

Årsredovisning 2021

Årsredovisningens undertecknande

Jag bedömer att den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten har varit betryggande under den period som årsredovisningen avser. Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Sundbyberg den 22 februari 2022

Mikael Ribbenvik
Generaldirektör

Innehåll

Förord	9
Inledning	11
Inlämnande av årsredovisning	11
Årsredovisningens uppbyggnad	11
Redovisning av information	11
Bedömning och redovisning av resultat	12
Förändringar i denna årsredovisning	12
RESULTATREDOVISNING	13
1. Resultatbedömning av mål och uppdrag i instruktion och regleringsbrev	14
1.1 Sammanfattning	14
1.2 Vistelsetider i mottagandesystemet	14
1.3 Samhällsintroduktion för nyanlända	14
1.4 Tillståndsärenden	15
1.5 Medborgarskapsärenden	15
1.6 Förvarsverksamheten	15
1.7 Självmant återvändande	16
1.8 Rättslig kvalitet	16
1.9 Service och tillgänglighet	16
1.10 Likvärdig behandling	17
1.11 Ersättningar till kommuner, regioner och apotek	17
1.12 Bidrag till brottsbekämpning	18
1.13 Felaktiga utbetalningar till asylsökande	18
1.14 Internationell verksamhet	18
1.15 Vidarebosättning	18
1.16 Migrationsverksamheten vid utlandsmyndigheterna	18
1.17 Asyl-, migrations- och integrationsfonden	19
2. Pandemins påverkan på verksamheten	21
3. Ekonomin i sammandrag	24
3.1 Migrationsverkets totala budget	24
3.2 Ekonomiskt utfall utgiftsområde 8 Migration	24
3.2.1 Kostnader för personal minskade till följd av minskad verksamhet	25
3.2.2 Utgifter för asylsökande och ersättningar till kommunerna fortsatte att minska	25
3.2.3 Anhörigresor och återvandring	25
3.2.4 Minskade kostnader för offentliga biträden	26
3.2.5 Fortsatt minskat antal utresor och färre återintegreringsinsatser	26
3.2.6 Asyl-, migrations- och integrationsfonden	26
3.3 Ekonomiskt utfall utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrares etablering	26
3.4 Ekonomisk översikt	27

4. Intern styrning och kontroll	33
4.1 Inledning	33
4.2 Migrationsverkets process för intern styrning och kontroll	33
4.2.1 Processen för intern styrning och kontroll	33
4.2.2 Migrationsverkets underlag för bedömning	33
4.3 Information om Migrationsverkets centrala risker	33
4.3.1 Risk för förlust av kompetens vid omställning och organisationsförändringar	33
4.3.2 Risk för korruption vid rekrytering	33
4.3.3 Korruptionsrisker kopplade till brister i metodstöd till chefer	34
4.3.4 Risk för missbruk av Migrationsverkets it-system	34
4.3.5 Risk för informationssäkerhetsbrister	34
4.3.6 Risk för felaktiga utbetalningar	34
4.3.7 Risk för att förväntade nyttor från digitaliseringen förskjuts eller uteblir	34
4.3.8 Risk för bristande effektivitet i ärendehantering	34
4.3.9 Risk för tekniska problem vid hemarbete	35
4.3.10 Risk för att myndigheten brister i sitt säkerhetsskyddsarbete	35
4.4 Individärenden	35
4.5 Visselblåsarfunktion	35
5. Anpassning till nya förutsättningar	37
6. Kompetensförsörjning	40
6.1 Sammanfattande bedömning	40
6.2 Personalsammansättning	40
6.3 Arbetsmiljö och sjukfrånvaro	40
6.4 Långsiktigt hållbar kompetensförsörjning	42
6.4.1 Attrahera och rekrytera rätt kompetens	42
6.4.2 Omställa och avveckla	42
6.4.3 Personalomsättning	43
7. Verksamhetsutveckling	45
7.1 Verksamhetsutveckling	45
7.1.1 Digital transformation	45
7.1.2 Utvecklingsinsatser under året	45
7.1.3 Effekter av genomförda utvecklingsinsatser	46
7.2 Processer och rutiner för att identifiera och rapportera it-incidenter	47
7.3 Utvecklingskostnader	48
7.4 Externfinansiering av utvecklingsinsatser	49
7.4.1 Inledning	49
7.4.2 Asyl-, migrations- och integrationsfonden	49
7.4.3 Fonden för inre säkerhet	49
7.4.4 MSB 2:4-medel	49
7.4.5 Internationella projekt	49

8. Vistelsetid i mottagandesystemet	51
8.1 Kortare vistelsetider i mottagandesystemet	51
8.1.1 Inledning	51
8.1.2 Bifall på ansökan	52
8.1.3 Avslag på ansökan	52
8.1.4 Barn utan vårdnadshavare	52
8.2 Asylprövning	53
8.2.1 Ärendeutveckling	53
8.2.2 Verksamhetsutveckling	54
8.3 Anvisning och bosättning i kommun	57
8.3.1 Kortare Ledtider för vidarebosatta och färre avbrutna anvisningar	57
8.3.2 Barn utan vårdnadshavare	58
8.4 Självmant återvändande i asylärenden	59
8.5 Verkställighetshinder	59
8.6 Mottagandeverksamheten	60
8.6.1 Tillfälliga bostäder	60
8.6.2 Samhällsintroduktion för asylsökande	61
8.6.3 Ersättning för deltagande i tidiga insatser	62
8.6.4 Kostnad för mottagandeverksamheten	62
9. Tillståndsärenden	65
9.1 Anknätningsärenden	65
9.1.1 Ärendeutveckling	65
9.1.2 Verksamhetsutveckling	67
9.2 Arbetsmarknadsärenden	67
9.2.1 Ärendeutveckling	67
9.2.2 Verksamhetsutveckling	69
9.3 EES-ärenden	70
9.3.1 Ärendeutveckling	70
9.3.2 Uppehållsstatus för brittiska medborgare och deras familjemedlemmar	71
9.3.3 Verksamhetsutveckling	71
9.4 Studerandeärenden	72
9.4.1 Ärendeutveckling	72
9.4.2 Verksamhetsutveckling	72
9.5 Besöksärenden	74
9.5.1 Ärendeutveckling	74
9.5.2 Verksamhetsutveckling	74
9.6 Viseringsärenden	75
9.6.1 Ärendeutveckling	75
9.6.2 Verksamhetsutveckling	75
9.7 Avgiftsbelagd verksamhet	76
10. Medborgskapsärenden	78
10.1 Ärendeutveckling	78

11. Förvarsverksamheten	82
11.1 En ändamålsenlig förvarsverksamhet	82
11.2 Tillhandahållande av förvarsplatser	82
11.3 Trygghet för förvarstagna och personal	83
11.3.1 Pandemins påverkan	83
11.3.2 Transportverksamheten	83
11.3.3 Incidenter	84
11.4 Ökad säkerhet och färre rymningar	84
11.5 Kostnad för förvarsverksamheten	84
12. Självmant återvändande	86
12.1 Ärendeutveckling	86
12.1.1 Inledning	86
12.1.2 Ärendeutveckling	86
12.2 Kostnad för återvändandearbetet	91
12.3 Ökad samsyn inom återvändandeverksamheten	91
12.4 Uppföljning av åtgärder för att minska andelen personer som avviker under återvändandeprocessen	92
12.5 Internationellt återvändandesamarbete	92
13. Rättslig kvalitet	95
13.1 Uppföljning av rättslig kvalitet	95
13.1.1 Hur definieras rättslig kvalitet?	95
13.1.2 Hur följs den rättsliga kvaliteten upp?	95
13.1.3 Hur bedöms den rättsliga kvaliteten?	96
13.2 Analys av utfall i migrationsdomstolarna	96
13.3 Rättsliga uppföljningar	97
13.3.1 enhetsbaserade kvalitetsuppföljningar	97
13.3.2 Tematisk kvalitetsuppföljning av beslut om kostnadsräkningar	98
13.4 Avgöranden från JO	99
13.5 Rättsligt utvecklingsarbete under året	99
14. Tillgänglighet och service	101
14.1 Vad menar Migrationsverket med tillgänglighet och god service?	101
14.2 Migrationsverkets service under året	101
14.2.1 Personliga servicekanaler	101
14.2.2 Digitala servicekanaler	102
15. Likvärdig behandling	105
15.1 Allmänt om likvärdig behandling	105
15.2 Jämställdhetsintegrering och könsrelaterat våld	105
15.3 Barn	105
15.4 Hbtqi-personer	106
15.5 Uppföljning av funktionshinderspolitiken	106
15.5.1 Nulägesbeskrivning	106

16. Ersättning till kommuner, regioner och apotek	109
16.1 Verksamhets- och ärendeutveckling	109
16.1.1 Ersättning till kommuner, regioner och apotek	109
16.1.2 Utbetalade ersättningar	109
16.1.3 Ersättningar i mån av tillgång på medel ..	109
16.1.4 Utvecklingsinsatser	111
17. Bidrag till brottsbekämpning samt motverkande av felaktiga utbetalningar	114
17.1 Myndighetsgemensamt arbete	114
17.1.1 Organiserad brottslighet	114
17.1.2 Motståndskraft hos utbetalande och rättsvårdande myndigheter	114
17.1.3 arbetslivskriminalitet	114
17.2 Felaktiga utbetalningar och bidragsbrott	115
17.2.1 Genomförda insatser för att förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar	115
17.2.2 Upptäckta felaktiga utbetalningar	115
17.2.3 Bidragsbrott	116
17.3 Bistå Säkerhetspolisen	116
17.4 Misstankar om folkrättsbrott	117
17.5 Människohandel	117
18. Internationell verksamhet	120
18.1 Deltagande i internationella samarbeten	120
18.2 Internationellt utvecklingsamarbete	120
18.3 Övervakning av tvångsvist återvändande	120
18.4 Frivillig återvandring	121
18.5 Europeiska migrationsnätverket	121
19. Vidarebosättning	123
19.1 Resultat av årets arbete	123
19.2 Förberedande informationsinsatser för vidarebosatta	124
19.3 Verksamhetsutveckling	124
20. Migrationsverksamheten vid utlandsmyndigheterna	126
20.1 Verksamheten under året	126
20.2 Verksamhetsutveckling	126
21. Asyl-, migrations- och integrationsfonden	129
21.1 Inledning	129
21.2 Verksamhetsutveckling	129
21.3 Rapporterade fondmedel till EU-kommissionen	129
21.3.1 Totalt rapporterat belopp till EU-kommissionen	129
21.3.2 AMIF-medfinansierade projekt	130
21.4 Förvaltningskostnader per utbetald stödkrona	130

FINANSIELL REDOVISNING	131
Väsentliga uppgifter	132
Resultaträkning	133
Balansräkning	134
Anslagsredovisning	136
Finansieringsanalys	140
Tilläggsupplysningar och noter	142
Noter till resultaträkningen	146
Noter till balansräkningen	152
Noter till anslagsredovisningen	161
Noter till finansieringsanalysen	164
Ordlista	165

Ett år präglat av nya uppdrag och händelser i omvärlden

Under 2021 beslutade riksdagen om en ny svensk migrationspolitik i form av en förändrad utlänningslag. Vi har under året haft ett starkt fokus på att förbereda införandet och börja tillämpa den förändrade lagstiftningen. Vi har också tagit oss an andra nya uppdrag, som införandet av EU-regler om säkra ursprungsländer för asylsökande. På regeringens uppdrag har vi även infört obligatorisk samhällsintroduktion för dem som söker asyl i Sverige.

I linje med vår planering för prövningen har vi fortsatt bedrivit ett intensivt arbete för att komma i fas i handläggningen, så att de sökande kan få beslut inom den tid som de har rätt att förvänta sig. När vi summerar utfallet kan vi konstatera att vi inte har uppnått våra mål i alla delar utan behöver öka våra insatser ytterligare under det år som ligger framför oss. Det gäller inte minst i ärenden om arbete, anknytning och svenskt medborgarskap.

Snabb handläggning är en del i den service som vi vill ska känneteckna Migrationsverket. Vi är också skyldiga att vara tillgängliga, ge vägledning och på andra sätt underlätta för dem vi har kontakt med. Under året har vi gjort satsningar för att öka vår tillgänglighet och service. Det arbetet följer en handlingsplan och har fortsatt hög prioritet inför det år som ligger framför oss.

Vi har också lagt kraft på uppdraget att få personer som inte har rätt att vistas i Sverige att återvända till sitt hemland. I analysen av årets resultat tar vi bland annat upp hur pandemins effekter har inverkat på måluppfyllelsen.

Till följd av förändringar i migrationen och en minskad budget har Migrationsverket de senaste åren dragit ner kraftigt på antalet anställda och gjort anpassningar i lokalisering och verksamhet. Omställningen har fortsatt under det gångna året med bland annat avveckling av tillfälliga bostäder och administrativa lokaler.

Som ett led i anpassningen har vi genomfört förändringar i organisationen för att kunna bedriva en effektiv verksamhet i ett mindre format. Sedan den 1 januari 2021 har vi bland annat samlat den operativa verksamheten i färre regioner med större verksamhetsbredd. Etableringen av den nya organisationen har präglat året och rört hela myndigheten.

Utvecklingen av organisationen är en del i en förändring som är ägnad att stärka myndighetens förmåga att utföra uppdraget med hög kvalitet och så enkelt och effektivt som möjligt. Planeringen och samordningen av det långsiktiga utvecklingsarbetet har under året haft en framskjuten plats på agendan för myndighetens ledning. En viktig del är den digitala transformation som myndigheten påbörjat. Förändringen drivs också av en tillitsbaserad styrning och ledning som syftar till att ge medarbetarna ökat handlingsutrymme och främja en verksamhetsdriven utveckling.

Under året blev det än en gång tydligt att Migrationsverket verkar inom ett område som påverkas starkt av det som händer i omvärlden. Jag tänker framför allt på utvecklingen i Afghanistan där Migrationsverket snabbt fick agera till skydd för människor i en utsatt situation, bland annat genom att medverka i den omfattande evakueringsinsats som Sverige genomförde efter talibanernas maktövertagande. Alla som på olika sätt bidrog har anledning att känna stolthet över insatsen och den möjlighet den gav att göra skillnad för människors fortsatta liv och framtid.

För Migrationsverkets del var evakueringen från Afghanistan en del i genomförandet av det svenska programmet för vidarebosättning. Totalt kunde drygt 6 400 personer från olika länder tas emot som kvotflyktingar under 2021 – det högsta antalet på två decennier. Jag vill rikta ett stort tack till alla de kommuner som tog emot nyanlända för bosättning och svarade för ett väl fungerande mottagande under ett år som ställde stora krav på flexibilitet till följd av pandemin.

Pandemin har även påverkat verksamheten i övrigt och ställt krav på anpassning och flexibla arbets sätt. Samtidigt har myndighetens fortsatta omställning med bland annat avveckling av verksamhet på ett flertal orter haft påverkan på verksamhet och arbetsmiljö. Dessa förutsättningar har skapat utmaningar och krävt en lojalitet hos medarbetarna som är värd att lyfta fram.

I den här årsredovisningen beskriver och analyserar vi hur Migrationsverket har genomfört sitt uppdrag inom de områden som myndigheten ansvarar för. De lärdomar och erfarenheter som året gett tar vi med oss i det fortsatta arbetet. Jag ser fram emot att tillsammans med mina medarbetare fortsätta att utveckla den verksamhet som vi bedriver på medborgarnas uppdrag.

Mikael Ribbenvik
Generaldirektör

Inledning

Inlämnande av årsredovisning

Enligt förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag ska Migrationsverket senast den 22 februari varje år lämna en årsredovisning över det senast avslutade räkenskapsåret. Årsredovisningen ska bestå av

- resultatredovisning
- resultaträkning
- balansräkning
- anslagsredovisning
- noter.

För en myndighet som Migrationsverket som under vart och ett av de två senaste räkenskapsåren har haft både en balansomslutning och kostnader om minst en miljard kronor ska årsredovisningen även innehålla en finansieringsanalys. Myndighetens årsredovisning ska även innehålla en sammanställning över väsentliga uppgifter från resultaträkning, balansräkning och anslagsredovisning. Sammanställningen ska även innehålla uppgifter om låneram, anslagskredit samt vissa nyckeltal. Myndigheten ska i årsredovisningen även lämna information om andra förhållanden av väsentlig betydelse för regeringens uppföljning och prövning av verksamheten.

Årsredovisningens uppbyggnad

Årsredovisningen består av två delar: resultatredovisning och finansiell redovisning. Resultatredovisningen utgår från de uppgifter som framgår av myndighetens instruktion, samt de mål och krav som regeringen angett i regleringsbrevet. Redovisningen innehåller analyser och bedömningar av verksamhetens resultat och dess utveckling. Resultatredovisningen inleds med en resultatbedömning. Sedan följer områden som kan sägas utgöra grunden för verksamheten: intern styrning och kontroll, kompetensförsörjning samt verksamhetsutveckling. I kapitlet om kompetensförsörjning redovisas de åtgärder som vidtogs i syfte att säkerställa att kompetens finns för att fullgöra myndighetens uppgifter. En bedömning lämnas också av hur de vidtagna åtgärderna sammantaget bidrog till fullgörandet av dessa uppgifter. I två nya inledande kapitel beskrivs coronapandemins effekter på verksamheten under året samt hur myndigheten anpassar sig till nya förutsättningar vad gäller uppdragets omfattning, minskat förvaltningsanslag och effektiviseringskrav. Därefter följer myndighetens resultat i olika delar. Den finansiella redovisningen består av väsentliga uppgifter, resultaträkning, balansräkning, anslagsredovisning, finansieringsanalys, tilläggsupplysningar samt noter. I en avslutande ordlista förklaras några av de begrepp som används i årsredovisningen.

Redovisning av information

Informationen om resultatet avser det senaste året och jämförs med de två föregående åren. När det inte är möjligt att ta fram jämförbara data för tre år i följd kommenteras detta. Individbaserad statistik är uppdelad efter kön. Om det saknas möjlighet att dela upp statistiken efter kön kommenteras detta. Produktivitetvärden och genomsnittliga styckkostnader för ärendehantering kan inte delas upp på kön, eftersom beräkningen av dessa bygger på medarbetarnas tidsredovisning och inte på handläggningen av individuella ärenden.

Bedömning och redovisning av resultat

Myndighetens resultat bedöms enligt skalan gott, tillfredsställande och ej tillfredsställande. I resultatanalyserna används framtagna resultatindikatorer vad gäller rörelsen mot målen korta handläggningstider, hög rättslig kvalitet och god service och tillgänglighet. På områden där resultatindikatorer saknas görs en sammantagen bedömning. Coronapandemins påverkan på verksamheten är fortsatt en del av resultatbedömningen för 2021.

Fokus i analyserna ligger på jämförelser med tidigare år, utvecklingen av handläggningstider (ledtiden från ansökan om uppehållstillstånd till Migrationsverkets beslut som första instans), hur myndigheten arbetade med nya och äldre ärenden, andel fattade beslut och öppna ärenden i förhållande till författningsstyrda handläggningstider samt hur åldern på de öppna ärendena (kötid) utvecklades. Analysen av förvarsverksamheten utgår från förmågan att tillhandahålla rätt antal förvarsplatser enligt regeringens uppdrag samt att utforma verksamheten så att tryggheten för såväl förvarstagna som personal säkerställs och att den förvarstagne är tillgänglig för verkställighet av beslut om avvisning eller utvisning. Den rättsliga kvaliteten analyseras utifrån myndighetens förmåga att fatta formellt och materiellt riktiga beslut, bedriva enhetlig rättstillämpning samt handlägga ärenden enligt gällande lagstiftning och utifrån den sökandes individuella förutsättningar.

Myndighetens produktivitet (antal avgjorda ärenden per årsarbetare) och kostnader per avgjort ärende redovisas också. Produktivitetsvärdet inkluderar årsarbetare inom operativa delar av organisationen. Utöver ren produktion ingår även resurser för ledning och stöd samt service och bemötande inom samma organisationsdel. Den genomsnittliga kostnaden per avgjort ärende redovisas utifrån total kostnad för ärendeslaget.

Förändringar i denna årsredovisning

Dispositionen i denna årsredovisning utgår i ännu högre grad än tidigare från myndighetens instruktion, vilket medfört att resultatet av arbetet med vidarebosättning, förvar och återvändande nu redovisas i egna kapitel. Som nämnts finns också två nya kapitel som behandlar coronapandemins effekter på verksamheten samt myndighetens anpassning till nya förutsättningar. Bedömningen av resultatet av arbetet mot felaktiga utbetalningar till asylsökande bedöms numera separat.

För denna årsredovisning tas det statistiska underlaget från Migrationsverkets nya datalager Simba. Det gäller såväl för år 2021 som övriga redovisade år, vilket medför att uppgifter för 2019 och 2020 kan skilja sig från tidigare årsredovisningar. I Simbas datalager tillåts uppgifterna att förändras, vilket kan bero på efterregistreringar eller registervård. Datalagret har även en mer utvecklad möjlighet att hantera historiska data. Från och med denna årsredovisning inkluderas även utlandsmyndigheterna i statistiken.

Resultatredovisning

1. Resultatbedömning av mål och uppdrag i instruktion och regleringsbrev

1.1 Sammanfattning

Migrationsverkets handläggning av ärenden påverkades av att förstärkning av kärnverksamhetens bemanning försköts. Den genomsnittliga bemanningen blev lägre än planerat vilket var den främsta orsaken till att utfallet av avgjorda ärenden blev lägre än tänkt. Produktiviteten påverkades negativt av implementeringen av ändringarna i utlänningslagen. Samtidigt fanns positiva tecken, till exempel inom medborgarskapsprövningen där utvecklingen under årets sista kvartal lovar gott inför kommande år.

Myndigheten har infört obligatorisk samhällsintroduktion för asylsökande enligt uppdrag och klarat vidarebosättningsuppdraget, inklusive den mycket krävande evakueringsinsatsen i Afghanistan. Coronapandemin fortsatte att påverka och försvåra verksamheten, bland annat inom förvar och återvändande. Svårigheten att genomföra delegationer på plats tvingade vidarebosättningsverksamheten att hitta nya sätt att utföra arbetet, till exempel genom utredningar via video. Även migrationsverksamheten på utlandsmyndigheterna hittade vägar att mildra pandemins effekter genom nya arbetssätt.

Två områden där myndigheten fortsatt haft stora utmaningar är service och tillgänglighet samt felaktiga utbetalningar till asylsökande där resultatet inte varit tillfredsställande. Den rättsliga kvaliteten på beslut på ansökan om uppehållstillstånd och medborgarskap bedöms vara fortsatt hög, men vissa brister har kunnat konstateras i den förvaltningsrättsliga hanteringen.

1.2 Vistelsetider i mottagandesystemet

Den totala genomsnittliga vistelsetiden i mottagandesystemet från ansökan till utskrivning blev ungefär två månader kortare jämfört med 2020. Handläggningstiderna i asylärenden blev kortare, samtidigt som ledtiden från beslut om uppehållstillstånd till bosättning i kommun blev något längre för personer inskrivna i mottagandesystemet. Pandemin påverkade fortsatt arbetet med återvändande med längre handläggningstider som följd.

Produktiviteten i förstagångsärenden inom asylprövningen minskade något, men andelen beslut som fattades inom författningsstyrd tid ökade, kötiderna blev betydligt kortare och andelen öppna asylärenden inom författningstid tid ökade kraftigt. Barn utan vårdnadshavare prioriterades, vilket bland annat medförde kortare genomsnittlig handläggningstid i dessa ärenden jämfört med totalen.

Utvecklingen inom asylprövningen var positiv. Det var också positivt att antalet avbrutna anvisningar för bosättning minskade. Handläggningstiderna inom återvändandet fortsatte dock att öka och vistelsetiderna var fortsatt förhållandevis långa, trots minskningen under året. Resultatet bedöms därför sammantaget som tillfredsställande.

1.3 Samhällsintroduktion för nyanlända

Migrationsverket började tillhandahålla obligatorisk samhällsintroduktion för asylsökande den 1 oktober i enlighet med regeringens uppdrag. Introduktionen motsvarar en heldag och ges bland annat på Migrationsverkets ankomstorter. Barntillsyn är ordnad. Information riktad särskilt till barn och unga med fokus på livet i Sverige är planerad och kommer att presenteras i Migrationsverkets digitala kanaler, men har inte kunnat färdigställas på grund av pandemirestriktioner. 70 procent av de asylsökande

kallades till samhällsintroduktion, och 67 procent av de som kallades deltog. I genomsnitt genomfördes introduktionen 26 dagar efter ansökan om uppehållstillstånd. Migrationsverket bedömer att verksamheten så här långt fungerat tillfredsställande.

1.4 Tillståndsärenden

Inom anknytningsprövningen påverkades resultatet av lag- och förordningsändringar. Dessa medförde mer resurskrävande handläggning vilket bidrog till längre handläggningstider och något minskad produktivitet. Ärendeslaget var lägre bemannat än planerat, men färre ansökningar än väntat mildrade den negativa effekten av underbemanningen. Andelen avgjorda ärenden inom författningsstyrd tid minskade något. Samtidigt resulterade fler avgjorda äldre ärenden i förkortad kötid och ökad andel öppna anknytningsärenden inom författningsstyrd tid. Resultatet bedöms som tillfredsställande.

I arbetsmarknadsärenden blev den genomsnittliga handläggningstiden kortare på grund av att en större andel ärenden med litet utredningsbehov, till exempel certifierade arbetsgivare och bärplockare, avgjordes än året innan. Som en effekt av för låg bemanning inom ärendeslaget ökade dock antalet öppna ärenden, kötiden blev längre och andelen öppna ärenden inom författningsstyrd tid minskade, främst inom förlängningsärenden. Resultatet bedöms därför som ej tillfredsställande.

Även inom EES-prövningen rådde underbemanning eftersom antalet ansökningar blev högre än beräknat. Det medförde att antalet öppna ärenden ökade, och att de genomsnittliga handläggnings- och kötiderna blev längre. Produktiviteten ökade något jämfört med 2020, men var ändå lägre än tidigare nivåer vilket förklaras av en mer utredningskrävande ärendesammansättning. Resultatet bedöms som ej tillfredsställande.

Bland studenter antagna till högre utbildning fick så gott som samtliga beslut innan terminsstart och resultatet för studerandeprövningen bedöms som gott.

1.5 Medborgarskapsärenden

Under året ökade bemanningen kraftigt inom ärendeslaget. Andelen avgjorda ärenden inom författningsstyrd tid ökade något, men samtidigt blev den totala genomsnittliga kötiden avsevärt längre och andelen öppna ärenden inom författningsstyrd tid fortsatte att minska. Mot slutet av året låg nivån på antal avgjorda ärenden per månad över den nivå som skulle krävs för att nå juliprognosen 2020 för helåret 2021 och antalet öppna ärenden började minska, och var lägre än vid årets början. Som helhet bedöms dock årets resultat som ej tillfredsställande.

1.6 Förvarsverksamheten

Under året tillhandahölls 520 ordinarie förvarsplatser, men platsantalet var fortsatt kraftigt reducerat med anledning av coronapandemin. Verksamheten präglades även av andra åtgärder för att minska risken för smittspridning. Säkerhetshöjande åtgärder vidtogs och antalet incidenter, försök till rymningar och genomförda rymningar minskade. Myndigheten påbörjade ombyggnation av en fastighet i Mölndals kommun till förvar och fortsatte planera för att kunna öppna ett nytt förvar i norra Sverige.

Migrationsverket bedömer, mot bakgrund av de utmaningar som pandemin fortsatt medförde, att förvarsverksamheten bedrevs på ett ändamålsenligt sätt och att myndigheten beaktat behovet av förvarsplatser i norra Sverige i planeringen av placering av förvarsverksamhet. Resultatet bedöms sammantaget som gott.

1.7 Självmant återvändande

Antalet personer som lämnade landet självmant minskade jämfört med föregående år. Färre nya återvändandeärenden lades dock upp jämfört med tidigare år, och det var främst antalet personer som på eget bevåg åkte till ett annat land, exempelvis inom Schengen, än det som föreskrivits i utvisningsbeslutet som minskade. Antalet personer som återvände självmant i enlighet med beslutet minskade också men inte i lika stor omfattning. Andelen självmant återvändande i förhållande till överlämnade ärenden till Polismyndigheten var på ungefär samma nivå som föregående år. Handläggningstiderna blev längre vilket främst berodde på pandemins fortsatta påverkan.

Myndigheten använde Frontex resebokningstjänst Frontex Application for Return (FAR) i större utsträckning än föregående år, och utökade samarbetet med Frontex vad gäller självmant återvändande.

Myndigheten bedömer att samarbetet med Polismyndigheten har fortsatt att utvecklas på ett konstruktivt sätt. Under året samarbetade myndigheterna inom ett antal områden och samsynen ökade i frågor som rör bedömning och klassificering av beslut om avvísning eller utvisning med hänsyn till eventuellt behov av tvång och förekomst av identitetshandlingar. Migrationsverket har också redovisat åtgärder för att minska antalet personer som avviker under återvändandeprocessen.

Med beaktande av de utmaningar som pandemin fortsatt medfört bedöms resultatet sammantaget som tillfredsställande.

1.8 Rättslig kvalitet

Migrationsverkets analyser av utfall i överinstanserna visade överlag på ett gott resultat, vilket innebär att myndigheten i hög grad utredde ärendena efter deras beskaffenhet och fattade korrekta beslut. Ändringsfrekvensen var dock fortsatt hög vad gäller begäran om avgörande enligt 12 § förvaltningslagen, särskilt i medborgarskapsärenden.

Migrationsverket följer inte upp den rättsliga kvaliteten i bifallsbeslut i asyl- och medborgarskapsärenden vilket försvårar den totala bedömningen av den rättsliga kvaliteten i dessa ärendeslag. I tillståndsärenden bekräftade dock utfallet av genomförda kvalitetsuppföljningar där även bifallsbeslut ingår det goda resultatet av utgången i överinstanserna, och bekräftade även att myndighetens rättstillämpning i dessa ärenden var enhetlig.

Justitieombudsmannen kritiserade under året Migrationsverkets handläggning av begäran om utfående av allmän handling samt begäran om avgörande i medborgarskapsärenden. Migrationsverkets kvalitetsuppföljning av myndighetens handläggning av kostnadsräkningar visade att lagstiftningens krav på att kostnadsräkningen ska beslutas i samband med beslut i ärendet i många fall inte uppfylldes.

Migrationsverket bedömer att myndigheten har en hög rättslig kvalitet i sitt beslutsfattande på ansökningar om uppehållstillstånd och medborgarskap. Myndigheten konstaterar dock att uppföljningen av den rättsliga kvaliteten behöver kompletteras med uppföljning av bifallsbeslut i asyl- och medborgarskapsärenden. Vidare har en del förvaltningsrättsliga brister kunnat konstateras. Migrationsverket bedömer att detta sammantaget innebär att den rättsliga kvaliteten i beslutsfattandet har varit tillfredsställande.

1.9 Service och tillgänglighet

Under året halverades myndighetens besvarandegrad av inkommande telefonsamtal vilket medförde nästan en fördubbling av antalet påringningar. Samtidigt blev svarstiden på skriftliga meddelanden nästan dubbelt så lång. Förmågan att tillhandahålla fysisk service påverkades liksom föregående år av pandemirestriktioner, vilket ytterligare ökade efterfrågan i övriga servicekanaler. Kundnöjdhetsundersökningen av *Min sida* gav ett bra resultat, som dock påverkades negativt av den långa svarstiden på meddelanden.

Andelen digitala ansökningar ökade, en ny e-tjänst för besöksärenden lanserades och fler fick tillgång till tjänsten *Säkra meddelanden*. Nära hälften av de tillfrågade besökarna på myndighetens externa webbplats uppgav emellertid att de inte fick svar på sina frågor och därför vände sig till övriga servicekanaler.

Graden av digital service ökade således, men förflyttningen från fysiska och bemannade kanaler till digitala kan inte anses ha skett i önskvärd utsträckning. Inte heller syntes någon förbättring av de ihållande tillgänglighetsproblem som bidrar till rundgång i servicekanalerna. Den sammantagna bedömningen är därför att Migrationsverkets service och tillgänglighet under 2021 inte har varit tillfredsställande.

1.10 Likvärdig behandling

Förutsättningarna för att arbetet med likvärdig behandling ska vara väl förankrat inom myndigheten ökade genom det under året inrättade interna nätverket för likvärdig behandling som ger stöd och underlättar kunskapsspridning inom myndigheten. Verksamheten tog ett ökat ansvar för jämställdhetsarbetet i sin planering, samtidigt som vissa brister i efterlevnaden av rutiner som tagits fram i syfte att komma till rätta med jämställdhetsproblem noterades. Av de jämställdhetspolitiska delmålen kan Migrationsverkets resultat för året främst kopplas till delmål sex, att mäns våld mot kvinnor ska upphöra, genom omfattande kompetenshöjande insatser riktade till medarbetarna.

Med anledning av barnkonventionens införande i svensk lag är den rättsliga styrningen såväl uppdaterad som utvecklad. Parallellt har utveckling av metod- och handläggningsstöd liksom utbildningsinsatser fortsatt. Myndighetens förmåga att följa upp resultatet på barnområdet utvecklades genom den kvalitetsuppföljning av barn i asylprocessen som påbörjades under hösten och den dialog som initierades med civilsamhället för att inhämta barns och ungas erfarenheter. Inom hbtqi-området fortsatte Migrationsverket utveckla en god dialog med civilsamhället samt fokusera på fortsatt kompetensutveckling av personalen inom framför allt asylprövning, överprövning och mottagning.

Det finns generella utmaningar i att följa upp resultatet av arbetet likvärdig behandling av sökande och att komma till insikt om vilka effekter olika åtgärder får. Det arbete som genomförts under året bedöms dock öka förutsättningarna för likvärdig behandling. Resultatet av årets arbete bedöms sammantaget som tillfredsställande.

1.11 Ersättningar till kommuner, regioner och apotek

Myndighetens omställning har medfört ett minskat antal årsarbetare som hanterar statlig ersättning. Handläggningstiderna var fortsatt långa och påverkades av personalminskningen, fokus på att avgöra äldre ärenden och att avsluta överklagandeärenden, ett stort antal nya digitala ansökningar och att hemarbetet med anledning av pandemin medförde extra administrativa moment.

Trots begränsad digital utveckling under året har skiftet från pappersansökningar till digitala ansökningar fortsatt. Antalet digitala ärenden rörande asylsökande ökade kraftigt, där ersättningar för barn och elever i förskola och skola utgjorde den största delen av kommunernas ansökningar för asylsökande. För dessa ersättningar infördes automatiska beslut under året, vilket initialt medförde långa handläggningstider men mot slutet av 2021 kunde handläggningstiderna kortas och beslut fattades i nära anslutning till att ärendet inkom. Resultatet bedöms sammantaget som tillfredsställande.

1.12 Bidrag till brottsbekämpning

Migrationsverket deltog fortsatt i myndighetsgemensamma satsningar, bland annat mot organiserad brottslighet och arbetslivskriminalitet. Forsatt utveckling bedrevs tillsammans med Säkerhetspolisen för att öka förmågan att upptäcka hot i migrationsprocesserna. Myndigheten fortsatte också att bistå Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten, bland annat genom skrivelser angående misstänkta krigsförbrytelser och hänvisning av misstänkta fall av människohandel. Resultatet bedöms som gott.

1.13 Felaktiga utbetalningar till asylsökande

Migrationsverket har under året bland annat avslutat ett projekt som arbetat för att digitalisera och automatisera ersättningarna till asylsökande för att skapa enhetlighet och minska antalet felaktiga utbetalningar. Migrationsverkets statistik visar att andelen felaktiga utbetalningar minskade något jämfört med tidigare år. En under året genomförd omfattningsstudie bekräftade en marginell minskning av andelen felaktiga utbetalningar, men visade också att hela 80 procent av de felaktiga utbetalningarna inte blir registrerade vilket medför betydande osäkerhet i statistiken. Andelen felaktiga utbetalningar är alltså i själva verket betydligt högre än den som statistiken visar. Studien visade också att Migrationsverket orsakar närmare hälften av de felaktiga utbetalningarna. Mot bakgrund av osäkerheten i statistiken och den omfattning av felaktiga utbetalningar som studien pekar på bedöms därför resultatet av arbetet med att motverka felaktiga utbetalningar som ej tillfredsställande.

1.14 Internationell verksamhet

Det internationella arbetet är långsiktigt och effekterna blir normalt sett inte synliga under innevarande år. För flera av de internationella aktiviteterna innebär dock aktivt och relevant deltagande i sig att målet är uppfyllt. Migrationsverket har fortsatt deltagit inom bland annat EU:s byråer EASO och Frontex. De flesta planerade aktiviteterna med målet att stärka asylhanteringen i Serbien och Turkiet har trots pandemin genomförts. Aktiviteterna för stärkt återintegrering i Afghanistan pågick fram till talibanernas maktövertagande som omöjliggjorde fortsatt verksamhet. Myndigheten kunde vidare under andra halvåret öka omfattningen av övervakningen av tvångsvist återvändande. Nya observatörer utbildades under året och samverkan med Polismyndigheten och Kriminalvården kunde intensifieras. Resultatet bedöms sammantaget som gott.

1.15 Vidarebosättning

Under året överfördes 6 411 kvotflyktingar, inklusive evakueringsinsatsen i Afghanistan, vilket innebär att regeringens uppdrag fullföljdes. Migrationsverket utvecklade och genomförde uttagningar via video när pandemin eller politisk instabilitet medförde att fältdelegationer inte var möjliga. Under hösten kunde dock fältuttagningar genomföras, och videoutredningar användes i det fortsatta arbetet med ärenden rörande afghanska medborgare. Genom robotisering av vissa arbetsuppgifter kunde resurser frigöras. I samarbete med International Organization for Migration genomfördes informationsinsatser för 1 054 kvotflyktingar (16 procent av målgruppen). Insatserna genomfördes digitalt och i en reducerad version på grund av pandemirestriktioner. Även om pandemin försvårade genomförandet av informationsinsatser bedöms resultatet av arbetet med vidarebosättning som gott.

1.16 Migrationsverksamheten vid utlandsmyndigheterna

Coronapandemin medförde avsevärt färre viseringsärenden än normalt och begränsade möjligheterna att genomföra utredningar i anknytningsärenden. Givet den ovissa utvecklingen, främst vad gäller antalet inkomna viseringsärenden, har den ordinarie resurssättningen vid utlandsmyndigheterna inte förändrats nämnvärt. På grund av det låga antalet inkomna ärenden kunde antalet kortare förstärkningsuppdrag hållas till ett minimum. Rutiner togs också fram för att den befintliga utsända personalen skulle täcka upp för varandra mellan olika utlandsmyndigheter.

Utveckling av verksamheten har skett genom bland annat regionalisering av viseringsverksamheten vid flera utlandsmyndigheter i Afrika, där en hubb startades upp i Nairobi. Stödet till utlandsmyndigheterna har utvecklats genom införande av verksamhetsdialoger och en checklista för verksamheten. Migrationsverket har i skrivelser och andra utskick informerat utlandsmyndigheterna om förändringar och beslut som påverkar migrationsverksamheten i utlandet. Väntetiderna för utredning på utlandsmyndigheterna var under året initialt långa på vissa orter, men kunde kortas avsevärt genom förändrade arbetssätt. Videoutredningar användes för att möjliggöra utredningar för sökande som drabbades av inreserestriktioner med anledning av pandemin. Resultatet av arbetet med migrationsverksamheten vid utlandsmyndigheterna bedöms som gott.

1.17 Asyl-, migrations- och integrationsfonden

Inför den kommande programperioden 2021–2027 fortsatte Migrationsverket att arbeta för att effektivisera fondförvaltningen. Fondförvaltningssystemet för den kommande programperioden sjuösattes i tid och förbättrade arbetssätt har tagits fram och tillämpats. Migrationsverket har tagit fram och skickat in det nationella programmet till EU-kommissionen under året. I och med detta blir Sverige bland de första medlemsländerna som har skickat in sitt nationella program. Proaktiva dialoger med nyckelaktörer inom migrationsutveckling pågår löpande och har lett till att Migrationsverket kan lysa ut medel och starta projekt så fort det nationella programmet blir godkänt av EU-kommissionen. Tack vare detta minskas den negativa påverkan av EU-kommissionens försenade start av programperioden. Projekt inom programperioden 2014–2020 pågår alltjämt och fortsätter att bidra till ökad nyttjandegrad av fondmedel från EU. Förvaltningskostnaden per utbetald stödkrona har fortsatt att minska. Resultatet bedöms som gott.

2. Pandemins påverkan på verksamheten

I detta kapitel sammanfattas pandemins påverkan på Migrationsverkets verksamhet under 2021.

Antalet nya asylsökande påverkades fortsatt av pandemin och var lägre än föregående år. Pandemins effekter på arbetsmarknads- och studerandeärenden har däremot avtagit. Fler arbetsmarknadsärenden inkom än året innan pandemin, medan antalet förstagångsansökningar för studerande har återgått till tidigare nivå. Vidare minskade antalet besöksärenden kraftigt på grund det låga antalet beviljade viseringar i spåren av pandemin.

Verksamheten vid förvaren påverkades fortsatt kraftigt av pandemin. Även om det fanns 520 ordinarie förvaringsplatser var antalet som togs i bruk reducerat för att minska smittspridningen. Flera åtgärder mot smittspridning vidtogs, bland annat begränsningar av besök och användandet av skyddsutrustning. I samråd med respektive sjukvårdsregion tog förvaren fram rutiner för hantering av förvarstagna personer med symptom. Vidare hjälpte förvaren Polismyndigheten med covidtestning av personer som skulle återvända.

Handläggningstiderna i återvändandeärenden blev fortsatt längre vilket var pandemirelaterat. Såväl mottagarländernas som flygbolagens krav på vaccination eller negativt provsvar innebar mer administration och planering inför en utresa.

Myndighetens service genom fysiska besök påverkades vilket medförde ökad efterfrågan i övriga servicekanaler. Antalet drop in-besök vid servicecenter fortsatte att minska. Detta bemöttes till viss del genom möjligheten att ringa in till myndighetens servicecenter på vissa orter.

Möjligheterna att övervaka tvångsvist återvändande påverkades under främst första halvåret. Trots det kunde övervakningsuppdrag genomföras till Afghanistan. Under andra halvåret förbättrades förutsättningarna vilket resulterade i att fler övervakningsuppdrag genomfördes än 2020.

Migrationsverket ställde helt in sedvanliga informationsmöten och dialoger med diasporagrupper rörande möjligheterna till återvandring. Intressenter hade istället möjlighet att kontakta myndigheten via telefon och e-post.

Arbetet med vidarebosättning påverkades fortsatt starkt av pandemin. När restriktioner omöjliggjorde uttagningsdelegationer på plats skedde uttagningar via video. Under hösten genomfördes dock för första gången sedan februari 2020 fysiska delegationsresor.

Antalet ansökningar om visum sjönk ytterligare under året, vilket medförde att antalet kortare förstärkningsuppdrag på utlandsmyndigheterna kunde hållas till ett minimum. Istället fick den utsända personalen täcka upp för varandra mellan olika utlandsmyndigheter. Videoutredningar mellan utlandsmyndigheterna genomfördes för att mildra pandemins effekter för sökande som påverkades av regionala inreseförbud.

Pandemin påverkade också Migrationsverkets kostnader, som blev lägre än budgeterat för bland annat personal, kompetensutveckling och möten, resekostnader för personal samt resor för asylsökande. Andra orsaker till att kostnaderna minskade var anställningsstoppet under första kvartalet och en tidigare omställningsprocess. Det begränsade antalet förvaringsplatser ledde till minskade kostnader jämfört med 2020 för framförallt personal, konsumtionsvaror och lokaldrift.

På grund av begränsningarna i den internationella rörligheten förbrukades endast cirka sex procent av tilldelade medel på anslagsposten för anhörigresor. På anslagsposten för återvändningsbidrag uppstod inga kostnader under 2021 eftersom inga ansökningar om sådana bidrag beviljades under året. Vidare minskade utgifterna för offentliga biträden för asylsökande jämfört med 2020 eftersom färre nya asylansökningar resulterade i ett minskat behov av offentligt biträde.

Vad gäller Asyl-, Migrations- och Integrationsfonden fortsatte pandemin att påverka projektaktiviteter negativt och utbetalningar till projekt var på samma nivå som förra året. Utgifterna blev lägre än anslagstilldelningen och minskade något jämfört med 2020. Pandemin har inneburit svårigheter för vissa projekt att upparbeta kostnader enligt planerad takt.

3. Ekonomin i sammandrag

3.1 Migrationsverkets totala budget

Migrationsverkets verksamhet finansieras i huvudsak med anslag inom utgiftsområde 8 Migration och utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrades etablering. Inom utgiftsområde 8 finns myndighetens förvaltningsanslag, anslag 1:1 Migrationsverket, anslag 1:2 Ersättningar och bostadskostnader samt övriga sakanslag där myndigheten disponerar medel. Inom utgiftsområde 13 disponerar Migrationsverket anslag 1:2 Kommunersättningar vid flyktingmottagande.

För 2021 uppgick den totala tilldelningen av medel till cirka 14 miljarder kronor fördelat på 7,9 miljarder kronor inom utgiftsområde 8 och 6,2 miljarder kronor inom utgiftsområde 13. Den totala anslagsförbrukningen 2021 var cirka 11,7 miljarder kronor, en minskning med 23 procent jämfört med 2020 och med 47 procent jämfört med 2019. I absoluta tal har den totala anslagsförbrukningen minskat med cirka 10,4 miljarder kronor mellan 2019 och 2021. Anslag 1:2 Ersättningar och bostadskostnader samt anslag 1:2 Kommunersättningar vid flyktingmottagande stod för den största minskningen, totalt minskade utgifterna med cirka 3,2 miljarder kronor mellan 2020 och 2021 och med cirka 9,6 miljarder kronor mellan 2019 och 2021.

Figur 3.1 Migrationsverkets anslagsförbrukning 2019–2021 samt tilldelning i regleringsbrevet 2021 (mnkr)

	2019	2020	2021	2021
	Utfall	Utfall	Regleringsbrev	Utfall
Utgiftsområde 8 Migration	10 265	8 283	7 891	7 042
1:1 Migrationsverket	4 550	4 343	4 421	4 090
1:2 Ersättning och bostadskostnader	5 058	3 489	2 880	2 604
1:3 Migrationspolitiska åtgärder	1	5	12	3
1:6 Offentligt biträde i utlänningsärenden	293	282	361	184
1:7 Utresor för avvisade och utvisade	48	25	62	25
1:8 Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar	119	140	155	136
1:9 Tillfälligt stöd till kommuner för ensamkommande unga asylsökande*	195	0	0	0
Utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrades etablering	11 824	6 972	6 155	4 636
1:2 Kommunersättningar vid flyktingmottagande	11 824	6 972	6 155	4 636
Totalt	22 088	15 255	14 046	11 678

* Anslaget upphörde efter 2019.

3.2 Ekonomiskt utfall utgiftsområde 8 Migration

Migrationsverkets utgifter inom utgiftsområde 8 uppgick under 2021 till totalt 7 042 miljoner kronor. Detta kan jämföras med 8 283 miljoner kronor 2020. Den största minskningen var anslag 1:2 med 885 miljoner kronor, en minskning med närmare 25 procent, samt på förvaltningsanslaget med 253 miljoner kronor, en minskning med 6 procent. Den totala utgiftsminskningen uppgick till 1 241 miljoner kronor, en minskning med 15 procent.

3.2.1 KOSTNADER FÖR PERSONAL MINSKADE TILL FÖLJD AV MINSKAD VERKSAMHET

Förbrukningen på förvaltningsanslaget uppgick till 4 090 miljoner kronor vilket är 6 procent lägre än utfallet 2020. Årets utgifter blev drygt 426 miljoner kronor lägre än tilldelade medel om 4 516 miljoner kronor (tilldelade medel inkluderar ett anslagssparande om 95 miljoner kronor som förts över från 2020). Kostnader för bland annat personal, kompetensutveckling och möten, resekostnader för personal samt resor för asylsökande blev lägre än budgeterat. Pandemin, anställningsstopp under första kvartalet och en tidigare omställningsprocess var de främsta skälen till att kostnaderna minskade och att ett överskott på anslaget uppstod under 2021.

Under året fortsatte Migrationsverkets personalstyrka att minska från i genomsnitt 5 925 anställda under 2020 till i genomsnitt 5 419 anställda under 2021, en minskning med 9 procent. Det genomsnittliga antalet årsarbetare minskade från 4 868 till 4 421 årsarbetskrafter, även det en minskning med 9 procent. Kostnaden för personal utgjorde under året drygt 74 procent av förvaltningsanslaget och uppgick till knappt 3 000 miljoner kronor, 6 procent lägre än 2020. Totalt har Migrationsverkets personalkostnader minskat med cirka 330 miljoner kronor, en minskning med 11 procent, sedan 2019.

Lokalkostnaderna stod för 9 procent av förvaltningsanslagets förbrukning och uppgick till drygt 365 miljoner kronor, andelen förändrades marginellt jämfört med 2020. Antalet förvaringsplatser begränsades betydligt under större delen av året på grund av coronapandemin. Det ledde till 12 procent lägre kostnader, motsvarande drygt 50 miljoner kronor, för framför allt personal, konsumtionsvaror och lokaldrift jämfört med 2020.

3.2.2 UTGIFTER FÖR ASYLSÖKANDE OCH ERSÄTTNINGAR TILL KOMMUNERNA FORTSATTE ATT MINSKA

Antal inskrivna i mottagandesystemet fortsatte att minska under 2021. Från närmare 38 000 genomsnittligt antal inskrivna under 2020 till närmare 27 000 under 2021, en procentuell minskning med 29 procent. Avvecklingen av boendeplatser för asylsökande fortsatte under året och minskade med närmare 6 000 platser i genomsnitt. Medelsförbrukningen inom anslag 1:2 Ersättning och bostadskostnader uppgick till 2 880 miljoner kronor, en minskning med 885 miljoner kronor, 25 procent, jämfört med 2020.

Utgifterna inom anslagspost 1.2.2 Ersättningar till asylsökande, kommuner och regioner minskade med 42 procent jämfört med föregående år och uppgick till 2 048 miljoner kronor, jämfört med 2 914 miljoner kronor 2020. Utbetalda ersättningar till kommuner och regioner var under året lägre än både 2020 och 2019. Totalt utbetalades cirka 1 679 miljoner kronor jämfört med cirka 2 356 miljoner kronor under 2020. Övriga utgifter inom anslagsposten såsom dagersättningar, särskilda bidrag till asylsökande, och återetableringsstödplaceringar enligt avtal minskade med 34 procent jämfört med 2020, från 560 till 369 miljoner kronor.

Utgifter på anslagspost 1.2.3 Boende för asylsökande minskade marginellt med 3 procent i jämförelse med förbrukningen 2020 och uppgick till 556 miljoner kronor 2021. Förändringen berodde främst på ett minskat behov av tillfälliga bostäder till följd av färre antal asylsökande.

3.2.3 ANHÖRIGRESOR OCH ÅTERVANDRING

Av anslagsposten 1.3.8 Anhörigresor förbrukades cirka 564 tusen kronor, vilket motsvarar 6 procent av tilldelade medel på 9,5 miljoner kronor. Anledningen till den låga förbrukningen var att de begränsningar i den internationella rörligheten som gällt under coronapandemin innebar ett mycket lågt antal ansökningar vilket medförde att förbrukningen av medel varit låg. Medelsförbrukningen på 1.3.4 Återvändningsförberedelser var cirka 2 miljoner kronor vilket motsvarar 98 procent av tilldelade medel. På anslagspost 1.3.5 Återvändningsbidrag uppstod det inga kostnader under 2021. Coronapandemin omöjliggjorde något genomförande och inga ansökningar om återvändningsbidrag beviljades under året.

3.2.4 MINSKADE KOSTNADER FÖR OFFENTLIGA BITRÄDEN

Utgifterna inom anslag 1:6 Offentliga biträden för asylsökande minskade med 35 procent jämfört med 2020 och uppgick till 184 miljoner kronor. Antalet inkomna asylansökningar minskade under året på grund av coronapandemin, vilket resulterade i ett minskat behov av offentligt biträde.

3.2.5 FORTSATT MINSKAT ANTAL UTRESOR OCH FÄRRE ÅTERINTEGRERINGSINSATSER

Möjligheterna att genomföra utresor var fortsatt begränsade till följd av coronapandemin, vilket påverkade förbrukningen av anslagspost 1.7.1 Utresor för avvisade och utvisade. Anslagsförbrukningen var 40 procent av tilldelade medel, totalt cirka 25 miljoner kronor, vilket var en marginell ökning med två procent jämfört med föregående år. Migrationsverket har fortsatt att använda sig av Frontex resebokningstjänst Frontex Application for Return (FAR) för beställning av utresor och bekostande av återvändandeuppdrag till tredje länder. Totalt 1 356 personer kunde återvända till tredje land med Frontex, mer än en dubbling från 2020 då 630 personer återvände. Detta bidrog till minskade utgifter på anslaget. Migrationsverkets uppdrag att övervaka tvångsvist återvändande medförde kostnader på drygt 1,3 miljon kronor, en marginell ökning jämfört med 2020.

3.2.6 ASYL-, MIGRATIONS- OCH INTEGRATIONSFONDEN

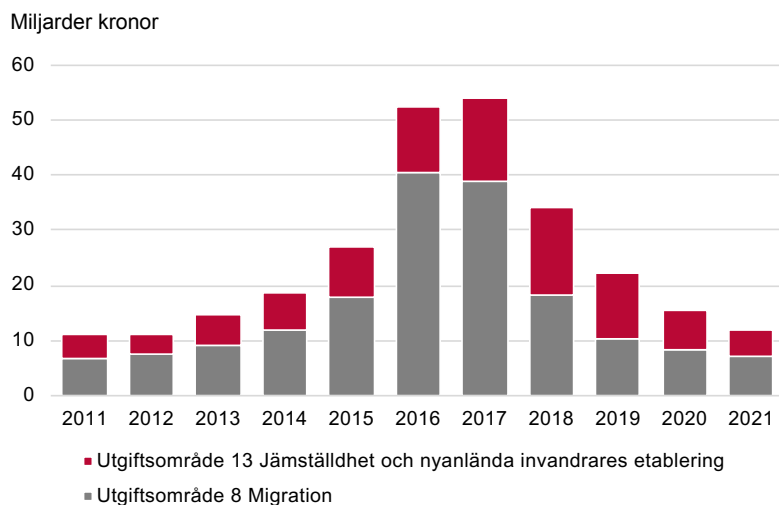
Migrationsverkets anslag 1:8 Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar uppgick till 155 miljoner kronor 2021. Utgifterna blev 136 miljoner kronor, 19 miljoner kronor lägre än anslagstilldelningen. Det är en mindre utgiftsminskning jämfört med 2020 då anslagsförbrukningen uppgick till 140 miljoner kronor. Coronapandemin innebar svårigheter för vissa projekt att uppbeta kostnader enligt planerad takt.

3.3 Ekonomiskt utfall utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrares etablering

Anslag 1:2 Kommunersättningar vid flyktingmottagande avser statsbidrag till kommuner och regioner för utgifter i samband med mottagandet av nyanlända invandrare. Anslaget finansierar även utgifter för uttagning av personer som ska vidarebosättas till Sverige. Anslagsförbrukningen uppgick under 2021 till 4 636 miljoner kronor, vilket var en minskning med 2 336 miljoner kronor eller 34 procent jämfört med 2020. Förbrukningen av medel uppgick till 75 procent av tilldelade medel.

Den största anslagsposten är 1.2.1 Schablonersättning för mottagandet av nyanlända, där utgifterna för 2021 uppgick till 2 439 miljoner kronor, vilket var en minskning med drygt 35 procent jämfört med 2020. Förändringen berodde främst på färre antal nyanlända och inresta anhöriga. Den andra stora anslagsposten 1.2.4 Ersättning för ensamkommande barn och unga minskade med cirka 52 procent jämfört med 2020 och uppgick till 971 miljoner kronor. Jämfört med årets tilldelning blev utfallet cirka 42 procent lägre. Det berodde främst på att det faktiska antalet ensamkommande barn och unga med uppehållstillstånd var färre än 2020 och vad som budgeterats för under 2021. Anslagspost 1.2.5 Resor och informationsinsatser vid vidarebosättning ökade med knappt 62 miljoner kronor, från 41 miljoner kronor till 103 miljoner kronor 2021. Utgifterna var högre jämfört med 2020 till följd av att betydligt fler individer vidarebosattes till Sverige under 2021. Totalt vidarebosattes 6 411 individer. Anslagsförbrukningen uppgick till 70 procent och det förklaras av att kostnaderna för insatserna i Afghanistan som belastade Migrationsverket var lägre jämfört med de initiala antaganden som låg till grund för medelstilldelningen.

Figur 3.2 Migrationsverkets anslagsförbrukning fördelat på utgiftsområde 8 och 13 (miljarder kr), 2011–2021

Anslagsförbrukningen har minskat varje år sedan toppnoteringen i samband med kulmineringen av flyktingkrisen 2016–2017 och var 2021 i paritet med utgiftsnivån 2011 och 2012.

3.4 Ekonomisk översikt

Figur 3.3 Kostnader/intäkter per kostnadsslag och område (tkr), 2019–2021

2021	Asyl	Boende och stöd i mottagandeverksamheten	Återvändande, förvar, överprövning	Verkställighetshinder	Tillstånd	Medborgarskap	Summa
Intäkter, andra än från anslag	4 738	16 560	12 051	875	19 387	2 026	55 637
Kostnader för personal	-585 881	-566 010	-886 795	-78 007	-779 261	-153 692	-3 049 646
Kostnader för lokal	-43 180	-513 323	-141 823	-4 980	-89 583	-11 969	-804 857
Övriga driftskostnader	-118 091	-213 403	-125 404	-7 319	-248 026	-15 355	-727 598
Finansiella kostnader	-173	-213	-148	-8	-35	-4	-581
Avskrivningar	-40 420	-48 490	-52 885	-1 894	-41 107	-7 537	-192 333
Lämnade bidrag	-299 249	-6 413 521	-60 889	-12 159	-33 452	-5 309	-6 824 579
Summa kostnad/intäkt	-1 082 255	-7 738 401	-1 255 892	-103 493	-1 172 077	-191 840	-11 543 958
Anslagsintäkter som motsvarar kostnad	1 082 255	7 738 401	1 255 892	103 493	1 172 077	191 840	11 543 958
Årets kapitalförändring							-694 396
Saldo uppborädsverksamhet							820 052
Summa intäkter av anslag/medel från statens budget							11 669 614
Summa finansiering							11 678 462
Differens finansiering och intäkter av anslag/medel från statens budget							8 848
varav årets minskning av semesterlöneskuld sparad före 2009							2 764
varav årets anslagsfinansierade immateriella anläggningstillgångar							6 084

Fortsättning på nästa sida

2020	Asyl	Boende och stöd i mottagandeverksamheten	Återvändande, förvar, överprövning	Verkställighetshinder	Tillstånd	Medborgarskap	Summa
Intäkter, andra än från anslag	13 884	17 343	17 809	1 506	22 668	2 418	75 628
Kostnader för personal	-683 982	-625 568	-946 999	-86 541	-791 765	-113 876	-3 248 732
Kostnader för lokal	-48 448	-524 233	-131 242	-5 291	-97 817	-8 610	-815 642
Övriga driftskostnader	-108 921	-246 964	-132 818	-8 240	-266 625	-10 660	-774 230
Finansiella kostnader	-259	-94	-64	-3	-36	-4	-461
Avskrivningar	-23 803	-55 581	-69 834	-2 055	-50 167	-5 117	-206 557
Lämnade bidrag	-300 754	-8 968 805	-67 106	-15 147	-52 029	-2 085	-9 405 925
Summa kostnad/intäkt	-1 152 283	-10 403 902	-1 330 255	-115 772	-1 235 772	-137 935	-14 375 919
Anslagsintäkter som motsvarar kostnad	1 152 283	10 403 902	1 330 255	115 772	1 235 772	137 935	14 375 919
Årets kapitalförändring							1 129 038
Saldo uppbörsverksamhet							-296 885
Summa intäkter av anslag/medel från statens budget							15 208 072
Summa finansiering							15 255 168
Differens finansiering och intäkter av anslag/medel från statens budget							47 096
varav årets minskning av semesterlöneskuld sparad före 2009							3 078
varav årets anslagsfinansierade immateriella anläggningstillgångar							44 018

2019	Asyl	Boende och stöd i mottagandeverksamheten	Återvändande, förvar, överprövning	Verkställighetshinder	Tillstånd	Medborgarskap	Summa
Intäkter, andra än från anslag	8 160	13 835	8 701	710	10 963	899	43 268
Kostnader för personal	-747 991	-668 204	-1 017 909	-87 213	-757 394	-97 195	-3 375 906
Kostnader för lokal	-55 288	-818 458	-138 961	-4 799	-82 207	-6 540	-1 106 253
Övriga driftskostnader	-147 218	-409 601	-166 012	-10 063	-182 339	-14 077	-929 309
Finansiella kostnader	-561	-1 047	-476	-38	-398	-50	-2 569
Avskrivningar	-27 895	-50 140	-75 427	-2 301	-58 275	-3 134	-217 172
Lämnade bidrag	-314 048	-14 646 485	-80 872	-15 909	-134 118	-1 541	-15 192 972
Summa kostnad/intäkt	-1 284 840	-16 580 098	-1 470 956	-119 614	-1 203 768	-121 638	-20 780 914
Anslagsintäkter som motsvarar kostnad	1 284 840	16 580 098	1 470 956	119 614	1 203 768	121 638	20 780 914
Årets kapitalförändring							1 374 590
Saldo uppbörsverksamhet							-81 343
Summa intäkter av anslag/medel från statens budget							22 074 161
Summa finansiering							22 088 052
Differens finansiering och intäkter av anslag/medel från statens budget							13 891
varav årets minskning av semesterlöneskuld sparad före 2009							3 618
varav årets anslagsfinansierade immateriella anläggningstillgångar							10 273

Avrundningsdifferenser gör att totalsumman inte alltid stämmer vid summering av delposterna.

Figur 3.4 Kostnader/intäkter per anslagspost och område (tkr), 2019–2021

2021	Asyl	Boende och stöd i mottagandeverksamheten	Återvändande, förvar, överprövning	Verkställighetshinder	Tillstånd	Medborgarskap	Summa
1:1 Migrationsverket	-758 807	-784 491	-1 160 533	-90 638	-1 118 661	-184 856	-4 097 985
1:2:2 Ersättningar till asylsökande, kommuner och regioner	0	-2 059 570	-18 982	0	-3 904	0	-2 082 456
1:2:3 Boende för asylsökande	0	-534 595	-21 440	0	0	0	-556 035
1:3:4 Återvändningsförberedelser	0	0	-1 951	0	0	0	-1 951
1:3:8 Anhörigresor	0	0	0	0	-564	0	-564
1:6:2 Offentligt bidräde i utlänningsärenden	-196 170	0	0	-9 956	-4 471	0	-210 597
1:7:1 Utresor för avvisade och utvisade	0	0	-23 857	0	0	0	-23 857
1:8:1 Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar	-20 995	-21 031	-25 371	-2 525	-40 316	-6 084	-116 322
1:8:2 Statlig Medfinansiering	-3 110	-3 115	-3 758	-374	-4 161	-901	-15 418
1:2:1 Schablonersättning för mottagandet av nyanlända	0	-2 354 026	0	0	0	0	-2 354 026
1:2:2 Bidrag till kommuner med högt flyktingmottagande	0	-200 000	0	0	0	0	-200 000
1:2:3 Ersättning för initialt ekonomiskt bistånd	0	-63 326	0	0	0	0	-63 326
1:2:4 Ersättning för ensamkommande barn och unga	0	-813 228	0	0	0	0	-813 228
1:2:5 Resor och informationsinsatser vid vidarebosättning	-103 174	0	0	0	0	0	-103 174
1:2:6 Hyreskostnader	0	-63 563	0	0	0	0	-63 563
1:2:12 Ersättning för ekonomiskt bistånd m.m.	0	-161 147	0	0	0	0	-161 147
1:2:14 Ersättning för vissa särskilda kostnader	0	-169 159	0	0	0	0	-169 159
1:2:15 Ersättning för stöd och service och hälso- och sjukvård	0	-511 151	0	0	0	0	-511 151
Avgifts- och bidragsfinansierade projekt	0	0	0	0	0	0	0
Summa kostnad/intäkt	-1 082 255	-7 738 401	-1 255 892	-103 493	-1 172 077	-191 840	-11 543 958

Fortsättning på nästa sida

2020	Asyl	Boende och stöd i mottagandeverksamheten	Återvändande, förvar, överprövning	Verkställighetshinder	Tillstånd	Medborgarskap	Summa
1:1 Migrationsverket	-844 772	-877 125	-1 234 998	-99 969	-1 155 264	-134 829	-4 346 958
1:2:2 Ersättningar till asylsökande, kommuner och regioner	0	-2 602 065	-33 187	0	-26 574	0	-2 661 827
1:2:3 Boende för asylsökande	0	-553 103	-21 902	0	0	0	-575 006
1:3:4 Återvändningsförberedelser	0	0	-1 691	0	0	0	-1 691
1:3:5 Återvändningsbidrag	0	0	-44	0	0	0	-44
1:3:8 Anhörigresor	0	0	0	0	-2 989	0	-2 989
1:6:2 Offentligt biträde i utlänningsärenden	-248 765	0	0	-13 895	-6 852	0	-269 512
1:7:1 Utresor för avvisade och utvisade	0	0	-19 911	0	0	0	-19 911
1:8:1 Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar	-15 948	-14 106	-16 794	-1 731	-42 212	-2 816	-93 607
1:8:2 Statlig Medfinansiering	-1 569	-1 450	-1 726	-178	-1 880	-289	-7 093
1:2:1 Schablonersättning för mottagandet av nyanlända	0	-3 628 841	0	0	0	0	-3 628 841
1:2:2 Bidrag till kommuner med högt flyktingmottagande	0	-80 000	0	0	0	0	-80 000
1:2:3 Ersättning för initialt ekonomiskt bistånd	0	-60 663	0	0	0	0	-60 663
1:2:4 Ersättning för ensamkommande barn och unga	0	-1 569 333	0	0	0	0	-1 569 333
1:2:5 Resor och informationsinsatser vid vidarebosättning	-41 228	0	0	0	0	0	-41 228
1:2:6 Hyreskostnader	0	-29 742	0	0	0	0	-29 742
1:2:12 Ersättning för ekonomiskt bistånd m.m.	0	-181 676	0	0	0	0	-181 676
1:2:14 Ersättning för vissa särskilda kostnader	0	-223 703	0	0	0	0	-223 703
1:2:15 Ersättning för stöd och service och hälso- och sjukvård	0	-582 093	0	0	0	0	-582 093
Avgifts- och bidragsfinansierade projekt	0	0	0	0	0	0	0
Summa kostnad/intäkt	-1 152 283	-10 403 902	-1 330 255	-115 772	-1 235 772	-137 935	-14 375 919

Fortsättning på nästa sida

2019	Asyl	Boende och stöd i mottagandeverksamheten	Återvändande, förvar, överprövning	Verkställighetshinder	Tillstånd	Medborgarskap	Summa
1:1 Migrationsverket	-952 352	-990 926	-1 346 452	-102 888	-1 041 296	-119 005	-4 552 919
1:2:2 Ersättningar till asylsökande, kommuner och regioner	0	-3 295 899	-25 813	0	-115 290	0	-3 437 002
1:2:3 Boende för asylsökande	0	-935 911	-29 500	0	0	0	-965 411
1:3:4 Återvändningsförberedelser	0	0	-71	0	0	0	-71
1:3:5 Återvändningsbidrag	0	0	-21	0	0	0	-21
1:3:8 Anhörigresor	0	0	0	0	-1 305	0	-1 305
1:6:2 Offentligt biträde i utlänningsärenden	-236 679	0	0	-14 791	-5 390	0	-256 860
1:7:1 Utresor för avvisade och utvisade	0	0	-49 250	0	0	0	-49 250
1:8:1 Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar	-28 955	-17 353	-19 849	-1 935	-40 486	-2 633	-111 211
1:9:2 Tillfälligt stöd till kommuner för ensamkommande unga asylsökande m.fl.	0	-195 000	0	0	0	0	-195 000
1:2:1 Schablonersättning för mottagandet av nyanlända	0	-6 075 764	0	0	0	0	-6 075 764
1:2:3 Ersättning för initialt ekonomiskt bistånd	0	-107 205	0	0	0	0	-107 205
1:2:4 Ersättning för ensamkommande barn och unga	0	-3 787 965	0	0	0	0	-3 787 965
1:2:6 Hyreskostnader	0	-57 941	0	0	0	0	-57 941
1:2:7 Resor vid vidarebosättning	-66 854	0	0	0	0	0	-66 854
1:2:10 Grundersättning	0	-67 425	0	0	0	0	-67 425
1:2:12 Ersättning för ekonomiskt bistånd m.m.	0	-234 850	0	0	0	0	-234 850
1:2:14 Ersättning för vissa särskilda kostnader	0	-198 359	0	0	0	0	-198 359
1:2:15 Ersättning för stöd och service och hälso- och sjukvård	0	-615 499	0	0	0	0	-615 499
Summa kostnad/intäkt	-1 284 840	-16 580 098	-1 470 956	-119 614	-1 203 768	-121 638	-20 780 914

4. Intern styrning och kontroll

4.1 Inledning

Migrationsverkets verksamhet omfattas av förordningen (2007:603) om intern styrning och kontroll. Med intern styrning och kontroll avses myndighetsledningens process som ska säkerställa att myndigheten med rimlig säkerhet fullgör sina uppgifter, uppnår verksamhetens mål och uppfyller kraven i 3 § myndighetsförordningen (2007:515). Enligt förordningen om intern styrning och kontroll ska processen förebygga att verksamheten utsätts för korruption, otillbörlig påverkan, bedrägeri och andra oegentligheter samt säkerställa att det inom myndigheten finns en intern miljö som gynnar god förvaltning, information och kommunikation.

4.2 Migrationsverkets process för intern styrning och kontroll

4.2.1 PROCESSEN FÖR INTERN STYRNING OCH KONTROLL

Migrationsverkets process för intern styrning och kontroll beskrivs i en intern instruktion från 2020. Processen består av:

- riskanalys
- åtgärder
- uppföljning
- dokumentation.

Myndigheten ska genomföra riskanalys vid minst två tillfällen per år. Direktrapporterande chefer ansvarar för att den interna styrningen och kontrollen är betryggande inom det egna ansvarsområdet. Under 2021 genomfördes riskanalys vid två tillfällen.

4.2.2 MIGRATIONSVERKETS UNDERLAG FÖR BEDÖMNING

Bedömningen av den interna styrningen och kontrollen utgår från analysen och hanteringen av verksamhetens risker samt iakttagelser från Riksrevisionen och myndighetens internrevision. Bedömningen lämnas i anslutning till myndighetsledningens intygande om att den interna styrningen och kontrollen är betryggande (se Årsredovisningens undertecknande).

4.3 Information om Migrationsverkets centrala risker

4.3.1 RISK FÖR FÖRLUST AV KOMPETENS VID OMSTÄLLNING OCH ORGANISATIONSFÖRÄNDRINGAR

Myndighetens omställning under året omfattade hälften av verksamhetsorterna och cirka 400 tjänster, och medförde påfrestningar på arbetsmiljön, begränsad nyrekrytering och svårigheter att behålla kompetens. Risken hanterades genom samordning via omställningsrådet och mellan regioner och avdelningar.

4.3.2 RISK FÖR KORRUPTION VID REKRYTERING

Rekryteringar genomförs i hög grad av myndighetens chefer. Det tillitsbaserade förhållningssättet tillsammans med en viss flexibilitet och frivillighet i valet av urvalsmetoder kan potentiellt utgöra en risk för korruption. Korruption vid personalrekrytering rapporteras därför fortsatt som central risk 2021. För rekryterande chefer och HR-partners finns kompletterande urvalsverktyg och utbildning att tillgå.

4.3.3 KORRUPTIONSRISKER KOPPLADE TILL BRISTER I METODSTÖD TILL CHEFER

Åtgärder för att begränsa risken för korruption behövs på alla nivåer i organisationen. Chefer och ledning har ett ansvar att driva dessa frågor, men det finns risk för att de glöms bort eller att kunskaper saknas. Myndighetens metodstöd för chefer är omfattande och finns tillgängligt på verksnätet och genom nätverk.

4.3.4 RISK FÖR MISSBRUK AV MIGRATIONSVERKETS IT-SYSTEM

Informationsläckage kan leda till materiell eller immateriell skada för myndigheten eller individer. Flexibla arbetssätt riskerar att medföra icke relevanta behörigheter. Sannolikheten att risken ska inträffa har minskat genom kontinuerligt utvecklingsarbete.

4.3.5 RISK FÖR INFORMATIONSSÄKERHETSBRISTER

Brister i informationssäkerhetsarbetet skulle kunna leda till att information förvanskas, otillgängliggörs eller kommer obehöriga till del. Det skulle även kunna leda till överträdelser av till exempel dataskyddsförordningen, säkerhetsskyddslagstiftningen och föreskrifter om informationssäkerhet för statliga myndigheter.

Migrationsverket avslutade i november 2021 en utvärdering av det systematiska säkerhetsarbetet som myndigheten ska bedriva och som ska ha sin grund i standardserien ISO 27000. Utvecklingsarbetet kommer att fortsätta 2022.

4.3.6 RISK FÖR FELAKTIGA UTbetalNINGAR

Tidigare studier har visat att betalningsprocessen behöver kvalitetssäkras och att systemstödet bör förbättras. Årets riskanalyser visade att det fanns en fortsatt risk för felaktiga utbetalningar.

För statlig ersättning till kommuner, regioner och apotek har viktiga åtgärder genomförts under hösten 2021. Samtliga ersättningar till kommuner och regioner har centraliserats och centralisering av ersättningen till apoteken har påbörjats, vilket förväntas leda till enhetlig handläggning. Vidare har vissa beslut blivit automatiska och digitaliseringen fortsätter. En viss resursbrist råder fortfarande som bland annat påverkar utveckling av nya system och förvaltning av gamla.

Vad gäller utbetalningar till asylsökande genomförs åtgärder enligt en handlingsplan. Utbildningar är framtagna och rutiner ses över. Trots detta visade en omfattningsstudie som genomfördes under våren 2021 att 13,5 procent av ersättningarna var felaktiga under perioden 2019–2020 (se avsnitt 17.2).

4.3.7 RISK FÖR ATT FÖRVÄNTADE NYTTOR FRÅN DIGITALISERINGEN FÖRSKJUTS ELLER UTEBLIR

Myndigheten ser en fortsatt risk för att genomförda utvecklingsaktiviteter inte omhändertas i verksamhetens processer. Genom en ny utvecklingsplan har en roadmap för digitalisering tagits fram. För att lyckas krävs en ökad förståelse för digitaliseringens utmaningar hos ledande och styrande funktioner. Detta för att viktiga teknikbyten ska kunna genomföras och implementeras. Risken kommer även att minska när ansvaret för effekthemtagning blir tydligare för den verksamhet hos vilken utvecklingsbehovet finns.

4.3.8 RISK FÖR BRISTANDE EFFEKTIVITET I ÄRENDEHANTERINGEN

Migrationsverket arbetar för att arbetssättet ska vara synkroniserat med it-stödet och följa de standards som finns. Åtgärder för att stärka automatiseringsgraden i handläggningen samt nyttohemtagningen pågår. Under året har myndigheten inlett ett arbete som innebär ökat samarbete mellan användare och utvecklare av processer och prövningsstöd.

4.3.9 RISK FÖR TEKNISKA PROBLEM VID HEMARBETE

En säker it-drift har varit avgörande för att myndigheten kunnat upprätthålla produktionen under coronapandemin. Sannolikheten för att risken skulle inträffa minskade under året genom regelbunden övervakning av driftmiljön, samtidigt som medarbetare kunde arbeta på kontoret om tekniska problem uppstod.

4.3.10 RISK FÖR ATT MYNDIGHETEN BRISTER I SITT SÄKERHETSSKYDDSARBETE

Myndigheten har identifierat ett antal omständigheter som föranleder att säkerhetsskyddsarbetet sätts i fokus och identifieras som en central risk. Ett antal åtgärder har genomförts under året. Styrande instruktioner om säkerhet, där säkerhetsskydd ingår som en grundläggande del, uppdaterades och det har även skett rekrytering på området. Trots detta kvarstår risken, men den minskar eftersom myndigheten fortsätter att utveckla ett systematiskt säkerhetsskyddsarbete, förtydligar ansvar samt uppdaterar och förankrar styrande och stödjande dokument.

4.4 Individärenden

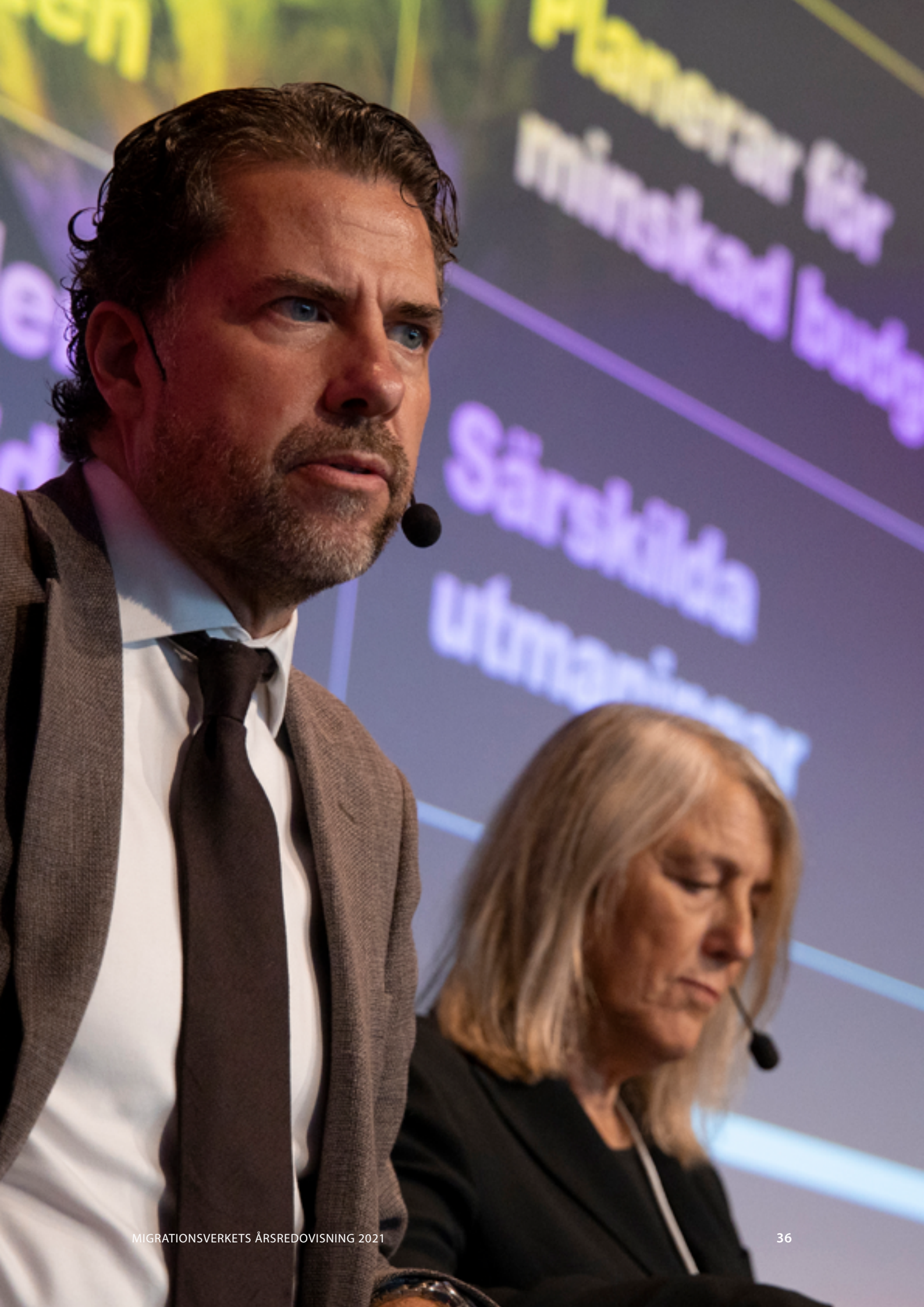
Migrationsverket arbetar systematiskt med att motverka och beivra brott och oegentligheter som begås av anställda inom myndigheten. Detta görs bland annat genom att den fristående funktionen Interna utredningar hanterar individärenden där det finns misstanke om att en anställd kan ha begått brott eller i övrigt åsidosatt någon skyldighet i anställningen, så kallad tjänsteförseelse. I de fall brott eller oegentligheter konstaterats är det chefen för Interna utredningar som beslutar om ett ärende ska anmälas till personalansvarsnämnden eller om polisanmälan istället ska upprättas.

Under året diariefördes 89 ärenden där utredning inleddes (jämfört med 100 ärenden 2019 och 75 ärenden 2019). Ett antal systematiska loggkontroller (stickprovskontroller) genomfördes i syfte att upptäcka otillåtna slagningar i Migrationsverkets datasystem. Utöver detta har utbildningsinsatser på distans kunnat genomföras där Interna utredningar har informerat andra delar av myndigheten om funktionens verksamhet och inriktning.

Av de individärenden som diarieförts och utretts fattade personalansvarsnämnden under året beslut i 8 ärenden (jämfört med 7 ärenden 2020 och 22 ärenden 2019). Nämnden beslutade om uppsägning på grund av personliga skäl i två fall. Disciplinpåföljd i form av varning utfärdades i två ärenden. Två fall bedömdes som ringa tjänsteförseelse varför ingen påföljd utdelades i dessa. Två ärenden avskrevs utan åtgärd. I ett av de totalt nio ärenden som Interna utredningar anmälde till personalansvarsnämnden valde medarbetaren som varit föremål för utredning att säga upp sig på egen begäran innan personalansvarsnämnden fattat beslut i ärendet.

4.5 Visselblåsarfunktion

I november fick chefen för Interna utredningar i uppdrag av generaldirektören att föreslå en rutin (vägledning) samt ansvara för och hantera rapporteringar inom ramen för den nya lagen (2021:890) om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden (visselblåsarlagen). I och med den nya lagen har myndigheten en skyldighet att inrätta interna rapporteringskanaler. Det ska tydligt framgå för medarbetarna hur och var rapportering kan ske. Rapporteringen ska röra missförhållanden i ett arbetsrelaterat sammanhang där det finns ett allmänt intresse av att missförhållandena kommer fram. Interna utredningar ansvarar för visselblåsarfunktionen från den 17 december 2021 fram till dess myndigheten etablerat en stadigvarande visselblåsarfunktion senast den 17 juli 2022.

5. Anpassning till nya förutsättningar

För att kunna bedriva en effektiv verksamhet med kvalitet och service i en föränderlig omvärld har Migrationsverket genomfört organisatoriska förändringar under 2020 och 2021. Det är ett led i anpassningen till en ändamålsenlig organisation givet förändringarna av uppdragets omfattning, det minskade förvaltningsanslaget och de krav på effektivisering som myndigheten har fått.

De organisatoriska förändringarna ska även ses i ljuset av den utveckling av organisationen som skett över längre tid. Migrationsverket har de senaste åtta åren anpassat organisationen utifrån förutsättningar i regleringsbrev, myndighetens prognoser och analyser av befintliga strukturer. En viktig utgångspunkt har varit Statskontorets rekommendationer. Myndigheten har också genomfört ett antal interna översyner av huvudkontoret och operativ verksamhet under perioden 2019 till 2021. Tillsammans har dessa översyner legat till grund för de organisationsförändringar som genomfördes 2020 till juni 2021.

Förändringarna innebär i korthet att:

- Antalet regioner har minskat från sex till tre.
- En avdelning för nationell operativ verksamhet har etablerats.
- Huvudkontorets struktur har förändras och antalet avdelningar minskat från nio till fem.
- Avdelningarna för förvaltningsprocess och förvar har regionaliserats.

Syftet med att samla verksamheten i större geografiska områden har främst varit att skapa en ökad flexibilitet i hanteringen av olika ärendeslag. Förvarsverksamheten införlivades i den regionala strukturen för att bättre integreras i myndighetens modell för styrning och stöd, och för att föra verksamheten närmare övrig operativ verksamhet utifrån ett processororienterat arbetssätt. Detta gäller även förvaltningsprocess som genom regionaliseringen kommit närmare grundprövningen. Den nationella samordningsavdelningen på huvudkontoret avvecklades och ansvaret för samordningen ligger nu på de tre regionerna och den nationella operativa avdelningen. Förändringen är ett led i att minska detaljstyrningen från huvudkontoret i enlighet med en tillitsbaserad ledning och styrning. I den nationella operativa avdelningen ingår den operativa verksamhet som är av nationellt övergripande eller internationell karaktär.

Ett övergripande syfte med de strukturella förändringarna är att stärka kärnverksamheten, det vill säga myndighetens operativa förmåga, och skapa en tydligare uppdelning mellan stödfunktioner och operativa funktioner. På övergripande nivå har ledningen kommit närmare verksamheten genom att samtliga regionchefer och avdelningschefer numera ingår i verksledningen.

Under året har myndigheten även arbetat med att utveckla stödet till dem som arbetar med handläggning och prövning inom myndighetens huvudprocesser. Syftet var att ge operativ verksamhet ett större mandat att hålla ihop och ansvara för prövningsstödet samtidigt som huvudkontorets roll skulle förändras till mer av en stödjande verksamhet. Grundstrukturen för prövningsstödet etablerades under slutet av året och kommer att följas upp och vidareutvecklas under 2022.

Organisationsförändringarna har skett stegvis och varit väl förankrade vilket skapat goda förutsättningar för etableringen. Bedömningen är att den nya organisationen har fört Migrationsverket närmare

målet att vara en mindre och effektivare myndighet. I takt med att potentialen i den nya strukturen realiserats förväntas den ge myndigheten förutsättningar att jobba effektivare och nå bättre resultat.

Till förutsättningarna hör att genomförandet har skett vid en tidpunkt då myndigheten fortsatt varit inne i den omfattande omställning som präglade de senaste åren och som skapat stora utmaningar för verksamheten. Kompetensförlust, personalomsättning och påverkan på arbetsmiljön i samband med omställnings- och förändringsarbete har varit utmaningar i myndighetens strävan att öka effektiviteten för att nå målen för exempelvis prövning, service och tillgänglighet. Det har också skett förändringar i lagstiftningen som ökat komplexiteten i uppdraget. Sådana faktorer är en del av myndighetens förutsättningar, och utgör en utmaning när förvaltningsanslaget minskar ytterligare och myndigheten ska hantera fortsatta och ökade krav på effektivisering. Inom ramen för den nya strukturen arbetar Migrationsverket vidare med att utveckla digitalisering, service, tillgänglighet, ledarskap, kompetensförsörjning och andra insatser för att skapa förutsättningar för en effektiv verksamhet.

6. Kompetensförsörjning

6.1 Sammanfattande bedömning

Kompetensförsörjningen var en utmaning under året eftersom myndigheten har behövt anpassa bemanningen till minskade framtida budgetramar. Samtidigt har arbetet med att säkerställa nödvändig kompetens bedrivits parallellt. Under samma tid som myndighetens omställningsprocess i framför allt mottagningsverksamheten pågick under våren uppstod ett bemanningsbehov i prövningsverksamheten. Eftersom arbetsbristförhandlingar pågick och anställningsstopp rådde begränsades möjligheten att nyrekrytera vilket medförde att bemanningsförstärkningen försenades. Detta var främsta orsaken till att färre ärenden än väntat avgjordes.

Bemanningsbehovet medförde möjligheter att omplacera övertaliga medarbetare istället för att säga upp dem. I delar av verksamheten skedde även kompetensväxling för medarbetare som annars hade riskerat uppsägning. Kompetensväxlingen var i linje med den breddning av kompetens som behöver ske för att minska sårbarheten i myndighetens kompetensförsörjning.

Arbetsmiljön var ett prioriterat område eftersom psykologisk trygghet, motivation och tillit är några av de viktigaste faktorerna för att kunna nå god produktivitet och måluppfyllelse. Flera insatser genomfördes för att öka förutsättningarna för en god arbetsmiljö, vilket också kan ha bidragit till att den totala sjukfrånvaron minskade jämfört med tidigare år.

6.2 Personalsammansättning

Antalet anställda fortsatte att minska till följd av den omställning som myndigheten genomfört. Könsfördelningen mellan anställda var i stort sett oförändrad.

Figur 6.1 Personalsammansättning, 2019–2021

	2019			2020			2021		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Ålder, genomsnitt	40	42	41	41	43	42	41	43	42
Anställningstid år, genomsnitt	8	8	8	9	8	9	10	9	9
Andel med anställningstid <5 år	59%	41%	33%	55%	45%	23%	58%	42%	23%
Antal anställda vid periodens slut	61%	39%	6 187	61%	39%	5 551	61%	39%	5 317
Antal anställda, genomsnitt	61%	39%	6 399	61%	39%	5 925	61%	39%	5 419
Antal årsarbetskrafter, genomsnitt	59%	41%	5 096	59%	41%	4 868	59%	41%	4 421
Andel tidsbegränsat anställda, genomsnitt	55%	45%	9%	61%	39%	7%	59%	41%	10%
Andel tillsvidareanställda, genomsnitt	62%	38%	91%	62%	38%	93%	61%	39%	90%

Observera att procentandelarna är beräknade på olika sätt i tabellen. För kvinnor och män visas fördelningen mellan könen, vilket summerar till 100 procent, medan procentandelarna i kolumnen *Totalt* är beräknade utifrån samtliga anställda.

6.3 Arbetsmiljö och sjukfrånvaro

Eftersom sjukfrånvaron på Migrationsverket är hög jämfört med övriga staten fokuserade myndigheten fortsatt på arbetsmiljöarbetet. Den totala sjukfrånvaron i relation till total tillgänglig arbetstid

minskade jämfört med tidigare år, både för män och kvinnor inom samtliga ålderskategorier. Flera åtgärder har vidtagits under året vilka kan ha bidragit till den positiva förändringen, bland annat ett nytt avtal om företagshälsa med ökat fokus på förebyggande arbetsmiljöarbete. Myndighetens vägledning om arbetsanpassningar har förtydligats med fokus på att stödja cheferna i att arbeta förebyggande. Vidare har bidraget för friskvård ökat och en friskvårdstimme per vecka kan också utnyttjas parallellt, vilket inte var möjligt tidigare.

Andelen av total sjukfrånvaro som avser långtidssjukfrånvaro (60 dagar eller mer) ökade, både för kvinnor och för män. Det beror dock inte på att myndigheten hade fler långtidssjukskrivna medarbetare, tvärtom. Myndighetens långtidssjukskrivningar har sjunkit i alla kategorier utom för medarbetare yngre än 30 år. Under pandemins inledning 2020 ökade korttidssjukfrånvaron, vilket medförde att andelen långtidssjukskrivna minskade. Under 2021 minskade korttidssjukskrivningarna vilket i sin tur medförde att andelen långtidssjukskrivningar återigen ökade.

Kvinnor hade fortsatt högre sjukfrånvaro än män. Detta bedöms dock inte bero på att arbetsmiljön på Migrationsverket särskilt missgynnar kvinnor eller på att kvinnor utfört mer krävande uppgifter på myndigheten än män, utan speglar snarare situationen i samhället i stort. I arbetet för likvärdig behandling uppmärksammade myndigheten särskilt frågan om mäns våld mot kvinnor (se avsnitt 15.2). Inom ramen för det interna arbetet togs ett stödmaterial fram för chefer och kollegor till medarbetare som är utsatta för våld.

Figur 6.2 Total sjukfrånvaro i procent av de anställdas sammanlagda ordinarie arbetstid, 2019–2021

	2019	2020	2021
Totalt	6,2%	6,7%	5,6%
Alla män	4,7%	5,8%	4,5%
Alla kvinnor	7,2%	7,3%	6,6%
Alla yngre än 30 år	5,3%	5,8%	4,9%
Alla mellan 30–49 år	5,9%	6,3%	5,6%
Alla 50 år och äldre	7,6%	7,8%	7,2%
Alla män yngre än 30 år	4,8%	5,1%	4,1%
Alla män mellan 30–49 år	4,2%	5,4%	4,0%
Alla män 50 år och äldre	5,9%	6,8%	5,7%
Alla kvinnor yngre än 30 år	5,6%	6,2%	5,3%
Alla kvinnor mellan 30–49 år	7,0%	6,9%	6,6%
Alla kvinnor 50 år och äldre	8,8%	8,5%	8,2%

Figur 6.3 Andel av total sjukfrånvaro som avser långtidssjukfrånvaro (frånvaro under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer), 2019–2021

	2019	2020	2021
Totalt	50%	42%	48%
Alla män	44%	36%	41%
Alla kvinnor	53%	45%	52%
Alla yngre än 30 år	28%	17%	25%
Alla mellan 30–49 år	50%	40%	45%
Alla 50 år och äldre	59%	54%	57%
Alla män yngre än 30 år	26%	7%	10%
Alla män mellan 30–49 år	41%	30%	32%
Alla män 50 år och äldre	55%	51%	59%
Alla kvinnor yngre än 30 år	29%	21%	32%
Alla kvinnor mellan 30–49 år	54%	45%	52%
Alla kvinnor 50 år och äldre	61%	55%	56%

6.4 Långsiktigt hållbar kompetensförsörjning

Migrationsverket strävar efter en hållbar kompetensförsörjning där myndigheten attraherar, rekryterar, utvecklar, behåller och ställer om rätt kompetens i takt med förändrade behov och förutsättningar. Långsiktigt och förutsättningsskapande arbete ger dock sällan mätbara effekter direkt. Myndigheten har, utifrån forskningsbaserad kunskap om vad som ger goda effekter på resultat, produktivitet och arbetsmiljö, under året vidtagit åtgärder för att skapa förutsättningar för utveckling av både verksamhet och individ.

Efter en lång period av avveckling av verksamhet och personal, där arbetsbrist lett till oönskade följder i form av förlust av kompetens och försämrade möjligheter att snabbt anpassa bemanningen, fokuserade myndigheten under året på att behålla och utveckla befintlig kompetens. När bemanningsbehov uppstått har detta i större utsträckning än tidigare omhändertagits genom omplaceringar av övertalig personal. Myndighetens process för omställning har utvecklats, bland annat genom inrättande av en samordningsfunktion som koordinerar bemanningsbehov och övertalighet.

Under året etablerades ett stöd för kompetensutveckling och kompetensväxling. Ett koncept togs fram som består av inspiration och information om möjligheterna att utvecklas i andra arbetsuppgifter och roller på myndigheten. Att i högre grad ta hänsyn till den enskilde medarbetarens motivation, kompetens och behov gynnar en hållbar kompetensförsörjning på sikt.

6.4.1 ATTRAHERA OCH REKRYTERA RÄTT KOMPETENS

Även om myndigheten under året haft svårt att planera för rekryteringsbehovet så har rätt kompetens kunnat rekryteras till de flesta utlysta tjänster. Undantaget är it-tjänster där det i många fall saknats kvalificerade sökande. Bristen på it-kompetens och den mycket hårda konkurrensen på arbetsmarknaden påverkar myndighetens förmåga att genomföra den digitala transformation som förväntas pågå under ett antal år framöver. Under hösten påbörjades därför en särskild satsning för att öka myndighetens förmåga att vara en attraktiv arbetsgivare inom it. Vissa kommunikationsinsatser har också gjorts på LinkedIn under året mot målgruppen med it-kompetens. Dessa insatser är steg i ett långsiktigt varumärkesbyggande arbete som ska ge effekt över tid.

Marknadsundersökningar visar att många inom myndighetens huvudsakliga rekryteringsmålgrupper ser andra arbetsgivare, även statliga, som mer attraktiva än Migrationsverket. Det påverkar sannolikt vilka som söker sig till Migrationsverket och det urval av ansökningar som myndigheten har att tillgå vid rekrytering. Under året har myndighetens arbetsgivareerbjudande med tillhörande kommunikationsplan tagits fram i syfte att långsiktigt öka myndighetens attraktionsförmåga.

6.4.2 OMSTÄLLA OCH AVVECKLA

Årets omställningsprocess tog längre tid än planerat vilket berodde på omställningens komplexitet. 400 tjänster, fördelade på 14 av myndighetens knappt 30 verksamhetsorter, omfattades, främst inom mottagningen där verksamheten avvecklades helt på 7 orter. Även inom huvudkontoret genomfördes personalminskningar och serviceverksamhet flyttades för ett effektivare nyttjande av lokaler. Merparten av personalen på orter där verksamhet finns kvar erbjöds omplacering till lediga tjänster. En tredjedel av de övertaliga medarbetarna är fortsatt anställda i en annan roll. Totalt sades drygt 200 personer upp, varav drygt hälften på de orter som myndigheten lämnade.

Fram till april 2021 gällde anställningsstopp vilket innebar kraftigt begränsade möjligheter att rekrytera till lediga tjänster. Konsekvensen blev både fördröjd förstärkning av bemanning i prövningen och kompetensbrist inom vissa områden. Inom delar av verksamheten sa fler medarbetare än förväntat upp sig vilket också medförde kompetensbrist, särskilt inom vissa specialistkunskaper. Sammantaget medförde detta att myndigheten inte nådde målen i antal handlagda ärenden under året.

6.4.3 PERSONALOMSÄTTNING

Personalomsättningen var fortsatt låg. En av orsakerna till detta var anställningsstoppet eftersom detta medförde att antalet nyanställda hölls nere i relation till antalet medarbetare som lämnade myndigheten. Sannolikt medförde även omställningen att fler medarbetare valde att lämna myndigheten. Den genomsnittliga anställningstiden hos myndighetens tillsvidareanställda är nio år vilket genererar långa uppsägningstider. Årets uppsägningar kan därför ge utslag på personalomsättningen även nästkommande år. Att myndigheten i större utsträckning än föregående år har genomfört omplaceringar och kompetensväxling kan ha bidragit till såväl minskat behov av uppsägning som färre externa avgångar. Årets omställning har omfattat orter som lagts ner helt, vilket bidragit till en tydlighet kring vilka medarbetare som riskerar uppsägning. Det kan ha bidragit till att i någon mån dämpa egna uppsägningar på orter där verksamhet ska finnas kvar.

Figur 6.4 Personalomsättning, tillsvidareanställda, 2019–2021

	2019			2020			2021		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Externa rekryteringar	131	97	228	88	58	146	113	53	166
Externa avgångar	529	251	780	401	219	620	390	239	629
Antal anställda, genomsnitt	3 550	2 204	5 753	3 376	2 102	5 478	3 306	2 113	5 419
Andel externa rekryteringar	4%	4%	4%	3%	3%	3%	3%	3%	3%
Andel externa avgångar	15%	11%	14%	12%	10%	11%	11%	12%	12%
Personalomsättning*	4%	4%	4%	3%	3%	3%	3%	3%	3%

* Personalomsättningen beräknas genom att det lägre av talen antal anställda som börjat och antal anställda som slutat sätts i relation till genomsnittligt antal anställda under perioden.

7. Verksamhetsutveckling

7.1 Verksamhetsutveckling

7.1.1 DIGITAL TRANSFORMATION

Årets inriktning var att säkerställa att den målarkitektur som planeras för kan genomföras i praktiken avseende teknik, applikationer och informationshantering, samt att förbereda för en successiv övergång, bland annat genom tester på enklare ärendeslag inom medborgarskapsprövningen. Huvudområden var:

- förutsättningskapande plattformar, bland annat för teknisk integration och nya informationsmodeller
- digital transformation inom medborgarskapsprocessen med fokus på att realisera ny målarkitektur, hantera övergångsperioden mellan befintlig och ny arkitektur samt skapa automatiserade processer
- mobilisering inför digital transformation inom arbetstillstånd (ledning, styrning och arbetssätt).

En utvecklingsplan för digitalisering togs fram där målteaman används för att beskriva vad myndigheten vill uppnå samt vägen dit. Dessa målteaman förväntas sammantaget bidra till de övergripande effektmålen god service, god rättslig kvalitet, kortare handläggnings- och vistelsetider samt hög kostnadseffektivitet.

7.1.2 UTVECKLINGSINSATSER UNDER ÅRET

Här sammanfattas utvecklingsinsatserna under året. I respektive kapitel redovisas dessa mer ingående.

Med anledning av de ändrade reglerna i utlänningslagen prioriterades en betydande del av utvecklingsresurserna för detta arbete. Förändringarna har krävt uppdaterade informationstexter, rutiner, mallar och handböcker och även utveckling av de handläggningsstöd som berörts.

Inom asylprövningen utvecklades en e-tjänst för ansökan om permanent uppehållstillstånd. I syfte att minska antalet inställda utredningar ändrades processen så att undantag från skyldigheten att inneha arbetstillstånd registreras först vid asylutredningen.

Inom tillståndsprövningen lanserades ett nytt flöde för pappersansökningar i anknytningsärenden som syftar till att minska antalet muntliga utredningar vid utlandsmyndigheterna. I syfte att underlätta hanteringen av arbetsmarknadsärenden har automatiserat informationsutbyte med Skatteverket kring inkomststoppgifter samt en digital anmälnings tjänst vid certifiering av arbetsgivare utvecklats. I EES-ärenden har e-tjänster införts i flera ärendeslag, och den myndighetsgemensamma tjänsten *Flytta* utvecklades till att även omfatta EU-medborgare. I studerandeärenden har uppdaterade check-listor på Migrationsverkets webbsida medfört betydligt färre kompletteringar gällande studieintyg. I besöksärenden har en digital ansökningstjänst införts, och en pilot har genomförts på utlandsmyndigheten i Bangkok. Åtta nya kontor för inlämnande av ansökan om visering via extern tjänstleverantör har etablerats.

På förvaren har säkerhetskänsliga åtgärder vidtagits, bland annat utökad kameraövervakning och ökad tillgänglighet till säkerhetsbedömningar.

Inom arbetet med återvändande har Migrationsverket och Polismyndigheten fortsatt sitt samarbete på flera områden. Migrationsverket har också redovisat åtgärder för öka det självmåna återvändandet och minska andelen personer som avviker. På det internationella återvändandeområdet har Migrationsverket deltagit i flera initiativ som bland annat syftar till stärkt återintegrering i Afghanistan.

På det rättsliga området har Migrationsverket bland annat deltagit i arbetet med framtagande av Country Guidance lett av European Asylum Support Office (EASO) och påbörjat etableringen av en ny modell för stöd i handläggningen

Ett samverkansavtal slöts mellan Migrationsverket och Statens servicecenter, och beslut fattades om att starta en pilotverksamhet vid Statens servicecenter på tre orter som Migrationsverket lämnar. Fortsatt utveckling av e-tjänsten *Min sida* genomfördes.

I arbetet med statliga ersättningar till kommuner och regioner har den digitala utvecklingen endast skett i mindre utsträckning, men automatiska beslut för utbildningskostnader för asylsökande infördes.

Ett it-projekt med syftet att digitalisera och automatisera ersättningar till asylsökande och minska antalet felaktiga utbetalningar avslutades under året. En annan åtgärd var att utveckla LMA-kort med QR-kod vilket förenklar för till exempel vårdgivare att säkerställa att personen omfattas av aktuell förmån.

I Migrationsverkets arbete med att bidra till brottsbekämpning utvecklades samarbetet med Säkerhetspolisen, och myndigheten arbetade för att höja förmågan att upptäcka och hantera potentiella säkerhetshot och misstankar om folkrättsbrott. Åtgärder vidtogs också för att förbättra förmågan att identifiera offer för människohandel.

För att möta de utmaningar pandemin medförde i vidarebosättningsarbetet utvecklades ett arbetssätt med videoutredningar, som senare under året kunde användas även vid det fortsatta arbetet med att vidarebosätta skyddsbehövande från Afghanistan. Robotisering infördes för vissa arbetsuppgifter.

Vid utlandsmyndigheterna genomfördes videoutredningar för att underlätta för sökande som påverkades av pandemin. Väntetiderna för utredning kunde också kortas genom förändrade arbetssätt. I syfte att öka effektivitet och kvalitet fortsatte arbetet med regionalisering och centralisering.

Inom förvaltningen av EU:s asyl-, migrations- och integrationfond AMIF har ett nytt ärendehanteringssystem för kommande programperiod utvecklats i samarbete med Tillväxtverket, och ett förenklat redovisningsalternativ för stödmottagare har tagits fram.

7.1.3 EFFEKTER AV GENOMFÖRDA UTVECKLINGSINSATSER

En återkommande utmaning för myndigheten är att försöka härleda effekter, till exempel ökad produktivitet och kortare handläggningstider, till enskilda förändringar som genomförts i it-stöd eller arbetssätt. Många faktorer utöver tekniska utveckling, till exempel ärendesammansättning, ny lagstiftning, behov att arbeta av äldre ärenden och bemanningssituation påverkar myndighetens produktivitet, handläggningstider med mera. Eftersom myndigheten verkar i en kontext som hela tiden förändras är det svårt, eller i vissa fall omöjligt, att härleda effekter till ett specifikt utvecklingsinitiativ. Istället tror myndigheten att det är lämpligare att peka på olika typer av indikatorer som tillsammans på sikt sannolikt leder till önskvärda effekter, som förbättrad service och kortare handläggnings- och vistelsetider. Exempel på sådana indikatorer kan vara minskat behov av kompletteringar, minskat behov av muntliga utredningar och moment som blivit automatiserade eller kunnat förenklas.

Ett exempel som tydliggör detta resonemang är den utveckling av hanteringen av förlängningsansökningar för asylärenden som genomfördes 2019. Då infördes automatiserad del av processen för dem som söker digitalt vilket innebär att följande numera sker automatiskt: ärenderegistrering, registrering av bilagor och grund för ansökan samt utskick av bekräftelse på mottagen ansökan tillsammans med nödvändig information. Även om övergripande effekter är svåra att påvisa så bör det faktum att processen förenklats på sikt leda till kortare ledtider.

Vidare har utvecklingen av digitalt stöd för papperslös överlämning av överklagade beslut till domstol som påbörjades 2018 successivt medfört ökad tidsbesparing vid överlämning, kortare ledtider för tillgängliggörande av handlingarna i domstol samt förutsättningar för färre kompletteringar.

Den utveckling av e-tjänsten i studerandeärenden som lanserades i oktober 2019 har bidragit till att antalet kompletteringar i förhållande till inkomna ansökningar minskat från 86 procent till 52 procent vid jämförelse av perioderna oktober 2019–september 2020 och oktober 2020–oktober 2021.

Ett exempel på ett förenklat moment som inte krävt digital utveckling är en förändring i hanteringen av studerandeärenden. Om en handling visar sig vara falsk eller manipulerad krävs ingen ytterligare utredning, varför kontroll av handlingar numera utförs tidigt i processen. Detta har medfört en ökning av andelen avslag på grund av falska handlingar under perioden 2019 till 2021, och muntlig utredning kan numera undvikas i drygt 7 procent av alla ärenden. Tidigare kunde muntlig utredning undvikas i endast mycket liten utsträckning.

7.2 Processer och rutiner för att identifiera och rapportera it-incidenter

När en it-incident av allvarlig art identifieras fattar en så kallad incidentkoordinator beslut om huruvida incidenten är av den grad att den bör klassas som en Major Incident (MI). Incidentkoordinatören har mandat att fatta nödvändiga beslut för att återställa funktionaliteten i driftsmiljön. När en MI konstaterats startar informationsspridning till nödvändiga funktioner och användare.

Incidentkoordinatören ringer till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) funktion cert.se för att informera om pågående MI och erhåller ett nummer som skall skrivas in i rapporten efter incidenten. Incidentrapporten delges Migrationsverkets säkerhetsfunktion som sedan via signal-skydd rapporterar till MSB inom förutbestämd tidsram. Nödvändiga resurser felsöker, åtgärdar och meddelar samtliga parter att incidenten är avhjälpd. Om MI inte löses inom rimlig tid kan tjänsteman i beredskap eskalera incidenten till en särskild händelse.

När incidenten är avhjälpd skrivs en rapport till MSB och vid it-attacker direkt riktade mot Migrationsverket polisanmäls händelsen. Därefter genomförs en analys i syfte att identifiera framtida förbättringar av processen. Det skapas ett eller flera problemärenden efter varje MI för att finna en långsiktig lösning som motverkar att samma fel uppstår igen. Myndigheten arbetar aktivt med ständiga förbättringar av processerna. Detta har medfört en bättre incidenthantering över tid som i sin tur främjat utvecklingen av mer stabila system och en minskning av antalet MI, från 35 stycken 2015 till åtta stycken 2021.

7.3 Utvecklingskostnader

Under året bedrev myndigheten utveckling med it-inslag för knappt 145 miljoner kronor, vilket var en minskning med 28 procent jämfört med 2020. Den främsta orsaken var att färre stora projekt med extern finansiering och externa konsultteam bedrevs. Stora insatser inom service avslutades i början av året och därefter har fokus legat på att utforma och starta initiativ som ingår i den digitala transformationen. Den digitala transformationen ställer krav på att insatser inom internt stöd och administration föregår insatser i huvudprocesserna, som riktar sig direkt mot sökande.

Figur 7.1 Kostnader för utvecklingsinsatser med it-inslag (tkr), 2019–2021

Process	2019	2020	2021
Att behöva skydd	41 244	44 665	27 007
Boende och stöd	0	0	0
Att komma till Sverige och att stanna i Sverige	45 747	68 703	63 177
Service och bemötande	11 501	46 427	7 530
Internt stöd administration	44 802	40 036	47 006
Totalt	143 294	199 832	144 721

I uppföljningen av verksamhetsinvesteringar i figur 7.2 ingår utvecklingsinsatser som totalt beräknas överstiga 20 miljoner kronor. Dessa insatser återfinns i bilaga till Migrationsverkets regleringsbrev 2021 i enlighet med en planering som gjordes till budgetunderlaget 2021–2023. Det lägre utfallet för året beror på att färre stora utvecklingsinsatser genomfördes, samtidigt som den digitala transformationen inleddes med nödvändiga omprioriteringar i planeringen. Det syns genom att utfallet i kategorin *Informationskvalitet* överstiger den planerade nivån i budgetunderlaget.

Figur 7.2 Utgifter för verksamhetsinvesteringar (tkr), 2019–2021

	Utfall 2019	Utfall 2020	Budget 2021	Utfall 2021
Digitalisering av skyddsprocessen ¹⁾	6 178	13 621	6 500	8 189
Digitalisering av handläggning inom ersättningshanteringen ²⁾	23 972	19 274	10 000	13 350
Digitala servicetjänster ³⁾	10 009	18 227	10 000	5 969
Digitalisering av tillståndprocessen	38 269	51 356	26 321	26 517
Digitalisering av medborgarskapsprocessen ⁴⁾	0	5 359	6 500	8 371
EU:s viseringspolitik ⁵⁾	0	9 600	29 311	19 974
Digitalt samarbete med andra myndigheter	12 586	37 610	12 000	11 345
Utvecklat statistiskt beslutsstöd ⁶⁾	14 189	13 115	7 000	2 639
Dokumenthantering ⁷⁾	19 773	11 882	20 000	6 342
Informationskvalitet ⁸⁾	0	0	20 000	25 353
Totalt⁹⁾	124 976	180 044	152 712	128 047

¹⁾ Området blev högre prioriterat i förhållande till tidigare planering

²⁾ Området blev högre prioriterat i förhållande till tidigare planering

³⁾ Omplanering på grund av den digitala transformationen

⁴⁾ Området har prioriterats upp i linje med den digitala transformationen

⁵⁾ Omfattande förseningar i tidplanerna inom EU påverkar utvecklingstakten

⁶⁾ Ett utvecklingsområde har skjutits fram cirka ett år med anledning av förändrad förordning

⁷⁾ Omplanering på grund av den digitala transformationen

⁸⁾ Förutsättningsskapande insatser planerades tidigt i den digitala transformationen

⁹⁾ Myndigheten har haft brist på it-specialister vilket begränsat möjligheterna att driva planerad utveckling fullt ut. Vidare har förseningar kopplat till EU-förordningar påverkat utfallet

7.4 Externfinansiering av utvecklingsinsatser

7.4.1 INLEDNING

Migrationsverket ska enligt myndighetens instruktion använda medel från olika EU-fonder för att finansiera och utveckla den egna verksamheten och även söka medel från andra externa källor när så är möjligt. Under 2021 startade en ny sjuårig programperiod för EU:s olika fonder. Eftersom EU-kommissionen inte har fattat nödvändiga beslut om de nya programmen har det inte varit möjligt för Migrationsverket att söka medel för projekt som påbörjats under 2021.

Figur 7.3 Extern finansiering av utvecklingsinsatser (tkr), 2019–2021

	2019	2020	2021
Externfinansiering (tkr)	51 499	80 036	34 121
varav AMIF (tkr)	22 802	39 627	17 604
andel externfinansiering av utvecklingskostnader	28%	32%	23%
andel AMIF-finansiering av utvecklingskostnader	15%	24%	12%

Internationella utvecklingsprojekt ingår inte.

7.4.2 ASYL-, MIGRATIONS- OCH INTEGRATIONSFONDEN

I väntan på starten av den nya programperioden för Asyl-, migrations- och integrationsfonden (AMIF) har Migrationsverket haft en nära dialog med fondförvaltningen för att förbereda det kommande ansökningsarbetet. I december 2021 öppnade AMIF en utlysning inom vilken Migrationsverket ansökte om medel för fyra olika projekt, varav två i december 2021 och två i februari 2022. De två projekten i december var Digital transformation tillstånd (DITT) och Samhällsintroduktion för asylsökande. Ansökan för Digital transformation tillstånd (DITT) avser en projektperiod på drygt 1,5 år och en medfinansiering från AMIF på cirka 128,2 miljoner kronor, vilket motsvarar 75 procent av den totala projektbudgeten. Ansökan för projektet Samhällsintroduktion för asylsökande avser en projektperiod på tre år och en medfinansiering från AMIF på cirka 85,3 miljoner kronor, vilket motsvarar 75 procent av den totala projektbudgeten.

7.4.3 FONDEN FÖR INRE SÄKERHET

Polismyndigheten är ansvarig myndighet i Sverige för Fonden för inre säkerhet (ISF) och Instrumentet för gränsförvaltning och viseringspolitik (BMVI). Utlysningar av medel sker i slutet av februari 2022. I november 2021 skickade Migrationsverket in ett så kallat inriktningsbeslut för två projektförslag, Införandet av interoperabilitetsförfordningar respektive SOC – skydd av kritisk infrastruktur.

7.4.4 MSB 2:4-MEDEL

Migrationsverket har även ansökt om cirka 19,1 miljoner kronor från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) för att utveckla Sveriges krisberedskap vid händelse av ett ökat inflöde av asylsökande. Projektet skulle genomföras i samverkan med ett flertal andra organisationer och pågå under tre år. Ansökan avslögs av MSB i februari 2022.

7.4.5 INTERNATIONELLA PROJEKT

Migrationsverket ansökte i juni om medel från programmet European Return and Reintegration (ERRIN) via AMIF i Nederländerna för att genomföra ett projekt, ERRIN MAVRRI (Multiparty Approach to AVRR Information), med syfte att ta fram information i form av en hemsida om de stödinsatser som finns att få vid ett självmant återvändande. Projektet startade den 1 juli 2021 och ska pågå till den 30 juni 2022. Projektet medfinansieras från ERRIN med cirka 426 000 euro, vilket motsvarar 90 procent av den totala projektbudgeten.

8. Vistelsetid i mottagandesystemet

8.1 Kortare vistelsetider i mottagandesystemet

8.1.1 INLEDNING

Utvecklingen inom respektive ledtid från ansökan om uppehållstillstånd till utskrivning ur mottagandesystemet ledde sammantaget till att den totala vistelsetiden i mottagandesystemet blev cirka 60 dagar kortare jämfört med 2020. I kommande avsnitt redogörs för utvecklingen inom respektive segment.

Figur 8.1 Genomsnittlig total vistelsetid för personer som skrivits ut ur mottagandesystemet under året, dagar, 2019–2021

Totalt (inkl. barn utan vårdnadshavare)	2019			2020			2021		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Bifall från Migrationsverket på ansökan om uppehållstillstånd	469	555	513	427	486	457	410	470	441
Bifall från migrationsdomstol efter överklagande	1 113	1 245	1 217	1 240	1 421	1 356	1 243	1 262	1 254
Avslag på ansökan om uppehållstillstånd	682	825	787	866	986	950	871	875	874
varav normalprocess	794	963	919	917	1 056	1 013	970	995	987
varav omedelbar verkställighet*	424	576	535	696	915	859	218	508	428
varav Dublinöverföring	186	211	204	343	301	313	368	306	322
varav övriga beslut om avvisning eller utvisning**	482	445	458	477	651	597	378	422	409
Övriga utskrivningar***	547	576	568	981	1 095	1 066	587	641	627
Totalt	660	857	797	791	956	900	812	852	838

Barn utan vårdnadshavare vid utskrivning	2019			2020			2021		
	Flickor	Pojkar	Totalt	Flickor	Pojkar	Totalt	Flickor	Pojkar	Totalt
Bifall från Migrationsverket på ansökan om uppehållstillstånd	263	266	265	263	271	269	316	268	288
Bifall från migrationsdomstol efter överklagande	977	1 059	1 034	1 161	1 156	1 158	1 066	442	699
Avslag på ansökan om uppehållstillstånd	800	607	628	1 013	553	613	647	549	562
varav normalprocess	984	1 033	1 027	970	943	949	742	1 072	1 001
varav omedelbar verkställighet*	0	453	453	0	0	0	0	0	0
varav Dublinöverföring	0	182	182	0	215	215	0	632	632
varav övriga beslut om avvisning eller utvisning**	926	813	844	0	382	382	562	567	565
Övriga utskrivningar***	447	154	178	1 169	297	345	354	203	210
Totalt	468	539	522	518	472	484	439	422	427

* omedelbart hemland och omedelbart tredjeland

** omedelbar verkställighet (EU-land) och utvisning till EU-land

*** ej beviljat, avskrivet, ej avvisning/utvisning, lämnas utan åtgärd

8.1.2 BIFALL PÅ ANSÖKAN

Vistelsetiden för personer vars ansökan beviljades av Migrationsverket som första instans blev i genomsnitt 16 dagar kortare än 2020, främst på grund av kortare handläggningstider i asylärendet inom detta segment. Den genomsnittliga vistelsetiden för personer vars ansökan beviljades efter överklagande till migrationsdomstol blev cirka 100 dagar kortare, trots att handläggningstiden i migrationsdomstolarna var marginellt längre än föregående år.

Kvinnor hade fortsatt 60 dagar kortare vistelsetid i mottagandesystemet vid bifall från Migrationsverket på ansökan om uppehållstillstånd. Några processuella eller rättsliga orsaker som kan förklara skillnaderna finns inte att tillgå, men det är värt att notera att Migrationsverkets handläggningstid i asylärenden i princip var densamma för män och kvinnor under 2021 i detta segment. Detsamma gäller ledtiden från beviljat uppehållstillstånd till anvisning till kommun. Under 2020 var handläggningstiden däremot något kortare för kvinnor än för män. En möjlig förklaring till skillnaden i vistelsetid kan därför vara att utfallet för 2021 påverkades av ärenden som avgjordes 2020 men där utskrivning skedde först under 2021.

8.1.3 AVSLAG PÅ ANSÖKAN

Den totala genomsnittliga vistelsetiden för personer vars ansökan avslagits blev cirka 75 dagar kortare jämfört med 2020. En förklaring till det är att Migrationsverkets handläggningstider i detta segment var kortare än 2020. I ärenden med avvísingsbeslut där omedelbar verkställighet föreskrivits halverades vistelsetiden med anledning av införandet av förteckning över säkra länder som möjliggjorde att fler beslut med föreskrift om omedelbar verkställighet kunde fattas och verkställas.

Det var under året endast marginella könsskillnader i den totala vistelsetiden vid avslag på ansökan. Jämfört med 2020 kortades vistelsetiden markant för män. Inom underkategorin normalprocess var det inte någon nämnvärd skillnad mellan könen, samtidigt som det var större skillnader i övriga underkategorier. Den största skillnaden gällde kategorin avvísingsbeslut med omedelbar verkställighet där kvinnor, liksom föregående år, hade markant kortare vistelsetid. Bland de som skrivits ut i denna kategori finns en klar övervikt av män med mycket långa vistelsetider. Vid kontroll av några av ärendena med mycket långa vistelsetider har Migrationsverket uppmärksammat brister i statistiken då total vistelsetid i mottagandesystemet beräknats från första ansökan om asyl, trots att personen lämnat landet för många år sedan efter beslut om avvisning med omedelbar verkställighet och sedan återkommit senare och åter fått beslut om avvisning.

8.1.4 BARN UTAN VÅRDNADSHAVARE

Den totala vistelsetiden för barn utan vårdnadshavare blev cirka 60 dagar kortare jämfört med 2020.

Den genomsnittliga vistelsetiden när ansökan beviljades av Migrationsverket som första instans blev cirka 20 dagar längre, vilket främst berodde på längre vistelsetid för flickor jämfört med tidigare år. Handläggningstiden i asylärendet var under 2019 och 2020 i princip på samma nivå för flickor och pojkar, men under 2021 hade flickor cirka 14 dagar längre handläggningstid än pojkar. Eftersom det rör sig om ett förhållandevis litet antal ärenden går det inte att dra några djupgående slutsatser om orsakerna till utfallet.

Den totala genomsnittliga vistelsetiden för barn utan vårdnadshavare vars ansökan avslagits blev cirka 50 dagar kortare jämfört med 2020, vilket främst kunde hänföras till betydligt kortare genomsnittlig vistelsetid för flickor. En förklaring till de totalt kortare vistelsetiderna var kortare genomsnittlig handläggningstid i asylärendet jämfört med 2020. Störst minskning kunde noteras hos flickorna. Värt att notera är att de genomsnittliga ledtiderna för flickor utan vårdnadshavare inom detta segment baseras på ett förhållandevis lågt antal ärenden, vilket kan leda till utfall som försvårar bedömningen av huruvida det föreligger faktiska skillnader och orsakerna därtill.

8.2 Asylprövning

8.2.1 ÄRENDEUTVECKLING

Antalet nya asylsökande var färre jämfört med föregående år, vilket främst förklaras av fortsatta effekter av pandemin. Andelen kvinnliga asylsökande var mindre än manliga, vilket följer etablerat ansökningsmönster. Att antalet avgjorda ärenden blev färre berodde på de relativt sett få nya ansökningarna samt att avarbetningen i princip avslutades under 2021. Sammantaget var produktiviteten i förstagångsärenden (exklusive Dublinärenden) också något lägre jämfört med föregående år. Utöver de beslut som omfattas av figur 8.2 fattades också beslut i cirka 1 300 återprövningsärenden (varav ungefär 1 200 förstagångsärenden), det vill säga ärenden som återförvisats från migrationsdomstolarna eller där ansvaret för prövningen enligt Dublinförordningen övergått till Sverige på grund av att tidsfristen för överföringen har löpt ut.

Den 25 maj 2021 fattade Migrationsverket beslut gällande föreskrifter om förteckning över säkra ursprungsländer. Detta innebär att en ansökan om asyl åter kan bedömas som uppenbart ogrundad under förutsättning att ursprungslandet finns med på förteckningen. Det fattades också fler beslut med omedelbar verkställighet till hemland under verksamhetsåret jämfört med både 2019 och 2020. Efter att regelverket började tillämpas har antalet sökande, främst från Mongoliet och Georgien, blivit färre.

Vid årets slut var genomsnittlig ålder på öppna förstagångsärenden (kötiden) väsentligt lägre jämfört med 2020 och 2019. Utöver att alla asylärenden blev färre har också antalet äldre asylärenden, det vill säga ärenden vars ålder överstiger den författningsstyrda tiden, blivit färre under året. Med en förnygrad ärendestock blev också handläggningstiden för avgjorda ärenden kortare. Andelen ärenden som avgjordes inom sex månader blev större, samtidigt som andelen öppna ärenden inom författningsstyrd tid ökade kraftigt, vilket är positivt. Antalet öppna förstagångsärendena vid årets slut utgör en arbetande balans, det vill säga antalet förväntas variera i mycket liten grad över tid och myndigheten ska i fortsättningen i så stor utsträckning som möjligt avgöra ärenden i den takt som ansökningar inkommer.

Den genomsnittliga handläggningstiden i förstagångsärenden var marginellt kortare för kvinnor än för män under 2019 medan förhållandet var det omvända 2020. Under 2021 var istället handläggningstiden för kvinnor en dryg månad längre, medan kötiden vid slutet av året i princip var densamma för kvinnor och män. Skillnaden i handläggningstid 2021 kan därför förklaras av att det för kvinnor fanns fler gamla ärenden som avslutades under året. Härutöver var det en högre andel asylärenden för män inom segment med betydligt kortare handläggningstid än genomsnittet, till exempel Dublinöverföringar samt avvisning/utvisning till EU-land. Bifallsandelen för kvinnor var fortsatt högre än för män, vilket följde rådande mönster.

Antalet förstagångsansökningar för barn utan vårdnadshavare var få, ungefär detsamma som 2020. Jämfört med totalen var andelen beslut inom sex månader något högre och handläggningstiden var kortare. Genomsnittlig kötid i öppna ärenden för barn utan vårdnadshavare var också kortare än kötiden för samtliga förstagångsärenden. Sammantaget visar detta att gruppen prioriterades. Handläggningstiden var liksom de två föregående åren längre för flickor. Det finns inte några specifika orsaker som kan förklara könsskillnaden.

Under året prioriterades förstagångsärenden på grund av underbemanning i ärendeslaget. Det påverkade handläggningen av förlängningsärenden där fler nya ärenden kom in än vad som avgjordes. Under första halvåret avgjordes i hög utsträckning nya förlängningsärenden, vilket bidrog till en äldre ärendesammansättning. Trots detta var andelen öppna förlängningsärenden inom författningsstyrd tid (sex månader) något högre vid årets slut än året innan. En högre andel öppna ärenden inom sex månader vid ett årsslut förklaras av ansökningsmönstret inom förlängningsärenden, som har en hög grad av säsongvariation med många ansökningar under höstmånaderna. Under andra halvåret 2021,

parallellt med att nyrekryterade medarbetare kom på plats, avgjordes äldre ärenden i större utsträckning. En lägre produktivitet jämfört med året innan berodde troligen på effekterna av underbemannning med efterföljande nyanställningar, samt ett stort antal äldre öppna ärenden som krävde resurser för administration. En längre genomsnittlig handläggningstid inom ärendeslaget och en mindre andel avgjorda ärenden inom sex månader förklaras av en äldre ärendestock som successivt ändå förnygrades under året. Skillnaden i handläggningstid mellan kvinnor och män var marginell.

Även i förlängningsärenden var handläggningstiden för barn utan vårdnadshavare kortare under 2021 jämfört med totalen, vilket påvisar att gruppen prioriterades. Andelen som fått beslut inom författningsstyrd tid var också något högre. Vid utgången av året var kötiden för öppna ärenden ungefär densamma som för samtliga öppna förlängningsärenden. Något som är utmärkande för gruppen är att öppna ärenden blev färre under 2021 medan förlängningsärenden på totalen ökade i antal.

Genomsnittskostnaden per avgjort asylärende ökade totalt med cirka 5 procent. Det förklaras främst av minskad produktivitet som ledde till högre personalkostnader per avgjort ärende. Totala kostnader för stödprocesser, vilka fördelas ut per ärende, minskade inte i samma omfattning som de totala operativa kostnaderna. Det medförde en generell ökning av genomsnittskostnad per ärende. Totalt minskade kostnaderna för asylärenden med cirka 157 miljoner kronor, motsvarande 15 procent.

8.2.2 VERKSAMHETSUTVECKLING

Inför att de ändrade reglerna i utlänningslagen trädde i kraft den 20 juli 2021 utvecklade myndigheten en e-tjänst för ansökan om permanent uppehållstillstånd. Sedan tjänsten lanserades har en majoritet av ansökningarna kommit in digitalt.

I syfte att öka sökandes incitament att delta på asylutredning, och därmed minska antalet inställda utredningar, registreras undantag från skyldigheten att inneha arbetsstillstånd numera först i samband med utredningen. Förändringen föranleddes av en pilot där antalet inställda utredningar totalt sett sjönk med drygt tio procent. För vissa nationaliteter sjönk antalet inställda utredningar med hälften.

Figur 8.2 Asylärenden, 2019–2021

Totalt (inkl. barn utan vårdnadshavare)	2019			2020			2021		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Inkomna ärenden									
Förstagångsärenden	8 952	13 275	22 227	5 145	7 952	13 097	4 216	7 198	11 414
Förlängningsärenden	12 426	24 224	36 650	9 503	18 134	27 637	11 255	20 752	32 007
Totalt antal inkomna ärenden	21 378	37 499	58 877	14 648	26 086	40 734	15 471	27 950	43 421
Avgjorda ärenden									
Förstagångsärenden	9 888	14 939	24 827	8 453	12 583	21 036	4 934	7 868	12 802
Genomsnittlig handläggningstid, dagar	292	301	297	311	300	305	279	244	257
Andel avgjorda inom författningstid (180 dagar)	52%	55%	54%	44%	48%	46%	52%	59%	57%
Bifallsandel (mot avslag)	41%	31%	36%	34%	25%	29%	38%	28%	32%
<i>varav Dublinöverföringar</i>	602	1 363	1 965	353	832	1 185	200	507	707
Genomsnittlig handläggningstid, dagar	77	64	68	64	52	56	63	49	53
<i>varav utvisning eller omedelbar verkställighet till EU-land</i>	206	373	579	133	257	390	119	192	311
Genomsnittlig handläggningstid, dagar	143	137	139	114	104	107	98	80	87
<i>varav omedelbara verkställigheter</i>	51	129	180	19	43	62	78	179	257
Genomsnittlig handläggningstid, dagar	36	27	29	35	33	33	30	29	30
Förlängningsärenden	7 041	12 942	19 983	9 691	19 358	29 049	9 940	17 859	27 799
Genomsnittlig handläggningstid, dagar	67	72	70	137	140	139	191	196	194
Andel avgjorda inom författningstid (180 dagar)	96%	94%	95%	71%	71%	71%	55%	53%	53%
Bifallsandel (mot avslag)	98%	98%	98%	99%	96%	97%	99%	96%	97%
Totalt antal avgjorda ärenden	16 929	27 881	44 810	18 144	31 941	50 085	14 874	25 727	40 601
Öppna ärenden									
Förstagångsärenden	6 320	8 872	15 192	3 007	4 237	7 244	2 289	3 567	5 856
Genomsnittlig kötid, dagar	284	294	290	317	318	317	175	170	172
Andel öppna inom författningstid (180 dagar)	47%	46%	46%	48%	48%	48%	73%	74%	73%
Förlängningsärenden	5 810	12 427	18 237	5 622	11 203	16 825	6 937	14 096	21 033
Genomsnittlig kötid, dagar	92	92	92	153	143	147	145	155	151
Andel öppna inom författningstid (180 dagar)	94%	94%	94%	73%	75%	74%	78%	75%	76%
Totalt antal öppna ärenden vid årets slut	12 130	21 299	33 429	8 629	15 440	24 069	9 226	17 663	26 889

Fortsättning på nästa sida

Barn utan vårdnadshavare	2019			2020			2021		
	Flickor	Pojkar	Totalt	Flickor	Pojkar	Totalt	Flickor	Pojkar	Totalt
Inkomna ärenden									
Förstagångsärenden	243	662	905	149	343	492	126	381	507
Förlängningsärenden	88	282	370	113	319	432	119	225	344
Totalt antal inkomna ärenden	331	944	1 275	262	662	924	245	606	851
Avgjorda ärenden									
Förstagångsärenden	171	460	631	155	353	508	84	232	316
Genomsnittlig handläggningstid, dagar	232	189	201	245	207	219	217	171	183
Andel avgjorda inom författningsstyrd tid (180 dagar)	48%	59%	56%	34%	49%	45%	50%	67%	63%
Bifallsandel (mot avslag)	68%	51%	57%	59%	60%	60%	75%	70%	72%
Förlängningsärenden	65	267	332	71	204	275	122	242	364
Genomsnittlig handläggningstid, dagar	79	96	93	106	103	104	160	171	167
Andel avgjorda inom författningsstyrd tid (180 dagar)	89%	84%	85%	82%	84%	84%	58%	59%	59%
Bifallsandel (mot avslag)	100%	98%	98%	97%	95%	95%	98%	97%	97%
Totalt antal avgjorda ärenden	236	727	963	226	557	783	206	474	680
Öppna ärenden									
Förstagångsärenden	142	350	492	86	171	257	92	241	333
Genomsnittlig kötid, dagar	144	147	146	168	167	167	170	135	145
Andel öppna inom författningsstyrd tid (180 dagar)	74%	73%	73%	66%	69%	68%	67%	76%	74%
Förlängningsärenden	29	85	114	63	144	207	52	93	145
Genomsnittlig kötid, dagar	103	105	104	115	122	120	143	153	149
Andel öppna inom författningsstyrd tid (180 dagar)	83%	84%	83%	81%	80%	80%	75%	71%	72%
Totalt antal öppna ärenden vid årets slut	171	435	606	149	315	464	144	334	478

Figur 8.3 Produktivitet (antal avgjorda ärenden per årsarbetskraft och år) och genomsnittlig total kostnad per avgjort asylärende (kr), 2019–2021

	2019	2020	2021
Produktivitet normal och BUV, förstagångsärenden	41	40	37
Produktivitet förlängningsärenden	219	255	218
Produktivitet dublinärenden	76	54	46
Produktivitet initialprocessen	198	143	132
Genomsnittlig total kostnad per avgjort asylärende	25 270	20 982	22 007
varav anslag 1:1 totalt	19 988	16 015	17 176
därav personalkostnader anslag 1:1	15 561	12 839	13 209
därav övriga kostnader anslag 1:1	4 428	3 177	3 967

Genomsnittlig total kostnad innefattar kostnader för operativ verksamhet samt stöd- och ledningsfunktioner. Tabellen är baserad på kostnader, inte anslagsavräknade utgifter och kostnader.

8.3 Anvisning och bosättning i kommun

8.3.1 KORTARE LEDTIDER FÖR VIDAREBOSATTA OCH FÄRRE AVBRUTNA ANVISNINGAR

Under året anvisade Migrationsverket drygt 7 600 nyanlända från anläggningsboende och kvoten för vidarebosättning, och närmare 8 200 mottogs i kommun. Årets läns- och kommunal om 7 500 anvisade och mottagna nyanlända uppnåddes genom dels ett intensivt arbete med överföring av kvotflyktingar och dels evakueringen av afghanska medborgare inom ramen för flyktingkvoten i slutet av augusti samt löpande under hösten. Den ökade anvisningstakten av kvotflyktingar under framförallt andra och tredje kvartalet, i kombination med korta tidsfrister för mottagande, fick stor påverkan på kommunernas planeringsförutsättningar, trots löpande information från Migrationsverket.

Den totala genomsnittliga tiden från uppehållstillstånd till bosättning i kommun blev kortare jämfört med 2020, vilket berodde på betydligt kortare ledtider för vidarebosatta personer. De kortare ledtiderna kan förklaras av evakueringen av afghanska kvotflyktingar. Dessutom var ledtiderna onormalt höga under 2020 på grund av coronapandemin. Afghanistanevakueringen var också en delförklaring till att ledtiden från beviljat uppehållstillstånd till avräknad utjämnades mellan könen. Den gruppen utgjorde 23 procent av det totala antalet avräknade vidarebosatta under 2021, och den genomsnittliga ledtiden var nästan densamma för kvinnor och män.

Ledtiden från uppehållstillstånd till anvisning blev samtidigt längre för anvisade från Migrationsverkets tillfälliga boenden (ABO). Det kan också tillskrivas evakueringsinsatsen eftersom dessa ärenden behövde prioriteras framför nyanlända i ABO, utifrån de begränsningar som finns i årsplanering och kommunal. Trenden med ökande ledtid från uppehållstillstånd till anvisning för ABO från 2019 och framåt har sin förklaring i ett förfinat matchningsarbete utifrån individens bästa, där en familj exempelvis kan få vänta på anvisning till önskad kommun utifrån begränsning i årsplanering och kommunal.

Andelen anvisade som togs emot i kommun från ABO inom författningsstyrd tid (två månader från anvisning till avräkning) var 73 procent, en försämring med 13 procentenheter jämfört med 2019 och 2020. En delförklaring till de ökade ledtiderna var coronapandemin som i vissa fall medfört att anvisade nyanlända i Migrationsverkets tillfälliga bostäder överskridit tidsfristen på grund av sjukdom och tagits emot av kommunen senare än planerat.

Antalet avbrutna anvisningar minskade. Uppdateringen av bosättningsunderlaget som genomfördes i slutet av 2020 har medfört färre kompletteringar och har förbättrat kvaliteten i matchningarna. En ytterligare orsak till minskningen var att cirka 900 färre nyanlända anvisades från ABO jämfört med 2020. Andelen avbrott är större i den gruppen än i gruppen kvotflyktingar vilket delvis beror på möjligheten att bosätta sig på egen hand.

Figur 8.4 Antal anvisade samt ledtid i dagar från beviljat uppehållstillstånd till anvisning, ABO och vidarebosatta, 2019–2021

	2019			2020			2021		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Antal anvisade	4 433	4 605	9 038	2 810	3 070	5 880	3 674	3 952	7 626
varav ABO	1 748	1 835	3 583	1 198	1 234	2 432	729	820	1 549
varav vidarebosatta	2 685	2 770	5 455	1 612	1 836	3 448	2 945	3 132	6 077
Genomsnittligt antal dagar	41	37	39	39	37	38	26	27	26
varav ABO	42	42	42	52	49	51	63	63	63
varav vidarebosatta	40	34	37	29	28	29	17	17	17

Figur 8.5 Antal avräknade samt ledtid i dagar från beviljat uppehållstillstånd till avräkning, ABO och vidarebosatta, 2019–2021

	2019			2020			2021		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Antal avräknade	4 242	4 430	8 672	2 780	3 116	5 896	4 008	4 190	8 198
varav ABO	1 818	1 939	3 757	1 135	1 201	2 336	883	925	1 808
varav vidarebosatta	2 424	2 491	4 915	1 645	1 915	3 560	3 125	3 265	6 390
Genomsnittligt antal dagar	117	107	112	153	140	146	109	106	108
varav ABO	89	89	89	99	96	98	107	105	106
varav vidarebosatta	139	121	130	191	167	178	110	107	108

Figur 8.6 Avbrutna anvisningar, 2019–2021

	2019			2020			2021		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Antal avbrutna anvisningar	163	151	314	158	152	310	120	120	240

8.3.2 BARN UTAN VÅRDNADSHAVARE

Av de som anvisades under 2021 var ett drygt femtiotal vidarebosatta ensamkommande barn. Samtliga anvisningar föregicks av en fördjupad dialog med anvisad kommun, undantaget de ensamkommande barn som anvisades i samband med evakueringsinsatsen i Afghanistan där förloppet från överföring till mottagande var för kort för att möjliggöra en sådan dialog.

Att betydligt färre ensamkommande barn anvisats på flyktingkvoten 2021 jämfört med 2020 berodde till stor del på att Migrationsverket inför att den nya transiteringsrutinen för det initiala mottagandet av ensamkommande barn trädde i kraft 1 juli 2021 bad UNHCR att avvakta med presentationer av ensamkommande barn. Att det fortsatt blev få anvisade ensamkommande barn under hösten 2021 kan tillskrivas evakueringsinsatsen i Afghanistan som stod för en majoritet av anvisade kvotflyktingar från slutet av augusti och framåt. Bland de evakuerade afghanska kvotflyktingarna överfördes ett tiotal ensamkommande barn.

Under året togs en rutin fram för anvisning, överföring och mottagande av ensamkommande barn som vidarebosätts i Sverige som kvotflyktingar. Den nya rutinen syftar till att säkerställa en enhetlig och tydlig hantering av ensamkommande barn inom ramen för vidarebosättning för alla involverade parter.

8.4 Självmant återvändande i asylärenden

Andelen självmant återvändande i relation till beslut om överlämnande till Polismyndigheten var cirka 50 procent för tidigare asylsökande vilket var i nivå med föregående år. Den genomsnittliga handläggningstiden från verkställbart beslut till självmant återvändande blev längre vilket berodde på coronapandemins effekter. Av de återvändandeärenden som lades upp under året var 83 procent för tidigare asylsökande. Det var en minskning med 4 procentenheter jämfört med 2020 och med 7 procentenheter sedan 2019 som förklaras av att andelen som tidigare haft ett tidsbegränsat uppehållstillstånd och ska återvända ökade. Återvändandeärenden för tidigare asylsökande utgjorde cirka 92 procent av alla öppna ärenden vilket var samma andel som 2020 och 2019.

För en fullständig redogörelse för myndighetens återvändandearbete, se kapitel 12.

8.5 Verkställighetshinder

En anmälan om verkställighetshinder där nya omständigheter åberopas kan göras när det finns ett lagakraftvunnet avlägsnandebeslut som är verkställbart.

Antalet inkomna anmälningar om verkställighetshinder var färre jämfört med föregående år. Antalet beslut blev dock också färre, vilket sammantaget medförde ett ökat antal öppna ärenden vid årets slut. Detta berodde främst på det beslutsstopp som gällde i afghanska ärenden under andra halvåret, samt det mycket stora antal anmälningar från afghanska medborgare som inkom i december efter att Migrationsverket fattat beslut om ett nytt rättsligt ställningstagande gällande prövning av skyddsbehov för medborgare från Afghanistan.

Den genomsnittliga handläggningstiden var i princip den samma som 2020. Liksom föregående år var den något kortare för kvinnor än för män. Detta förhållande beror åtminstone delvis på att kvinnor i högre utsträckning än män anmäler verkställighetshinder i familjekonstellation med barn, vilka har kortare handläggningstider än enpersonshushåll som är den vanligaste hushållstypen för män.

Genomsnittskostnaden per avgjort ärende om verkställighetshinder ökade totalt med cirka 16 procent. Det förklaras främst av minskad produktivitet som ledde till högre personalkostnader per avgjort ärende. Totala kostnader för stödprocesser, vilka fördelas ut per ärende, minskade inte i samma omfattning som de totala operativa kostnaderna. Det medförde en generell ökning av genomsnittskostnad per ärende. Totalt minskade kostnaderna för ärenden om verkställighetshinder med cirka 13 miljoner kronor, motsvarande 12 procent.

Figur 8.7 Verkställighetshinder, 2019–2021

	2019			2020			2021		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Antal inkomna ärenden	4 542	8 189	12 731	5 002	8 067	13 069	4 671	7 128	11 799
Antal avgjorda ärenden	4 607	8 410	13 017	5 195	8 550	13 745	4 278	6 182	10 460
Genomsnittlig handläggningstid, dagar	86	102	97	72	83	79	75	86	81
Bifallsandel	9%	7%	8%	8%	6%	7%	8%	8%	8%
Antal öppna ärenden vid årets slut	1 111	2 163	3 274	921	1 681	2 602	1 311	2 626	3 937

Figur 8.8 Produktivitet (antal avgjorda ärenden per årsarbetskraft och år) och genomsnittlig total kostnad per avgjort ärende om verkställighetshinder (kr), 2019–2021

	2019	2020	2021
Produktivitet verkställighetshinder	137	145	121
Genomsnittlig total kostnad per verkställighetshinder (kr)	9 040	8 284	9 617
varav anslag 1:1 totalt	7 904	7 273	8 665
därav personalkostnader anslag 1:1	6 718	6 249	7 382
därav övriga kostnader anslag 1:1	1 186	1 024	1 283

Genomsnittlig total kostnad innefattar kostnader för operativ verksamhet samt stöd- och ledningsfunktioner. Tabellen är baserad på kostnader, inte anslagsavräknade utgifter och kostnader.

8.6 Mottagandeverksamheten

8.6.1 TILLFÄLLIGA BOSTÄDER

Andelen asylsökande som under året bodde i en av Migrationsverkets tillfälliga bostäder (ABO) minskade något jämfört med 2020 och 2019, medan andelen som bodde i egen ordnad bostad (EBO) ökade.

Figur 8.9 Antal inskrivna i mottagandesystemet i genomsnitt per kalenderår, 2019–2021

	2019			2020			2021		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Inskrivna i boende tillhandahållet av Migrationsverket (ABO)	7 706	10 779	18 485	6 591	7 759	14 350	4 484	5 224	9 708
Andel av totalt antal inskrivna	44%	36%	39%	44%	34%	38%	41%	33%	36%
Inskrivna i eget boende (EBO)	8 741	16 124	24 865	7 662	12 435	20 096	5 932	9 150	15 083
Andel av totalt antal inskrivna	50%	53%	52%	51%	55%	53%	54%	58%	56%
Övriga*	929	3 323	4 252	746	2 428	3 174	486	1 489	1 975
Andel av totalt antal inskrivna	5%	11%	9%	5%	11%	8%	4%	9%	7%
Totalt antal inskrivna	17 377	30 226	47 603	14 999	22 622	37 621	10 902	15 863	26 765

Antal inskrivna skiljer sig jämfört med tidigare års redovisning på grund av att genomsnittet tidigare baserades på två mätpunkter per månad. Migrationsverkets nya uppföljningssystem möjliggör att kunna mäta genomsnittligt inskrivna varje dag under året.

* Jämfört med tidigare års redovisning ingår numera avvikna personer som fortfarande är inskrivna i mottagandesystemet.

Beläggningsgraden i de tillfälliga bostäderna var något lägre än under föregående år. Det beror främst på att myndigheten avvecklade 6 800 platser i tillfälliga bostäder, varav 6 500 platser i förhyrda lägenheter, och att platser därför inte varit möjliga att belägga. Åtgärder för att möjliggöra social distansering mellan personer som bor i bostaden gällde också fortsatt periodvis under året vilket innebar att myndigheten accepterade en lägre beläggningsgrad.

Figur 8.10 Antal platser och beläggingsgrad i tillfälliga bostäder i genomsnitt, 2019–2021

	2019	2020	2021
Ankomstboende (ABI)			
Antal platser	1 720	1 637	1 380
Antal belagda platser	773	322	317
Beläggingsgrad	45%	20%	23%
Andel av totalt antal platser	7%	8%	9%
Bostadslägenheter (ABE)			
Antal platser	19 944	16 743	11 515
Antal belagda platser	15 193	12 526	8 027
Beläggingsgrad	76%	75%	70%
Andel av totalt antal platser	80%	81%	78%
Kollektivt boende (ABK)			
Antal platser	3 169	2 193	1 915
Antal belagda platser	2 217	1 261	1 113
Beläggingsgrad	70%	57%	58%
Andel av totalt antal platser	13%	11%	13%
Upphandlat boende (ABT)			
Antal platser	11	3	0
Antal belagda platser	4	1	0
Beläggingsgrad	33%	29%	0%
Andel av totalt antal platser	0%	0%	0%
Totalt antal platser	24 844	20 575	14 810
Beläggingsgrad	73%	69%	64%
Beläggingsgrad exkl. ankomstboende	75%	73%	68%

8.6.2 SAMHÄLLSINTRODUKTION FÖR ASYLSÖKANDE

I enlighet med regeringens uppdrag började Migrationsverket tillhandahålla obligatorisk samhällsintroduktion för asylsökande den 1 oktober. Totalt 25 medarbetare har internrekryterats och fått en ny roll som samhällsinformatör. Eftersom introduktionen ska komma tidigt i processen, helst när den asylsökande är kvar på ankomstboendet, har följande orter valts ut för genomförandet av muntliga träffar: Malmö, Norrköping, Mölndal, Sundbyberg och Boden. Det finns möjlighet att koppla upp sig via videolänk om man sitter i något av Migrationsverkets videoutredningsrum på orter där samhällsintroduktionen inte genomförs på plats. Detta ger ökad flexibilitet gällande de mindre språkgrupperna samt för att undvika långa resor för sökande. Denna lösning kommer att utvärderas och eventuellt skalas upp om resultatet faller väl ut.

Samhällsintroduktionen hålls med hjälp av tolk i grupper om 8-20 personer som talar samma språk. Barntillsyn kan erbjudas. Informationen är fördelad på en heldag alternativt två halvdagar med följande teman: asylprocessen, livet i Sverige, svensk lagstiftning samt demokrati, normer och värderingar. Detta presenteras med hjälp av bildspel som kombineras med kortare filmer och gruppdiskussioner. Ensamkommande barn över 15 år kallas till ett individuellt samtal där motsvarande information ges av en handläggare och hänvisning sker till information på myndighetens hemsida om asylprocessen för unga asylsökande. För barn och unga kommer texter med fokus på livet i Sverige (som bland annat berör jämställdhet, hedersproblematik, könsstämpning, vart man vänder sig om man blir utsatt med mera) presenteras på hemsidan samt via inspelningar på barnappen *Stories*. Dessa texter och inspelningar ska komplettera de texter om asylprocessen som redan finns för unga asylsökande men är inte färdigställda ännu. Anledningen till förseningen var främst pandemirelaterad eftersom inspelningarna försvårades.

Under de tre första månaderna var ledtiden från ansökan om uppehållstillstånd till kallelse till samhällsintroduktion 21 dagar i genomsnitt och 13 dagar i median. Ledtiden från ansökan till genomförd introduktion var 26 dagar i genomsnitt och 23 dagar i median. Ledtiderna påverkades av utmaningar kring logistiken med de många språken. Det har varit svårt att få ihop tillräckligt stora grupper av respektive språk. I vissa fall har det varit flera språkgrupper med en tolk per språkgrupp parallellt i samma lokal för att få tillräckligt många deltagare i gruppen. 70 procent av de asylsökande kallades till samhällsintroduktion. Att andelen inte var högre förklaras av att det vid slutet av året fanns en balans av nya asylärenden där kallelse ännu inte hade hunnit skickas, att vissa kallelser inte syns i statistiken av registreringstekniska skäl samt att sökande i vissa fall inte fångats upp vid flytt och inskrivning på ny mottagningsenhet. I fall där sökande som kom från så kallade säkra länder eller omfattades av Dublinförordningen redan hade fått beslut om avvisning respektive överföring lämnades inte kallelse till samhällsintroduktion. 67 procent av de som kallades till samhällsintroduktion genomförde den.

8.6.3 ERSÄTTNING FÖR DELTAGANDE I TIDIGA INSATSER

Kostnaderna för ersättning som betalats ut till sökande i syfte att underlätta deltagandet i tidiga insatser för asylsökande minskade väsentligt jämfört med tidigare år. Anledningen till minskningen bedöms vara coronarestriktionerna, det lägre antalet asylsökande samt den minskande andelen inskrivna i mottagandesystemet som väntar på beslut i ärendet om uppehållstillstånd jämfört med andelen i överklagandeprocess (personer i överklagandeprocess kan inte beviljas ersättning för deltagande i tidiga insatser). Möjligheten att betala ut ersättning för mobildata för att underlätta deltagande i digitala insatser under pandemin som infördes under 2020 utnyttjades inte i någon större utsträckning under året.

Andelen kvinnor som beviljas ersättningen fortsatte öka jämfört med tidigare år. Anledningen kan vara en kombination av att anordnare av insatser under ett antal år har arbetat för att i större utsträckning nå kvinnor med insatserna samt att andelen kvinnor i mottagandesystemet ökat. Att kvinnor bor i anläggningsboende i högre grad än män kan vara en annan möjlig förklaring, eftersom anordnare upplever att de har allt svårare att nå personer i eget boende med insatser.

Figur 8.11 Utbetalade ersättningar för tidiga insatser, 2019–2021

	2019			2020			2021		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Antal unika individer som beviljades ersättning	2 933	3 477	6 410	783	756	1 539	222	185	407
Totalt belopp (tkr)	10 953	12 406	23 359	2 208	2 026	4 234	367	325	692

8.6.4 KOSTNAD FÖR MOTTAGANDEVERKSAMHETEN

Den totala kostnaden för mottagande och stöd till asylsökande uppgick till 3 678 miljoner kronor, vilket var en minskning jämfört med både 2020 och 2019. Den främsta anledningen var att antalet boendedygn minskade med cirka 28 respektive 43 procent. Kostnad per inskriven och dygn ökade däremot. I det sammanhanget är det väsentligt att uppmärksamma att kostnad per inskriven och dygn 2020 påverkades av förändring av avsättningar för lokalkostnader, som berodde på att myndigheten avvecklade tillfälliga bostäder. En annan anledning till ökad kostnad per inskriven och dygn var att personalstyrkan inte minskade i samma takt som boendedygnen. Det ledde till att andelen personal i förhållande till den totala kostnaden för mottagande och stöd till asylsökande ökade med två procent jämfört med 2020 respektive fem procent jämfört med 2019.

Antalet inskrivna asylsökande per årsarbetskraft (inklusive förvar) minskade jämfört med 2020 och 2019. Även detta berodde på att myndighetens resurser inte avvecklades i samma takt som antalet inskrivna och boendedygn minskade.

Figur 8.12 Antal genomsnittligt inskrivna asylsökande och antal inskrivna per årsarbetskraft, 2019–2021

	2019	2020	2021
Antal boendedygn	16 494 693	13 065 313	9 413 145
Genomsnitt antal inskrivna inklusive förvar	47 603	37 621	26 765
Antal inskrivna per årsarbetskraft*	26	23	18

* Inkluderar årsarbetare inom operativa delar av organisationen inklusive förvar.

Figur 8.13 Kostnad för mottagandeverksamheten exklusive förvarsverksamheten och återvändandearbetet, 2019–2021

Totalt (inkl. barn utan vårdnadshavare)	2019	2020	2021
Kost och logi (tkr)	800 449	600 110	428 362
Ersättning till asylsökande (tkr)	728 883	541 223	350 809
Vård (tkr)	1 011 959	725 919	578 358
Undervisning (tkr)	936 669	685 628	570 072
Ersättning för ensamkommande barn och placeringar (tkr)	911 617	753 059	561 977
Personal (tkr)	887 479	840 196	762 992
Kontorslokaler (tkr)*	120 739	-6 938	145 485
Övrigt (tkr)	377 287	219 191	279 471
Total kostnad, inklusive barn utan vårdnadshavare (tkr)	5 775 083	4 358 389	3 677 527
Antal boendedygn	16 308 939	12 912 507	9 271 823
Kostnad per inskriven och dygn (kr)	354	338	397

Barn utan vårdnadshavare	2019	2020	2021
Kost och logi (tkr)	224	138	462
Ersättning till asylsökande (tkr)	7 965	4 103	2 124
Vård (tkr)	20 857	11 528	10 044
Undervisning (tkr)	40 673	-24 461	57 424
Ersättning för ensamkommande barn och placeringar (tkr)	762 208	634 313	489 571
Personal (tkr)	21 977	17 320	13 357
Kontorslokaler (tkr)	3 354	2 986	3 219
Övrigt (tkr)	-29 799	-37 793	16 277
Total kostnad, barn utan vårdnadshavare (tkr)	827 459	608 134	592 478
Antal boendedygn	453 901	307 338	213 304
Kostnad per inskriven och dygn (kr)	1 823	1 979	2 778

Tabellen är baserad på kostnader, inte anslagsavräknade utgifter.

* För 2020 påverkades denna post av avsättningar för lokalkostnader som gjordes med anledning av avveckling av tillfälliga bostäder.

9. Tillståndsärenden

9.1 Anknytningsärenden

9.1.1 ÄRENDEUTVECKLING

Resultatet för anknytningsprövningen påverkades av lag- och förordningsändringarna i juli 2021. Initialt hade ändringarna störst effekt på förstagångsärendena eftersom tidsbegränsade uppehållstillstånd numera är huvudregeln. Det innebar bland annat att sökande som tidigare var undantagna kravet på giltig passhandling på grund av att de beviljats permanent uppehållstillstånd inte längre omfattades av undantaget. Det har till exempel varit svårt att ordna hemlandspass för många nyfödda sökande till föräldrar med permanent uppehållstillstånd. Detta har medfört mer resurskrävande handläggning, längre handläggningstider och lägre produktivitet. I början av året var antalet avgjorda förstagångsärenden per årsarbetare högre än 2020, men efter regeländringarna sjönk produktiviteten kraftigt vilket på helåret resulterade i ett genomsnitt i nivå med 2020. Regeländringarna bidrog även till lägre produktivitet i förlängningsärenden eftersom det tillkommit fler handläggningsmoment med anledning av de nya kraven för permanent uppehållstillstånd.

Antalet ansökningar var liksom 2020 väsentligt färre än under 2010-talet. En orsak till det är att färre asylansökningar inneburit färre asylrelaterade anknytningsärenden. Myndigheten avgjorde färre ärenden än vad som inkom vilket främst berodde på att bemanningen var lägre än planerat. Detta medförde något fler öppna ärenden, men dessa förnygrades dock som ett resultat av att äldre ärenden avgjordes i högre utsträckning. Cirka två tredjedelar av de öppna ärendena var vid slutet av året inom författningsstyrd handläggningstid vilket var en förbättring jämfört med 2020.

Det förelåg liksom tidigare år en skillnad mellan könen i de genomsnittliga handläggningstiderna. Främsta orsaken var att ärendesammansättningen såg olika ut för män och kvinnor. I förstagångsärenden hade män kortare handläggningstid eftersom det fanns en högre andel minderåriga bland män jämfört med kvinnor. Dessa ärenden är mindre utredningskrävande vilket medför kortare handläggningstid. I förlängningsärenden hade dock män längre handläggningstid, vilket beror på en något högre avslagsfrekvens. Avslagsbeslut förenas ofta med utvisningsbeslut vilket medför längre handläggningstid.

Genomsnittskostnaden per avgjort anknytningsärende ökade totalt med cirka 14 procent. Det förklaras främst av den minskade produktiviteten som ledde till högre personalkostnader per avgjort ärende. Totala kostnader för stödprocesser, vilka fördelas ut per ärende, minskade inte i samma omfattning som de totala operativa kostnaderna. Det medförde en generell ökning av genomsnittskostnad per ärende. Totalt minskade kostnaderna för anknytningsärenden med cirka 78 miljoner kronor, motsvarande 14 procent.

Figur 9.1 Anknytningsärenden, 2019–2021

	2019			2020			2021		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Inkomna ärenden									
Förstagångsärenden	26 233	19 191	45 424	18 321	13 582	31 903	19 333	13 254	32 587
varav barn födda i Sverige	4 841	5 005	9 846	4 161	4 399	8 560	3 375	3 527	6 902
Förlängningsärenden	8 329	4 549	12 878	7 015	3 289	10 304	6 421	2 895	9 316
Totalt antal inkomna ärenden	34 562	23 740	58 302	25 336	16 871	42 207	25 754	16 149	41 903
Avgjorda ärenden									
Förstagångsärenden	24 731	18 458	43 189	22 220	16 859	39 079	17 636	12 332	29 968
varav barn födda i Sverige	4 857	5 048	9 905	4 200	4 512	8 712	2 631	2 751	5 382
Genomsnittlig handläggningstid, dagar	289	279	285	311	297	305	337	320	330
Andel avgjorda inom författningsstyrd tid (270 dagar)	56%	60%	57%	46%	51%	48%	44%	49%	46%
Bifallsandel	56%	56%	56%	52%	51%	51%	55%	50%	53%
Förlängningsärenden	7 479	4 285	11 764	8 089	3 904	11 993	5 935	2 843	8 778
Genomsnittlig handläggningstid, dagar	137	178	152	134	176	148	132	195	152
Andel avgjorda inom författningsstyrd tid (270 dagar)	79%	72%	76%	82%	74%	80%	83%	72%	79%
Bifallsandel	93%	90%	92%	95%	92%	94%	94%	88%	92%
Totalt antal avgjorda ärenden	32 210	22 743	54 953	30 309	20 763	51 072	23 571	15 175	38 746
Öppna ärenden									
Förstagångsärenden	19 985	13 990	33 975	16 085	10 713	26 798	17 825	11 680	29 505
varav barn födda i Sverige	957	1 028	1 985	918	915	1 833	1 668	1 698	3 366
Genomsnittlig kötid, dagar	227	245	235	264	274	268	239	247	242
Andel öppna inom författningsstyrd tid (270 dagar)	70%	67%	69%	56%	57%	56%	66%	66%	66%
Förlängningsärenden	3 456	2 232	5 688	2 380	1 617	3 997	2 865	1 667	4 532
Genomsnittlig kötid, dagar	168	218	188	215	292	246	205	279	232
Andel öppna inom författningsstyrd tid (270 dagar)	72%	61%	68%	63%	49%	58%	68%	57%	64%
Totalt antal öppna ärenden vid årets slut	23 441	16 222	39 663	18 465	12 330	30 795	20 690	13 347	34 037

Omkring 250 registervårdsärenden är exkluderade bland avgjorda ärenden 2021 samt bland öppna 2019 och 2020.

Figur 9.2 Produktivitet (antal avgjorda ärenden per årsarbetskraft och år) och genomsnittlig total kostnad per avgjort anknytningsärende (kr), 2019–2021

	2019	2020	2021
Produktivitet anknytningsärenden	122	129	119
Produktivitet anknytning, förstagångsärenden	106	112	108
Produktivitet anknytning, förlängningsärenden	277	256	184
Genomsnittlig total kostnad per anknytningsärende	11 701	11 137	12 671
varav anslag 1:1 totalt	10 474	10 797	12 570
därav personalkostnader anslag 1:1	7 545	7 267	8 456
därav övriga kostnader anslag 1:1	2 930	3 530	4 114

Produktivitet per ärendesegment innefattar endast resurser för operativ verksamhet. Total kostnad innefattar kostnader för operativ verksamhet samt stöd- och ledningsfunktioner.

Tabellen är baserad på kostnader, inte anslagsavräknade utgifter och kostnader.

9.1.2 VERKSAMHETSUTVECKLING

Ett nytt flöde för pappersansökningar i anknytningsärenden som lämnas in på utlandsmyndigheterna lanserades under våren i syfte att undvika onödiga utredningar och för att göra processen mer enhetlig. Pappersansökningarna skickas nu till Migrationsverket, som prövar försörjningskravet och därefter begär utredning på utlandsmyndigheten vid behov på samma sätt som vid digitala ansökningar. Sedan lanseringen har i genomsnitt cirka 50 muntliga utredningar per månad kunnat undvikas på utlandsmyndigheterna.

9.2 Arbetsmarknadsärenden

9.2.1 ÄRENDEUTVECKLING

Pandemins effekter på arbetsmarknadsärenden minskade under året vilket medförde att det totala antalet ansökningar ökade till en nivå som till och med översteg det förpandemiska året 2019. Ökningen har till stor del skett inom så kallade certifierade ärenden, där andelen högskoleutbildad arbetskraft som till exempel ingenjörer är stor. Det visas även genom att fler personer i denna yrkeskategori beviljades tillstånd under 2021 än året innan.

Den genomsnittliga handläggningstiden i förstagångsärenden blev kortare vilket var en följd av att en större andel ärenden med litet utredningsbehov, som certifierade ärenden och bärplockare, avgjordes än året innan. I dessa ärenden, som utgjorde drygt 40 procent av de avgjorda ärendena, är handläggningstiden mycket kort. I mer utredningskrävande ärenden, som exempel ärenden med särskilda beviskrav, blev däremot handläggningstiden längre. Certifierade ärenden och bärplockare har även en mycket hög bifallsprocent vilket ökade bifallsandelen på totalen.

Antalet öppna ärenden ökade under året samtidigt som andelen av de öppna ärendena som var inom författningsstyrd tid minskade, främst inom förlängningsärenden. Det är i huvudsak en effekt av att bemanningen inom ärendeslaget var för låg, men också av att antalet inkomna ärenden blev fler än prognosticerat. Bemanningen inom arbetsmarknadsärenden ökade kraftigt under året men nådde inte upp till de behövda nivåerna. Inom förlängningsärenden försämrades både handläggningstid, genomsnittlig kötid och andelen av de öppna ärendena inom förordningsstyrd tid. Grundorsaken till det var även här brist på handläggande personal på ärendeslaget.

Kvinnor hade något längre handläggningstid än män i förstagångsansökningar vilket främst förklaras av ärendesammansättningen. Det är till exempel en högre andel män som ansöker om arbetstillstånd vid certifierade företag där handläggningstiden är väsentligt kortare än det genomsnittliga arbetstillståndsärendet.

Genomsnittskostnaden per avgjort arbetsmarknadsärende ökade totalt med cirka 8 procent. Det förklaras främst av minskad produktivitet som ledde till högre personalkostnader per avgjort ärende. Totala kostnader för stödprocesser, vilka fördelas ut per ärende, minskade inte i samma omfattning som de totala operativa kostnaderna. Det medförde en generell ökning av genomsnittskostnad per ärende. Totalt ökade kostnaderna för arbetsmarknadsärenden med cirka 44 miljoner kronor, motsvarande 15 procent.

Figur 9.3 Arbetsmarknadsärenden, 2019–2021

	2019			2020			2021		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Inkomna ärenden									
Förstagångsärenden	23 247	36 478	59 725	18 845	27 915	46 760	22 230	33 865	56 095
Förlängningsärenden	13 850	18 394	32 244	16 870	22 097	38 967	17 194	22 577	39 771
Totalt antal inkomna ärenden	37 097	54 872	91 969	35 715	50 012	85 727	39 424	56 442	95 866
Avgjorda ärenden									
Förstagångsärenden	20 330	32 216	52 546	18 291	27 438	45 729	20 675	31 980	52 655
Genomsnittlig handläggningstid, dagar	89	78	82	144	130	136	129	115	120
Andel avgjorda inom författningsstyrd tid (120 dagar)	73%	78%	76%	58%	62%	60%	63%	69%	67%
Bifallsandel	79%	81%	80%	69%	67%	68%	72%	73%	73%
Förlängningsärenden	12 972	17 232	30 204	14 709	19 037	33 746	13 858	18 201	32 059
Genomsnittlig handläggningstid, dagar	103	107	105	96	100	98	126	133	130
Andel avgjorda inom författningsstyrd tid (120 dagar)	68%	67%	68%	71%	69%	70%	65%	63%	64%
Bifallsandel	89%	86%	87%	91%	88%	89%	90%	88%	89%
Totalt antal avgjorda ärenden	33 302	49 448	82 750	33 000	46 475	79 475	34 533	50 181	84 714
Öppna ärenden									
Förstagångsärenden	7 089	9 928	17 017	7 643	10 405	18 048	9 198	12 290	21 488
Genomsnittlig kötid, dagar	157	145	150	162	164	163	165	171	168
Andel öppna inom författningsstyrd tid (120 dagar)	59%	61%	60%	57%	55%	55%	53%	51%	52%
Förlängningsärenden	4 002	5 517	9 519	6 163	8 577	14 740	9 499	12 953	22 452
Genomsnittlig kötid, dagar	114	112	113	141	143	142	194	200	197
Andel öppna inom författningsstyrd tid (120 dagar)	69%	68%	69%	57%	56%	57%	42%	41%	42%
Totalt antal öppna ärenden vid årets slut	11 091	15 445	26 536	13 806	18 982	32 788	18 697	25 243	43 940

Figur 9.4 Genomsnittlig handläggningstid (dagar) per ärendekategori, förstagsansökan, 2019–2021

	2019			2020			2021		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Certifierade	21	19	19	30	28	29	23	20	21
Särskilda beviskrav	160	145	149	218	202	205	281	266	269
Bärplockare	35	35	35	510*	64	124	23	24	24
Övriga arbetstagare	125	113	116	155	154	155	161	156	157

Exklusive anhängiga, egna företagare, gästforskare och internationellt utbyte.

* Den långa genomsnittliga handläggningstiden beror på 33 ärenden inkomna 2002–2004 som avskrivits.

Figur 9.5 Antal beviljade förstagångstillstånd per yrkeskategori, 2019–2021

	2019			2020			2021		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Bärplockare och plantörer m.fl.	601	5 561	6 162	516	2 974	3 490	680	4 755	5 435
IT-arkitekter, systemutvecklare och testledare m.fl.	881	3 489	4 370	546	1 971	2 517	710	3 036	3 746
Ingenjörer och tekniker	137	775	912	107	554	661	207	1 144	1 351
Civilingenjörsvrket	185	801	986	145	469	614	216	970	1 186
Skogsarbetare	21	510	531	22	755	777	23	904	927
Snabbmatpersonal, köks- och restaurangbiträden m.fl.	160	978	1 138	156	836	992	132	668	800
Städare och hemservicepersonal m.fl.	358	374	732	319	312	631	303	299	602
Växtodlare inom jordbruk och trädgård	40	158	198	98	245	343	201	398	599
Kockar och kallskänkor	253	792	1 045	132	416	548	164	295	459
Drift-, support- och nätverkstekniker m.fl.	133	377	510	61	246	307	83	318	401
Övrigt	1 433	3 981	5 414	1 095	3 278	4 373	1 449	3 758	5 207
Totalt	4 202	17 796	21 998	3 197	12 056	15 253	4 168	16 545	20 713

Sortering efter största yrken för 2021. Exklusive anhöriga, forskare, egna företagare, idrottsutövare, praktikanter och internationellt utbyte

Figur 9.6 Produktivitet (antal avgjorda ärenden per årsarbetskraft och år) och genomsnittlig total kostnad per avgjort arbetsmarknadsärende (kr), 2019–2021

	2019	2020	2021
Produktivitet arbetsmarknadsärenden	432	377	350
Produktivitet arbetsmarknad, förstagångsärenden	474	360	337
Produktivitet arbetsmarknad, förlängningsärenden	374	403	373
Genomsnittlig total kostnad per arbetsmarknadsärende	3 209	3 694	3 986
varav anslag 1:1 totalt	2 873	3 581	3 955
därav personalkostnader anslag 1:1	2 069	2 410	2 660
därav övriga kostnader anslag 1:1	803	1 171	1 294

Produktivitet per ärendesegment innefattar endast resurser för operativ verksamhet. Total kostnad innefattar kostnader för operativ verksamhet samt stöd- och ledningsfunktioner.

Tabellen är baserad på kostnader, inte anslagsavräknade utgifter och kostnader.

9.2.2 VERKSAMHETSUTVECKLING

Genom automatiserat informationsutbyte med Skatteverket kring inkomstuppgifter kommer den som söker förlängning av arbetstillstånd inte själv behöva inhämta denna information från Skatteverket. Det innebär en förenkling för den sökande och en avlastning för Skatteverket. Behovet av kompletteringar minskar också eftersom korrekta och uppdaterade uppgifter hämtas från Skatteverket. Det ger också en bättre förutsättning för att fortsätta automatiseringen av dessa ärenden. Utvecklingen av detta är genomförd under året och kommer enligt plan att lanseras 2022. I syfte att effektivisera processen för certifiering av arbetsgivare lanserades också en ny digital anmälningstjänst som ska underlätta för arbetsgivare och myndigheten samt bidra till minskat behov av kompletteringar.

9.3 EES-ärenden

9.3.1 ÄRENDEUTVECKLING

Migrationsverket avgjorde under året ungefär lika många EES-ärenden som året innan. Samtidigt ökade antalet ansökningar mer än vad myndigheten prognosticerade. Konsekvensen blev att ärendeslaget var bemannat enligt planering, men underbemannat i förhållande till antalet inkomna ansökningar. Det medförde att antalet öppna ärenden ökade och att de genomsnittliga handläggningstiderna blev längre. Även om produktiviteten ökade något jämfört med 2020 var den fortsatt lägre än under 2010-talet. Det förklaras främst av ett successivt ökat utredningsbehov inom segmentet *familjemedlemmar till tredjelandsmedborgare med ställning som varaktigt bosatt i annan EU-stat*. Dessa ärenden utgör cirka en fjärdedel av antalet avgjorda EES-ärenden.

Den genomsnittliga handläggningstiden var något längre för kvinnor än för män vilket var omvänt jämfört med 2019 och 2020. Orsaken är att ärendesammansättningen skiljer sig åt. Det största ärendesegmentet för kvinnor är familjemedlem till tredjelandsmedborgare med ställning som varaktigt bosatt i annan EU-stat. Cirka en tredjedel av alla kvinnliga sökanden i EES-ärenden tillhör detta segment medan knappt en femtedel av männen gör det. Som nämnts ovan har detta ärendesegment blivit mer utredningskrävande och handläggningstiderna har ökat med cirka 40 procent för både kvinnliga och manliga sökanden, men eftersom de kvinnliga sökandena är fler har denna ökning påverkat kvinnors handläggningstid så pass att de på totalen i genomsnitt fått längre handläggningstider än män.

Genomsnittskostnaden per avgjort EES-ärende minskade totalt med cirka 6 procent. Det förklaras främst av ökad produktivitet som ledde till lägre personalkostnader per avgjort ärende. Totalt minskade kostnaderna för EES-ärenden med cirka 3 miljoner kronor, motsvarande 3 procent.

Figur 9.7 EES-ärenden, 2019–2021

	2019			2020			2021		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Antal inkomna ärenden	6 555	7 732	14 287	6 287	6 891	13 178	7 193	8 269	15 462
Antal avgjorda ärenden	7 635	9 083	16 718	5 245	6 563	11 808	5 789	6 388	12 177
Genomsnittlig handläggningstid, dagar	208	230	220	166	185	177	228	216	221
Bifallsandel	74%	68%	71%	69%	65%	67%	71%	68%	69%
Antal öppna ärenden vid årets slut	2 696	3 505	6 201	3 738	3 833	7 571	5 142	5 714	10 856
Genomsnittlig kötid, dagar	166	177	172	184	176	180	200	186	192

Andel avgjorda och öppna ärenden inom författningsstyrd tid anges inte, eftersom de författningsstyrda tiderna inom ärendeslaget varierar.

Figur 9.8 Produktivitet (antal avgjorda ärenden per årsarbetskraft och år) och genomsnittlig total kostnad per avgjort EES-ärende (kr), 2019–2021

	2019	2020	2021
Produktivitet EES-ärenden	203	158	176
Genomsnittlig total kostnad per EES-ärende	6 842	8 673	8 176
varav anslag 1:1 totalt	6 124	8 407	8 111
därav personalkostnader anslag 1:1	4 411	5 659	5 456
därav övriga kostnader anslag 1:1	1 713	2 749	2 654

Produktivitet per ärendesegment innefattar endast resurser för operativ verksamhet. Total kostnad innefattar kostnader för operativ verksamhet samt stöd- och ledningsfunktioner.

Tabellen är baserad på kostnader, inte anslagsavräknade utgifter och kostnader.

9.3.2 UPPEHÅLLSSTATUS FÖR BRITTISKA MEDBORGARE OCH DERAS FAMILJEMEDLEMMAR

Efter att Storbritannien lämnade EU har reglerna ändrats för brittiska medborgare och deras familjemedlemmar. Från och med den 1 januari 2021 gäller inte bestämmelserna om uppehållsrätt för denna grupp. De briter och deras familjemedlemmar som hade uppehållsrätt i Sverige den 31 december 2020 har dock haft möjlighet att ansöka om och beviljas uppehållsstatus vilket ger dem rätt att stanna i Sverige. Ansökan om uppehållsstatus har kunnat lämnas in från den 1 december 2020 fram till den 31 december 2021. Under denna period har cirka 13 000 ansökningar inkommit vilket är färre än de cirka 20 000 briter som var folkbokförda i Sverige i samband med att Storbritanniens utträde aktualiserades för drygt fyra år sedan. Orsaken till detta är att cirka 9 000 brittiska medborgare sedan dess ansökt om och beviljats svenskt medborgarskap eller permanent uppehållstillstånd. Handläggningen av uppehållsstatusärendena har genomförts i projektform som i huvudsak finansierats av AMIF. Projektet pågår fram till sista mars 2022 för att omhänderta kvarvarande öppna ärenden.

Figur 9.9 Upphållsstatus, 2020–2021

	2020			2021		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Brittiska medborgare						
Antal inkomna ärenden	1 235	2 322	3 557	2 470	5 773	8 243
Antal avgjorda ärenden	1	3	4	3 002	6 253	9 255
Genomsnittlig handläggningstid, dagar	4	3	4	85	94	91
Bifallsandel	0%	0%	0%	89%	81%	84%
Antal öppna ärenden vid årets slut	1 234	2 319	3 553	702	1 839	2 541
Övriga						
Antal inkomna ärenden	128	73	201	354	275	629
Antal avgjorda ärenden	1	2	3	340	231	571
Genomsnittlig handläggningstid, dagar	2	3	3	97	93	95
Bifallsandel	0%	0%	0%	83%	75%	80%
Antal öppna ärenden vid årets slut	127	71	198	141	115	256

Ansökan om uppehållsstatus har kunnat lämnas in från den 1 december 2020 fram till den 31 december 2021.

9.3.3 VERKSAMHETSUTVECKLING

Under 2021 lanserades en e-tjänst för ärendeslagen permanent uppehållsrätt, uppehållskort och permanent uppehållskort. Sedan lanseringen har 62 procent av de nya ansökningarna varit digitala, vilket, förutom en ökad service för de sökande, inneburit att drygt 2 600 ansökningar inte har behövts registreras manuellt.

Inom det myndighetsgemensamma arbetet med den digitala tjänsten *Flytta* vidareutvecklades tjänsten till att även hantera EU-medborgare och medföljande som vill flytta till Sverige för att arbeta. Tjänsten förväntas bland annat medföra förbättrad service och effektivare handläggning, samt ökad effektivitet genom minskad onödig efterfrågan hos deltagande myndigheter.

9.4 Studerandeärenden

9.4.1 ÄRENDEUTVECKLING

Antalet förstagångsansökningar för studerande återgick under året till nivån före pandemin. Däremot minskade antalet förlängningsärenden vilket förklaras av det fanns färre tidsbegränsade tillstånd att förlänga med anledning av det låga antalet förstagångsansökningar 2020.

Migrationsverkets huvudsakliga mål är att studenter antagna till högre utbildningar ska få beslut innan terminsstart. Endast 63 stycken ärenden avslogs på grund av att det var för sent att registrera sig vid terminsstart. Cirka 80 procent av förstagångsärendena, även inräknat studerandeärenden som inte omfattas av författningsstyrd handläggningstid, avgjordes inom 90 dagar. För förlängningar var andelen väsentligt lägre vilket berodde på att förstagångsärendena prioriterades för att säkerställa beslut innan terminsstart. Eftersom återhämtningen av antalet förstagångsansökningar efter 2020 var något starkare än väntat gick det åt mer resurser till förstagångsprövningen än planerat varför resurser togs från andra ärendeslag, däribland förlängningsärenden för studerande. Det högre antalet inkomna ansökningar förklarar även till viss del att antalet öppna ärenden ökade jämfört med tidigare år. Än mer förklaras det av att ärendena i genomsnitt blivit mer utredningskrävande vilket bland annat beror på ändrad ärendesammansättning med fler arbetssökande studenter, de nya kraven kopplade till permanent uppehållstillstånd samt att andelen avslag på förlängningar ökade.

Skillnaden i handläggningstid mellan könen var förhållandevis liten för förstagångsärenden, men tydligare vid förlängningar där mäns tider i genomsnitt var cirka 15 dagar längre. Det förklaras främst av att avslagsandelen för män är större och avslagsärenden i regel är mer utredningskrävande än bifall. Cirka hälften av avslagen för män berodde antingen på att studierna inte skulle bedrivas på heltid, inte tillräckliga medel eller bristande studieresultat.

Genomsnittskostnaden per avgjort studerandeärende minskade totalt med cirka en (1) procent. Det förklaras främst av ökad produktivitet som ledde till lägre personalkostnader per avgjort ärende. Totalt ökade kostnaderna för studerandeärenden med cirka 7 miljoner kronor, motsvarande 11 procent.

9.4.2 VERKSAMHETSUTVECKLING

Flera uppdateringar av checklistor på externwebben har genomförts under året, bland annat för studieintyg. En effekt av detta var 54 procent färre kompletteringar gällande studieintyg jämfört med samma period 2020. Checklistorna för studieintyg har tagits fram tillsammans med Svenska institutet, Sveriges universitets- och högskoleförbund, Universitets- och högskolerådet med flera. Även en funktion för att kontrollera möjligheten till statusbyte för dem som vistas i Sverige har införts, vilket förväntas innebära ett minskat servicebehov.

Figur 9.10 Studerandeärenden, 2019–2021

	2019			2020			2021		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Inkomna ärenden									
Förstagångsärenden	9 071	10 612	19 683	5 939	7 274	13 213	8 747	10 153	18 900
Förlängningsärenden	3 230	4 800	8 030	3 241	4 668	7 909	2 384	3 338	5 722
Totalt antal inkomna ärenden	12 301	15 412	27 713	9 180	11 942	21 122	11 131	13 491	24 622
Avgjorda ärenden									
Förstagångsärenden	9 064	10 531	19 595	5 806	7 028	12 834	8 332	9 775	18 107
Genomsnittlig handläggningstid, dagar	47	52	50	65	65	65	65	70	67
Andel avgjorda inom författningsstyrd tid (90 dagar)	87%	85%	86%	83%	83%	83%	81%	79%	80%
Bifallsandel	79%	75%	77%	78%	78%	78%	78%	76%	77%
Förlängningsärenden	3 091	4 609	7 700	3 143	4 405	7 548	1 952	2 898	4 850
Genomsnittlig handläggningstid, dagar	58	66	63	81	94	88	123	138	132
Andel avgjorda inom författningsstyrd tid (90 dagar)	78%	76%	77%	62%	52%	56%	40%	35%	37%
Bifallsandel	87%	84%	85%	83%	81%	82%	76%	66%	70%
Totalt antal avgjorda ärenden	12 155	15 140	27 295	8 949	11 433	20 382	10 284	12 673	22 957
Öppna ärenden									
Förstagångsärenden	679	811	1 490	812	1 057	1 869	1 227	1 435	2 662
Genomsnittlig kötid, dagar	162	163	163	93	100	97	116	117	116
Andel öppna inom författningsstyrd tid (90 dagar)	80%	81%	81%	62%	58%	60%	49%	49%	49%
Förlängningsärenden	366	600	966	464	863	1 327	896	1 303	2 199
Genomsnittlig kötid, dagar	101	109	106	151	157	155	140	144	142
Andel öppna inom författningsstyrd tid (90 dagar)	49%	41%	44%	24%	21%	22%	27%	21%	24%
Totalt antal öppna ärenden vid årets slut	1 045	1 411	2 456	1 276	1 920	3 196	2 123	2 738	4 861

Figur 9.11 Produktivitet (antal avgjorda ärenden per årsarbetskraft och år) och genomsnittlig total kostnad per avgjort studerandeärende (kr), 2019–2021

	2019	2020	2021
Produktivitet studerandeärenden	614	460	471
Produktivitet studerande, förstagångsärenden	695	478	555
Produktivitet studerande, förlängningsärenden	473	431	301
Genomsnittlig total kostnad per studerandeärende (kr)	2 218	2 919	2 889
varav anslag 1:1 totalt	1 985	2 829	2 866
därför personalkostnader anslag 1:1	1 430	1 904	1 928
därför övriga kostnader anslag 1:1	555	925	938

Produktivitet per ärendesegment innefattar endast resurser för operativ verksamhet. Total kostnad innefattar kostnader för operativ verksamhet samt stöd- och ledningsfunktioner.

Tabellen är baserad på kostnader, inte anslagsavräknade utgifter och kostnader.

9.5 Besöksärenden

9.5.1 ÄRENDEUTVECKLING

Antalet besöksärenden minskade kraftigt vilket beror på det låga antalet beviljade viseringar i spåren av coronapandemin. Få besökare till Sverige innebär att färre personer behöver ansöka om tillstånd för besök när deras vistelse i Sverige går utöver den tid som de beviljats i sin visering. Andelen beviljade ärenden var på samma nivå som 2020, men låg jämfört med 2019. Detta beror, liksom under 2020, på att en stor andel ärenden avskrivits. Det sker normalt när den sökande redan har lämnat landet vid prövningstillfället.

Genomsnittskostnaden per besöksärende ökade totalt med cirka 40 procent. Det förklaras främst av minskad produktivitet som ledde till högre personalkostnader per avgjort ärende. Totala kostnader för stödprocesser, vilka fördelas ut per ärende, minskade inte i samma omfattning som de totala operativa kostnaderna. Det medförde en generell ökning av genomsnittskostnad per ärende. Totalt minskade kostnaderna för besöksärenden med cirka 25 miljoner kronor, motsvarande 33 procent.

9.5.2 VERKSAMHETSUTVECKLING

För ärendeslaget uppehållstillstånd för besök har en e-tjänst för ansökan lanserats, och en pilot testas på utlandsmyndigheten i Bangkok. Hanteringen var tidigare en ren pappersprocess och således var lanseringen ett bidrag till digitaliseringen av tillståndsärenden.

Figur 9.12 Besöksärenden, 2019–2021

	2019			2020			2021		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Antal inkomna ärenden	7 010	3 515	10 525	10 743	5 830	16 573	4 662	3 000	7 662
Antal avgjorda ärenden	7 105	3 573	10 678	10 516	5 757	16 273	4 833	2 912	7 745
Genomsnittlig handläggningstid, dagar	42	47	44	53	57	54	64	65	65
Bifallsandel	78%	75%	77%	62%	55%	59%	59%	55%	58%
Antal öppna ärenden vid årets slut	803	438	1 241	1 030	511	1 541	859	599	1 458
Genomsnittlig kötid, dagar	72	79	74	82	86	84	81	84	82

Figur 9.13 Produktivitet (antal avgjorda ärenden per årsarbetskraft och år) och genomsnittlig total kostnad per avgjort besöksärende (kr), 2019–2021

	2019	2020	2021
Produktivitet besöksärenden	331	294	259
Genomsnittlig total kostnad per besöksärende	4 100	4 716	6 619
varav anslag 1:1 totalt	3 670	4 572	6 567
därav personalkostnader anslag 1:1	2 644	3 077	4 418
därav övriga kostnader anslag 1:1	1 027	1 495	2 149

Produktivitet per ärendesegment innefattar endast resurser för operativ verksamhet. Total kostnad innefattar kostnader för operativ verksamhet samt stöd- och ledningsfunktioner.

Tabellen är baserad på kostnader, inte anslagsavräknade utgifter och kostnader.

9.6 Viseringsärenden

9.6.1 ÄRENDEUTVECKLING

Viseringsverksamheten påverkades även 2021 kraftigt av den pågående pandemin. Antalet ansökningar sjönk ytterligare och var bara drygt en tiondel av det antal som togs emot 2019.

Genomsnittskostnaden per viseringsärende ökade totalt med cirka 30 procent. Det förklaras främst av minskad produktivitet som ledde till högre personalkostnader per avgjort ärende. Totala kostnader för stödprocesser, vilka fördelas ut per ärende, minskade inte i samma omfattning som de totala operativa kostnaderna. Det medförde en generell ökning av genomsnittskostnad per ärende. Totalt minskade kostnaderna för viseringsärenden med cirka 8 miljoner kronor, motsvarande 14 procent.

9.6.2 VERKSAMHETSUTVECKLING

För överklagande av beslut om visering har en lösning tagits fram för att fördela överklaganden elektroniskt till olika migrationsdomstolar. Effekten av detta är en fördelning av ärenden till samtliga migrationsdomstolar istället för enbart till migrationsdomstolen i Göteborg vilket tidigare var fallet.

Vidare har åtta nya kontor för inlämnande av ansökan om visering via extern tjänsteleverantör etablerats. Detta för att öka tillgängligheten för sökande, men även för att underlätta centralisering av beslutsfattande i viseringsärenden till en utlandsmyndighet inom en viss region. Se vidare avsnitt 20.2 om utveckling av utlandsmyndigheternas migrationsverksamhet.

Figur 9.14 Viseringsärenden, 2019–2021

	2019			2020			2021		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Antal inkomna ärenden	145 447	137 134	282 581	19 246	21 892	41 138	13 019	16 649	29 668
Antal avgjorda ärenden*	144 431	136 231	280 662	20 689	23 369	44 058	12 670	16 211	28 881
varav avgjorda av Migrationsverket	1 379	2 189	3 568	1 603	1 903	3 506	1 038	1 348	2 386
Genomsnittlig handläggningstid, dagar	8	8	8	9	9	9	6	6	6
Bifallsandel	87%	85%	86%	74%	75%	74%	73%	76%	74%

* Ärenden med en ledtid över 180 dagar har exkluderats bland avgjorda ärenden, eftersom dessa bedöms vara uppenbart felaktiga och ska betraktas som registervårdsärenden.

Figur 9.15 Produktivitet (antal avgjorda ärenden per årsarbetskraft och år) och genomsnittlig total kostnad per avgjort viseringsärende (kr), 2019–2021

	2019	2020	2021
Produktivitet viseringsärenden	1 755	1 841	1 260
Genomsnittlig total kostnad per viseringsärende	1 115	1 235	1 606
varav anslag 1:1 totalt	998	1 197	1 593
därav personalkostnader anslag 1:1	719	806	1 072
därav övriga kostnader anslag 1:1	279	391	521

Produktivitet per ärendesegment innefattar endast resurser för operativ verksamhet. Total kostnad innefattar kostnader för operativ verksamhet samt stöd- och ledningsfunktioner.

Tabellen är baserad på kostnader, inte anslagsavräknade utgifter och kostnader.

9.7 Avgiftsbelagd verksamhet

Intäkterna för avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna inte disponeras av myndigheten täckte inte kostnaderna för verksamheten. Täckningsgraden låg på 27 procent, vilket var en minskning med cirka en (1) procentenhet jämfört med 2020. Intäkterna ökade endast marginellt medan kostnaderna ökade med 14 miljoner kronor, vilket främst berodde på ökade genomsnittliga kostnader för medborgarskaps-, arbetstillstånds- och studerandeärenden.

Figur 9.16 Avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna ej disponeras (tkr)

Verksamhet	+/- t.o.m. 2019	+/- 2020	Budget intäkter 2021	Utfall intäkter 2021	Budget kostnader 2021	Utfall kostnader 2021	+/- 2021	Ackumulerat +/- utgående 2021
Offentligrättslig verksamhet								
Svenskt medborgarskap*	-1 388	-25 799	104 000	88 648	184 000	184 856	-96 208	-123 395
Tillståndsansökningar**/**	-2 457 515	-839 455	242 500	240 457	872 038	1 024 789	-784 333	-4 081 303
varav arbetstillstånd			130 500		212 593	335 019		
varav studerandetillstånd			39 000		49 867	65 797		
varav anknytning			62 000		548 891	487 052		
Pass (främlingspass och resedokument)	-31 155	-25 036	11 000	11 239	29 782	35 157	-23 918	-80 109
Totalt***	-2 490 058	-890 291	357 500	340 343	1 085 820	1 244 802	-904 458	-4 284 807

* I samband med utbyte av Migrationsverkets digitala plattform för webbansökan har grupperingen mellan medborgarskap och uppehålls- och arbetstillstånd blivit felaktig för år 2020. Därför har jämförelsetalen justerats upp med 37 343 tkr för medborgarskap och ned med motsvarande belopp för uppehålls- och arbetstillstånd.

** En justering har gjorts på arbets- och uppehållstillstånd på 39 755 tkr för kostnader som tidigare inte har inkluderats i beräkningen.

*** I Migrationsverkets regleringsbrev för år 2021 har raderna avseende "varav" för tillståndsansökningar beräknats dubbelt.

För avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna disponeras var omfattningen av Migrationsverkets tjänsteexport lägre för året jämfört med 2020, men intäkterna bidrog fortfarande med full kostnadstäckning.

Figur 9.17 Avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna disponeras (tkr)

Verksamhet	Inkomsttitel	+/- t.o.m. 2019	+/- 2020	Budget intäkter 2021	Utfall intäkter 2021	Budget kostnader 2021	Utfall kostnader 2021	+/- 2021	Ackumulerat +/- utgående 2021
Uppdragsverksamhet									
Tjänsteexport	0	0	0	4 000	99	4 000	99	0	0

10. Medborgarskapsärenden

10.1 Ärendeutveckling

Antalet ansökningar om svenskt medborgarskap fortsatte att minska jämfört med föregående år. Historiskt är dock antalet ansökningar fortfarande mycket högt. Samtidigt fortsatte antalet avgjorda ärenden öka, vilket främst var ett resultat av stora rekryteringar och att bemanningen inom ärendeslaget ökade markant under året. I december var antalet direkt handläggande medarbetare cirka 80 procent högre än i början av året. I takt med rekryteringarna minskade antalet öppna ärenden och var vid årsskiftet de lägsta som myndigheten haft på över två år. Produktiviteten påverkades dock negativt av de många nyanställningarna.

Skillnaderna i handläggningstid och bifallsandel mellan könen var fortsatt små, men med en något längre handläggningstid och lägre beviljandegrad för män i naturalisationsärenden. För inkomna ärenden under året var fördelningen mellan män och kvinnor i princip lika. Tidigare år har något fler män ansökt om medborgarskap. En trolig orsak till minskningen av manliga sökande är att de som detta år ansökt om medborgarskap i lägre grad än tidigare år var de som beviljades asyl under mitten av 10-talet, där män var i stor majoritet. Färre asylsökande under andra halvan av 10-talet syns nu, fyra-fem år senare, också i det totala antalet ansökningar om medborgarskap. Att män varit i majoritet som asylsökande är också det som troligen påverkar deras handläggningstider och beviljandegrad i medborgarskapsprövningen. Faktorer som för individen gör det svårare att få medborgarskap, som till exempel att identiteten inte är styrkt, förekommer oftare bland de som beviljats uppehållstillstånd på grund av asyl.

Migrationsverket hanterade fortsatt ett stort antal, knappt 40 000, begäran om avgörande enligt 12 § förvaltningslagen, vilket var ungefär detsamma som de två föregående åren. Från och med den 1 september 2021 hanterar Migrationsverket begäran om avgörande på ett delvis annat sätt än tidigare. I samband med förändringen avgjorde myndigheten alla de ärenden där domstolen hade ändrat Migrationsverkets tidigare avslag på begäran. Den stora mängden begäran om avgörande har liksom tidigare år medfört att handläggningen i hög grad utgick från de ärenden där det inkom en begäran om avgörande. Myndigheten har dock fortsatt att avgöra de nya ärenden som endast krävt en liten handläggningsinsats, eftersom det bedöms som mer effektivt än att dessa ärenden läggs i samma kö som mer utredningskrävande ärenden. I takt med ökad bemanning har utrymme skapats att även börja hantera de allra äldsta ärendena där en begäran om avgörande inte inkommit. Sammantaget medförde detta en något kortare total genomsnittlig handläggningstid än 2020. Samtidigt har de gamla ärenden där det inte funnits en begäran, och som myndigheten alltså haft små möjligheter att avsluta, blivit ännu äldre. Andelen öppna ärendena som låg inom författningsstyrd tid minskade betydligt och den genomsnittliga kötiden blev betydligt längre jämfört med föregående år.

Genomsnittskostnaden per medborgarskapsärende ökade totalt med 31 procent. Det förklaras främst av minskad produktivitet som ledde till högre personalkostnader per avgjort ärende. Totala kostnader för stödprocesser, vilka fördelas ut per ärende, minskade inte i samma omfattning som de totala operativa kostnaderna. Det medförde en generell ökning av genomsnittskostnad per ärende. Totalt ökade kostnaderna för medborgarskapsärenden med cirka 50 miljoner kronor, motsvarande 37 procent.

Figur 10.1 Medborgarskapsärenden, 2019–2021

	2019			2020			2021		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Inkomna ärenden									
Naturalisationsärenden	32 509	42 534	75 043	34 401	38 270	72 671	28 933	27 873	56 806
Anmälningsärenden	8 961	10 664	19 625	6 697	7 498	14 195	8 005	8 698	16 703
Bibehållande-/ befrielseärenden	748	794	1 542	651	643	1 294	863	936	1 799
Medborgarskapsförklaring	226	246	472	198	197	395	255	244	499
Totalt antal inkomna ärenden	42 444	54 238	96 682	41 947	46 608	88 555	38 056	37 751	75 807
Avgjorda ärenden									
Naturalisationsärenden	20 459	27 610	48 069	27 373	33 859	61 232	31 422	34 591	66 013
Genomsnittlig handläggningstid, dagar	328	348	340	436	448	442	406	452	430
Bifallsandel	88%	83%	85%	89%	84%	86%	91%	85%	88%
Anmälningsärenden	13 083	15 777	28 860	8 571	10 097	18 668	8 215	9 121	17 336
Genomsnittlig handläggningstid, dagar	184	186	185	172	183	178	95	97	96
Bifallsandel	84%	84%	84%	81%	81%	81%	78%	78%	78%
Avgjorda bibehållande-/ befrielseärenden	533	549	1 082	688	713	1 401	789	839	1 628
Genomsnittlig handläggningstid, dagar	92	83	88	146	157	152	132	122	127
Bifallsandel	53%	53%	53%	43%	39%	41%	41%	40%	41%
Medborgarskapsförklaring	124	148	272	150	164	314	220	201	421
Genomsnittlig handläggningstid, dagar	115	113	114	258	262	260	300	292	296
Bifallsandel	65%	59%	62%	67%	59%	63%	59%	63%	61%
Total genomsnittlig handläggningstid, dagar	268	286	278	368	383	376	338	372	356
Total andel avgjorda inom författningstid (180 dagar)	45%	37%	41%	43%	35%	39%	46%	40%	43%
Total bifallsandel	86%	83%	84%	86%	83%	84%	87%	83%	85%
Totalt antal avgjorda ärenden	34 199	44 084	78 283	36 782	44 833	81 615	40 646	44 752	85 398
Öppna ärenden									
Naturalisationsärenden	40 591	51 682	92 273	47 619	56 093	103 712	45 130	49 375	94 505
Anmälningsärenden	3 864	4 862	8 726	1 990	2 263	4 253	1 780	1 840	3 620
Bibehållande-/ befrielseärenden	326	354	680	289	284	573	363	381	744
Medborgarskapsförklaring	138	132	270	186	165	351	221	208	429
Total genomsnittlig kötid, dagar	354	335	343	391	393	392	519	529	524
Total andel öppna inom författningstid (180 dagar)	38%	40%	39%	34%	33%	33%	23%	22%	23%
Totalt antal öppna ärenden vid årets slut	44 919	57 030	101 949	50 084	58 805	108 889	47 494	51 804	99 298

Figur 10.2 Produktivitet (antal avgjorda ärenden per årsarbetskraft och år) och genomsnittlig total kostnad per avgjort medborgarskapsärende (kr), 2019–2021

	2019	2020	2021
Produktivitet medborgarskapsärenden	654	576	537
Genomsnittlig kostnad per avgjort medborgarskapsärende	1 520	1 652	2 165
varav anslag 1:1 totalt	1 520	1 652	2 165
därav personalkostnader anslag 1:1	1 238	1 380	1 777
därav övriga kostnader anslag 1:1	282	272	388

Genomsnittlig total kostnad innefattar kostnader för operativ verksamhet samt stöd- och ledningsfunktioner. Tabellen är baserad på kostnader, inte anslagsavräknade utgifter och kostnader.

11. Förvarsverksamheten

11.1 En ändamålsenlig förvarsverksamhet

Migrationsverket ska enligt myndighetens instruktion bedriva en ändamålsenlig förvarsverksamhet. Det innebär enligt Migrationsverkets definition att förvarsplatser ska tillhandahållas enligt regeringens uppdrag, att verksamheten ska utformas så att tryggheten för såväl förvarstagna som personal säkerställs samt att den förvarstagne ska vara tillgänglig så att till exempel beslut om avvísning eller utvisning kan verkställas.

11.2 Tillhandahållande av förvarsplatser

I regleringsbrevet för 2021 angavs att antalet förvarsplatser skulle uppgå till minst 520 stycken, samt att Migrationsverket vid planeringen av placering av förvarsverksamhet särskilt skulle beakta behovet av förvarsplatser i norra Sverige.

Under året tillhandahölls 520 ordinarie förvarsplatser, men platsantalet var reducerat med anledning av coronapandemin och renoveringsarbete. Antalet tillgängliga platser var drygt 280 fram till september. Därefter ökade platsantalet gradvis till 463 vid årets slut eftersom vissa pandemirelaterade åtgärder upphävdes och platser åter togs i bruk efter genomförd renovering. I genomsnitt uppgick antalet tillgängliga förvarsplatser till 323. Beläggningsgraden i förvaren var fortsatt hög med i stort sett full beläggning i de tillgängliga platserna. I slutet av året minskade dock den totala beläggningsgraden på grund av intagningsstopp vid två förvarsenheter på grund av coronasmitta.

Myndigheten påbörjade ombyggnation till förvar av en fastighet i Mölndals kommun. Inflyttning och installation av verksamheten påbörjas under hösten 2022. Processen för att etablera ett nytt förvar i norra Sverige drog ut på tiden på grund av komplexa markfrågor. Planen är att ett nytt förvar i norra Sverige kan öppna under 2024.

Den genomsnittliga vistelsetiden i förvar var 57 dagar och påverkades av att pandemin medförde fortsatta begränsningar av möjligheten att genomföra återvändande. Under första halvåret vistades många personer i förvar med långa handläggningstider för verkställighet, främst afghanska medborgare. Med anledning av händelseutvecklingen i Afghanistan under sommaren och beslutet om verkställighetsstopp togs dessa personer ur förvar. Den genomsnittliga vistelsetiden minskade under senare delen av året eftersom det då vistades fler personer i förvar med utvisningsbeslut till länder med möjlighet till en snabbare verkställighet. Män vistades i genomsnitt längre tid i förvar än kvinnor vilket främst berodde på att de afghanska medborgarna i förvar främst var män.

Figur 11.1 Antal avslutade förvarsvistelser samt genomsnittlig vistelsetid i dagar, 2019–2021

	2019		2020		2021	
	Antal vistelser	Genomsnittlig vistelsetid	Antal vistelser	Genomsnittlig vistelsetid	Antal vistelser	Genomsnittlig vistelsetid
Vuxna						
Kvinnor	376	24	230	31	161	40
Män	3 903	43	2 289	58	2 054	58
Barn						
Flickor	3	3	3	4	0	0
Pojkar	3	8*	4	7	1	1
Totalt	4 285	41	2 526	55	2 216	57

* I årsredovisningen för 2020 angavs en betydligt längre genomsnittlig vistelsetid eftersom en vuxen person efter utskrivning från förvaret hade skrivits ned i ålder vilket påverkade genomsnittet. I denna årsredovisning utgår redovisningen från huruvida individen var registrerad som barn vid utskrivningen.

11.3 Trygghet för förvarstagna och personal

11.3.1 PANDEMINS PÅVERKAN

Antalet tillgängliga förvarsplatser reducerades fortsatt för att begränsa risken för smittspridning. Möjligheten att ta emot besökare begränsades, men samtidigt möjliggjordes digitala besök och samtal. När smittläget medgav möjliggjordes fysiska möten under säkra former genom plexiglas eller liknande.

Medarbetarna på förvaren använde skyddsutrustning, vilket påverkade arbetsmiljön och hur lång tid personalen hade möjlighet att vara bland de förvarstagna innan rast eller avlösning krävdes. De förvarstagna som önskade egen skyddsutrustning fick det. Andra åtgärder som vidtogs syftade till att begränsa kontakter mellan medarbetare, bland annat genom förändrad schemaläggning. Medarbetare inom förvarsverksamheten som kunde arbeta hemifrån fick göra det för att minska antalet medarbetare på plats i förvaren.

I samråd med respektive sjukvårdsregion tog förvaren fram rutiner för hantering av förvarstagna personer med symptom och för personer som nyligen tagits i förvar. Vilka rutiner som gällt har varierat geografiskt beroende på förvarslokalernas möjlighet till isolering och hur regionen bedrivit provtagningsverksamhet. Under året hjälpte förvaren Polismyndigheten med att säkerställa testning av personer som skulle återvända.

11.3.2 TRANSPORTVERKSAMHETEN

Antalet genomförda transporter av förvarstagna personer var fortsatt lågt, i genomsnitt genomfördes cirka 140 transporter per månad. Det berodde på ett mindre behov av transporter mellan förvar eller till en utreseflygplats eftersom färre personer än normalt var förvarstagna. Ett annat skäl till det låga antalet transporter var personalens säkerhet, eftersom myndigheten fortsatt saknade lagstöd för att visitera förvarstagna som skulle transporteras. Myndigheten genomförde transport när visitation inte krävdes enligt riskbedömning i det enskilda fallet. När visitation krävdes beställde myndigheten transport från Kriminalvården eller Polismyndigheten. Under transportuppdragen använde myndighetens personal skyddsutrustning mot smitta och den förvarstagne personen erbjöds att använda det.

11.3.3 INCIDENTER

Antalet incidenter minskade jämfört med 2020. De säkerhetsbedömningar som görs i samband med att ett beslut om förvar verkställs började under året utföras direkt i ärendehanteringssystemet. Tidigare hanterades dessa manuellt vid respektive förvar. Eftersom bedömningarna nu finns i ärendehanteringssystemet kan de uppdateras löpande, och informationen är tillgänglig för medarbetare som till exempel ska genomföra riskbedömning vid transport eller byte av förvarsenhet. I den mån det var möjligt att genomföra utbildningar på grund av pandemin utbildades också medarbetarna fortsatt i att deeskalera och lösa svåra situationer.

11.4 Ökad säkerhet och färre rymningar

Under året rymde 3 förvarstagna personer vid 3 separata tillfällen, och 6 rymningsförsök genomfördes. Det var avsevärt färre än 2019 (20 rymningar vid 8 tillfällen och 39 försök) och 2020 (10 rymningar vid 4 tillfällen och 20 försök). Minskningen kan förklaras av att antalet personer i förvar varit lägre under pandemin samt att myndigheten vidtagit säkerhetskänsliga åtgärder, bland annat utökad kameraövervakning och införande av en central operatörsplats som hanterar inkommande larm och följer upp att de undersöks och återställs.

11.5 Kostnad för förvarsverksamheten

Förvarsverksamhetens kostnader uppgick till 817 miljoner kronor, vilket var en minskning jämfört med 2020 och 2019. Kostnadsminskningen bestod främst av sänkta personalkostnader samt kostnader för övrigt så som övriga driftskostnader, avskrivningar och nedskrivning med mera.

Antal boendedygn i förvar minskade jämfört med 2020 och 2019. Däremot ökade kostnad per inskriven och dygn marginellt jämfört med 2020, respektive 13 procent jämfört med 2019. En förklaring till det är att personalstyrkan inte minskade i samma takt som antalet boendedygn, vilket ledde till att andelen personal i förhållande till den totala kostnaden för förvarsverksamheten endast minskade marginellt jämfört med det minskade antalet boendedygn.

Figur 11.2 Kostnad för förvarsverksamheten, 2019–2021

	2019	2020	2021
Kost och logi (tkr)	88 455	76 422	83 439
Ersättning till asylsökande (tkr)	4 872	2 741	2 284
Vård (tkr)	8 120	18 385	13 612
Ersättning för ensamkommande barn och placeringar (tkr)	112	15	0
Personal (tkr)	692 123	643 102	592 790
Kontorslokaler (tkr)	27 381	25 401	27 925
Övrigt (tkr)	126 930	114 366	96 849
Total kostnad, inklusive barn utan vårdnadshavare (tkr)	947 995	880 432	816 898
Antal boendedygn	185 754	152 806	141 322
Kostnad per inskriven och dygn (kr)	5 103	5 762	5 780

Tabellen är baserad på kostnader, inte anslagsavräknade utgifter. Avrundningsdifferenser gör att totalsumman inte alltid stämmer vid summering av delposterna.

12. Självmant återvändande

12.1 Ärendeutveckling

12.1.1 INLEDNING

Migrationsverket är enligt myndighetens instruktion förvaltningsmyndighet för frågor som rör självmant återvändande. Myndigheten arbetar för att den som ska återvända efter att ett beslut om avvisning eller utvisning vunnit laga kraft gör det självmant och i enlighet med beslutet. Om tvång kan komma att behövas för att verkställa beslutet, eller om personen avviker, får Migrationsverket överlämna ärendet till Polismyndigheten.

Migrationsverket mäter effektivitet inom självmant återvändande genom att jämföra andelen självmant återvändande med andelen ärenden som överlämnats till Polismyndigheten. Myndigheten följer också särskilt andelen som återvänder självmant till det land som anges i beslutet om avvisning eller utvisning. Avskrivna återvändandeärenden exkluderas i denna uppföljning. Vid bedömningen beaktas också vilka nationaliteter och typ av återvändandebeslut som myndigheten främst arbetat med under året.

Ett öppet återvändandeärende kan vara aktivt eller vilande i perioder vilket påverkar handläggningstiden. Återvändandeärendet blir vilande när ett tidsbegränsat uppehållstillstånd beviljas, om det finns en öppen ansökan om uppehållstillstånd eller om det annars finns beslut om inhibition. Ledtider och resultat påverkas också av mottagarlandets inställning till att ta tillbaka sina medborgare om återvändandet inte sker självmant.

12.1.2 ÄRENDEUTVECKLING

Under året lades färre nya återvändandeärenden upp jämfört med föregående år. Antalet återvändandeärenden för överföring från Sverige enligt Dublinförordningens bestämmelser nästan halverades jämfört med 2020, och antalet återvändandeärenden på grund av beslut om avvisning eller utvisning (*Asyl normalprocess* i figur 12.1) minskade betydligt. Återvändandeärenden som aktualiserades på grund av beslut om avvisning med omedelbar verkställighet (*Asyl snabbprocess* i figur 12.1) till hemlandet ökade dock, vilket främst berodde på inrättandet av förteckningen över säkra ursprungs-länder.

Figur 12.1 Antal upplagda, avslutade och öppna återvändandeärenden, 2019–2021

Totalt (inkl. barn utan vårdnadshavare)	2019			2020			2021		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Upplagda återvändandeärenden									
Asyl normalprocess	5 242	13 332	18 574	5 021	8 814	13 835	3 284	5 877	9 161
Asyl snabbprocess	140	284	424	106	194	300	162	323	485
Asyl Dublinprocess	616	1 398	2 014	366	850	1 216	204	520	724
Tillståndsprocess	1 017	1 510	2 527	985	1 434	2 419	976	1 246	2 222
Återkallade asylansökningar	280	549	829	173	356	529	89	211	300
Totalt	7 295	17 073	24 368	6 651	11 648	18 299	4 715	8 177	12 892
Avslutade återvändandeärenden									
Asyl normalprocess	3 574	9 142	12 716	3 753	7 776	11 529	3 972	8 732	12 704
Asyl snabbprocess	128	284	412	118	210	328	164	334	498
Asyl Dublinprocess	675	1 499	2 174	390	859	1 249	199	555	754
Tillståndsprocess	922	1 423	2 345	921	1 357	2 278	1 051	1 458	2 509
Återkallade asylansökningar	284	545	829	167	345	512	102	214	316
Totalt	5 583	12 893	18 476	5 349	10 547	15 896	5 488	11 293	16 781
Öppna återvändandeärenden vid slutet av året									
Asyl normalprocess	6 377	17 184	23 561	7 637	18 202	25 839	6 971	15 479	22 450
Asyl snabbprocess	94	111	205	85	101	186	80	78	158
Asyl Dublinprocess	67	126	193	42	123	165	43	78	121
Tillståndsprocess	922	1 319	2 241	1 008	1 399	2 407	900	1 169	2 069
Återkallade asylansökningar	15	24	39	21	33	54	8	29	37
Totalt	7 475	18 764	26 239	8 793	19 858	28 651	8 002	16 833	24 835

Barn utan vårdnadshavare	2019			2020			2021		
	Flickor	Pojkar	Totalt	Flickor	Pojkar	Totalt	Flickor	Pojkar	Totalt
Upplagda återvändandeärenden									
Asyl normalprocess	34	133	167	40	96	136	32	49	81
Asyl snabbprocess	0	5	5	0	0	0	0	0	0
Asyl Dublinprocess	1	13	14	1	6	7	0	2	2
Tillståndsprocess	1	1	2	1	0	1	0	1	1
Återkallade asylansökningar	2	6	8	6	2	8	0	3	3
Totalt	38	158	196	48	104	152	32	55	87
Avslutade återvändandeärenden									
Asyl normalprocess	29	152	181	15	66	81	17	51	68
Asyl snabbprocess	0	8	8	0	0	0	0	0	0
Asyl Dublinprocess	1	13	14	0	5	5	0	2	2
Tillståndsprocess	2	5	7	3	1	4	1	1	2
Återkallade asylansökningar	2	8	10	4	2	6	0	2	2
Totalt	34	186	220	22	74	96	18	56	74
Öppna återvändandeärenden vid slutet av året									
Asyl normalprocess	49	260	309	65	180	245	69	117	186
Asyl snabbprocess	0	1	1	0	0	0	0	0	0
Asyl Dublinprocess	0	1	1	0	0	0	0	0	0
Tillståndsprocess	2	1	3	4	3	7	5	5	10
Återkallade asylansökningar	0	1	1	1	0	1	0	1	1
Totalt	51	264	315	70	183	253	74	123	197

Under året avslutade myndigheten totalt 16 800 återvändandeärenden, vilket var fler än 2020 men färre än 2019. Knappt 6 300 av återvändandeärendena avslutades genom ett självmant återvändande. Andelen självmant utresta i relation till överlämnade ärenden till Polismyndigheten var 53 procent vilket var lägre än föregående år (57 procent 2020 och 54 procent 2019), men andelen kan förväntas öka med anledning av efterregistreringar under inledningen av 2022 och bedöms kunna hamna på en nivå som motsvarar den för 2020.

Av de 6 300 personer som återvände självmant gjorde 5 200 det till det land som angavs i beslutet. I förhållande till det totala antalet självmanta återvändanden och överlämnandeärenden till Polismyndigheten ökade andelen utresta till land som angavs i beslutet marginellt jämfört med 2020 och 2019 (44 procent, jämfört med 43 procent de föregående åren). Myndigheten hanterade återvändandeärenden för personer med i stort sett samma medborgarskap som under de föregående två åren. Antalet ärenden rörande medborgare från Uzbekistan ökade och var det tredje största medborgarskapet bland avslutade återvändandeärenden. De särskilda åtgärder som myndigheten vidtog vid pandemins utbrott har i vissa fall fortgått, medan andra har avslutats. Myndigheten arrangerade ett flyg till Nicaragua med 23 personer och ett flyg till Mongoliet med 99 personer som alla återvände självmant. Båda resorna finansierades av Frontex.

Handläggningstiderna i återvändandeärenden blev längre jämfört med föregående år. Den längre handläggningstiden för självmant återvändande berodde på coronapandemins effekter. Såväl mottagarländernas som flygbolagens krav på vaccination eller negativt provsvar medförde mer administration och planering inför en utresa. Handläggningstiden till överlämnande av ansvar för verkställigheten till Polismyndigheten blev också längre, särskilt i de fall där personen avvikit. Detta berodde på att återvändandeärendena varit öppna längre tid som en effekt av coronapandemin. Den totala genomsnittliga handläggningstiden påverkades också av längre handläggningstider i avskrivna ärenden, som främst gäller personer med tidsbegränsade uppehållstillstånd och personer där utvisningsbeslutet har preskriberats. Skillnaderna i handläggningstider mellan kvinnor och män var marginella.

Figur 12.2 Avslutade återvändandeärenden fördelade på skäl till avslutande: antal och genomsnittlig handläggningstid, 2019–2021

Skäl till avslutande, totalt (inkl. barn utan vårdnadshavare)	2021					
	Antal			Genomsnittlig handläggningstid, dagar		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Självmant återvändande	2 344	3 907	6 251	242	242	242
varav utresta enligt beslut/ur Schengen	1 981	3 214	5 195	211	203	206
varav utresta, men ej enligt beslut	363	693	1 056	409	424	419
Överlämnande till polis – avviken	1 229	2 846	4 075	297	290	292
Överlämnande till polis – tvång	549	857	1 406	349	361	356
Avskrivna m.m.	1 366	3 683	5 049	1 242	1 180	1 197
Totalt	5 488	11 293	16 781	514	569	551

Skäl till avslutande, totalt (inkl. barn utan vårdnadshavare)	2020					
	Antal			Genomsnittlig handläggningstid, dagar		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Självmant återvändande	2 715	4 624	7 339	191	197	195
varav utresta enligt beslut/ur Schengen	2 090	3 434	5 524	154	160	157
varav utresta, men ej enligt beslut	625	1 190	1 815	316	305	309
Överlämnande till polis – avviken	1 173	3 085	4 258	238	254	250
Överlämnande till polis – tvång	444	944	1 388	326	356	346
Avskrivna m.m.	1 017	1 894	2 911	954	924	935
Totalt	5 349	10 547	15 896	358	359	358

Skäl till avslutande, totalt (inkl. barn utan vårdnadshavare)	2019					
	Antal			Genomsnittlig handläggningstid, dagar		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Självmant återvändande	2 906	5 946	8 852	119	117	118
varav utresta enligt beslut/ur Schengen	2 461	4 516	6 977	111	105	107
varav utresta, men ej enligt beslut	445	1 430	1 875	167	154	157
Överlämnande till polis – avviken	1 350	4 469	5 819	178	178	178
Överlämnande till polis – tvång	510	1 144	1 654	284	230	247
Avskrivna m.m.	817	1 334	2 151	778	649	698
Totalt	5 583	12 893	18 476	245	203	216

Fortsättning på nästa sida

Skäl till avslutande, barn utan vårdnadshavare	2021					
	Antal			Genomsnittlig handläggningstid, dagar		
	Flickor	Pojkar	Totalt	Flickor	Pojkar	Totalt
Självmant återvändande	11	24	35	211	341	300
varav utresta enligt beslut/ur Schengen	11	18	29	211	253	237
varav utresta, men ej enligt beslut	0	6	6	0	605	605
Överlämnande till polis – avviken	2	13	15	144	580	522
Överlämnande till polis – tvång	2	2	4	344	800	572
Avskrivna m.m.	3	17	20	988	1 217	1 183
Totalt	18	56	74	348	679	598

Skäl till avslutande, barn utan vårdnadshavare	2020					
	Antal			Genomsnittlig handläggningstid, dagar		
	Flickor	Pojkar	Totalt	Flickor	Pojkar	Totalt
Självmant återvändande	15	32	47	292	239	256
varav utresta enligt beslut/ur Schengen	13	20	33	265	188	218
varav utresta, men ej enligt beslut	2	12	14	466	325	345
Överlämnande till polis – avviken	3	23	26	190	556	514
Överlämnande till polis – tvång	0	5	5	0	747	747
Avskrivna m.m.	4	14	18	972	748	797
Totalt	22	74	96	402	468	453

Skäl till avslutande, barn utan vårdnadshavare	2019					
	Antal			Genomsnittlig handläggningstid, dagar		
	Flickor	Pojkar	Totalt	Flickor	Pojkar	Totalt
Självmant återvändande	16	76	92	117	261	236
varav utresta enligt beslut/ur Schengen	15	46	61	121	194	176
varav utresta, men ej enligt beslut	1	30	31	60	365	355
Överlämnande till polis – avviken	12	60	72	357	366	364
Överlämnande till polis – tvång	1	11	12	73	205	194
Avskrivna m.m.	5	39	44	470	282	304
Totalt	34	186	220	252	296	289

Det totala antalet öppna återvändandeärenden minskade med 3 800. Antalet personer med öppet återvändandeärende och tidsbegränsat uppehållstillstånd var vid årets slut drygt 6 900, vilket motsvarade 28 procent av alla öppna återvändandeärenden. Det var en minskning med fem procentenheter jämfört med 2020. Antalet öppna återvändandeärenden för ensamkommande barn minskade. Den högre andelen män i återvändandeärenden berodde på att män och pojkar stod för fler ansökningar om asyl än kvinnor och flickor, samt att män hade en mindre andel bifall på ansökan om asyl än kvinnor.

Figur 12.3 Öppna återvändandeärenden vid slutet av 2021 fördelade på status, antal och genomsnittlig ligg tid

Totalt (inkl. barn utan vårdnadshavare)	2021					
	Antal			Genomsnittlig ligg tid, dagar		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Aktiva	3 849	5 647	9 496	583	607	598
Vilande	4 156	11 204	15 360	730	855	821
varav ärenden där det finns ett giltigt tidsbegränsat uppehållstillstånd*	1 896	5 025	6 921	832	893	876
Totalt	8 005	16 851	24 856	660	772	736

Barn utan vårdnadshavare	2021					
	Antal			Genomsnittlig ligg tid, dagar		
	Flickor	Pojkar	Totalt	Flickor	Pojkar	Totalt
Aktiva	63	96	159	620	701	669
Vilande	11	27	38	811	926	893
varav ärenden där det finns ett giltigt tidsbegränsat uppehållstillstånd*	3	9	12	1 105	1 147	1 137
Totalt	74	123	197	648	751	712

Om ett återvändandeärende är aktivt eller vilande vid en viss tidpunkt går inte att ta fram historiskt. Därför visas detta endast för de återvändandeärenden som var öppna vid årets slut. För motsvarande uppgifter 2020 hänvisas till årsredovisningen för det året.

* Andra exempel på när ett återvändandeärende kan vara vilande är beslut om inhibition av verkställandet, öppen ansökan om uppehållstillstånd med mera.

12.2 Kostnad för återvändandearbetet

Den totala kostnaden för återvändande uppgick till knappt 304 miljoner kronor, vilket är en minskning med 7 procent jämfört med 2020, respektive 15 procent jämfört med 2019. Anledningarna till detta var att antalet personer inskrivna i mottagandesystemet med ett öppet återvändandeärende minskade, att färre personer återvände samt att det inkom färre nya återvändandeärenden jämfört med både 2020 och 2019.

Figur 12.4 Kostnad för återvändandearbetet (tkr), 2019–2021

	2019	2020	2021
Ersättning till asylsökande	40 463	29 018	14 693
Personal	213 753	216 204	204 740
Kontorslokaler	39 721	41 572	39 467
Övrigt	63 781	39 302	44 631
Total kostnad, inklusive barn utan vårdnadshavare	357 718	326 095	303 532

Tabellen är baserad på kostnader, inte anslagsavräknade utgifter.

12.3 Ökad samsyn inom återvändandeverksamheten

Migrationsverket och Polismyndigheten utvecklade under året samarbetet inom återvändandet på främst fyra områden.

Migrationsverket såg i samverkan med Polismyndigheten och Kriminalvården över den handlingsplan som togs fram 2013 inom ramen för projekt *REVA* (Rättssäkert och effektivt verkställighetsarbete). Samarbetsformerna anpassades stegvis till myndigheternas nuvarande organisation och förfinades för att bättre möta hela skalan från löpande nationella operativa frågor till styrning av gemensamma strategiska utvecklingsprojekt. Därigenom gavs bättre förutsättningar att inventera möjliga operativa insatser som Migrationsverket kan genomföra tillsammans med Polismyndigheten.

Migrationsverket kompletterade och förankrade sitt arbetssätt att sortera återvändandeärenden i kategorier utifrån hur stor arbetsinsats som kan krävas för att verkställa beslutet. Kategoriseringen underlättar planering och genomförande av återvändandearbetet, och är framtagna som en anpassning till Polismyndighetens sätt att systematisera de insatser som kan komma att behövas för att genomföra ett återvändande. Kategoriseringen innebär att ärendets verkställbarhet är utredd när det överlämnas till Polismyndigheten.

Samarbetet mellan Migrationsverket och Polismyndigheten ska säkerställa att det enskilda återvändandeärendet finns hos den myndighet som har bäst förutsättningar att genomföra återvändandet. Enligt ansvarsfördelningen kan Polismyndigheten återlämna ärenden till Migrationsverket om det är uppenbart att verkställighet kan ske snabbare i Migrationsverkets regi. I enlighet med detta överlämnade Polismyndigheten under hösten 2021 några ärenden i samband med en Frontex-finansierad flight som Migrationsverket ansvarade för.

Migrationsverket samarbetade även med Polismyndigheten inom ramen för projektet *Ambulerande återvändandesambandsman* (ARLO) med temporärt utplacerade återvändandesambandspersoner i ursprungsländer. Inom ramen för projektet skickade Migrationsverket information i enskilda återvändandeärenden till andra staters myndigheter i syfte att möjliggöra ett återvändande. Arbetet i projektet bidrog också till att upprätta kontakter med aktuella hemlandsmyndigheter.

12.4 Uppföljning av åtgärder för att minska andelen personer som avviker under återvändandeprocessen

I regleringsbrevet för 2020 fick Migrationsverket i uppdrag att analysera och redovisa bidragande faktorer och möjliga åtgärder för att öka självmant återvändande och för att minska andelen personer som avviker. Migrationsverkets redovisning av uppdraget utmynnade bland annat i en utvecklingsplan för återvändandeprocessen som beslutades i början av 2021 med bland annat åtgärder som syftar till att minska andelen avvika. I oktober 2021 delredovisade Migrationsverket uppdraget i årets regleringsbrev om att minska andelen avvika. Migrationsverket har i denna årsredovisning inget att tillägga utöver delredovisningen och uppdraget får därmed anses slutredovisat.

12.5 Internationellt återvändandesamarbete

Genom Migrationsverkets partnerskap i programmet European Return and Reintegration Network (ERRIN) beviljades 246 ansökningar om återintegreringsstöd under året. Det var färre än 2020 och 2019 (285 respektive 442 bifall) vilket till viss del berodde på verkställighetsstoppet till Afghanistan som gällde från juli till december. Trots det försvårade läget under pandemin kunde samarbetsorganisationerna utan större avbrott fortsatt erbjuda återintegreringsstöd.

Myndigheten deltog i ett ERRIN-initiativ som syftar till att utveckla ett kvalitetsramverk för återintegreringsarbetet med bättre uppföljnings- och utvärderingsmekanismer. Resultaten kommer bland annat att användas i ärendehanteringssystemet *RIAT* (Return Integration Assistance Tool) som myndigheten anslöt sig till under året. RIAT bidrar till mer enhetlig och effektiv handläggning av återintegreringsstöd. Myndigheten deltog i projekt som tar fram en utbildningsplan och verktyg för att förbättra kvaliteten i återvändanderådgivning.

Ett antal åtgärder enligt utvecklingsplanen för återvändandeprocessen vidtogs. Exempelvis deltog myndigheten i EU-projektet *CADRE* (Capacity Development and Training for Return Counsellors) som syftar till att få mer kvalitativa samtal med individer som erhållit ett avslagsbeslut. Deltagarna fick utbildning i samtalsmetodik som ska spridas på Migrationsverket utifrån train-the-trainer-principen. Vidare ansökte myndigheten om, och fick, EU-finansiering för projekt *MAVRRRI* (Multi party approach to Assisted Voluntary Return and Reintegration Information) som handlar om att göra in-

formation om stöd mer lättillgänglig för målgruppen. I framtagandet av informationsmaterialet deltar externa aktörer som träffar målgruppen regelbundet.

Projektet *Sustainable Reintegration in Afghanistan* (ERRIN SRA) fortsatte med metodutvecklande återintegreringsaktiviteter, och lokala leverantörer i Afghanistan anordnade kurser i egenföretagande i Kabul. All projektverksamhet avbröts under sommaren på grund av det försämrade säkerhetsläget i Afghanistan. Myndigheten beviljades även ERRIN-finansiering för ett informationsprojekt som ska ge information och öka kunskapen om återvändandeprocessen och återintegreringsstöd genom utvecklandet av en informationsplattform.

Under 2021 beviljade myndigheten drygt 300 ansökningar om återetableringsstöd vilket var i nivå med 2020 men färre än 2019. Antalet ansökningar från personer med avlägsnandebeslut till Afghanistan minskade med anledning av verkställighetsstoppet. Inom ramen för samarbetet med International Organization for Migration (IOM) genomfördes en studie och uppföljning av återvändare till Irak och Afghanistan där det bland annat framkom att myndigheten behöver bli bättre på att individualisera återvändanderådgivningen och säkerställa att informationen når fram till den återvändande.

Myndigheten använde Frontex resebokningstjänst Frontex Application for Return (FAR) i större utsträckning än föregående år. Under året bekostade Frontex utresor och återvändandeuppdrag samt covid-19-tester till tredje länder för totalt 1 356 utresta personer vilket gör Sverige till en av de mest frekventa användarna av FAR för enskilda resor i Europa. Motsvarande siffra 2020 var 630 personer. Myndigheten utökade samarbetet med Frontex vad gäller frivilligt återvändande genom bidrag i medlemstatskonsultationer samt deltagande i olika relevanta nätverk på återvändandeområdet.

OSCARO WIKÉN
MÅN SANDÉJÓ

Utlänningslagen

2019:1
2019:1

13. Rättslig kvalitet

13.1 Uppföljning av rättslig kvalitet

13.1.1 HUR DEFINIERAS RÄTTSLIG KVALITET?

Migrationsverket ska enligt myndighetens instruktion ha ett förutsebart och enhetligt beslutsfattande med hög rättslig kvalitet. För att den rättsliga kvaliteten ska anses vara hög krävs enligt myndighetens definition att formellt och materiellt riktiga beslut fattas, att rättstillämpningen är enhetlig samt att ärendehandläggningen sker enligt gällande lagstiftning och utifrån den sökandes individuella förutsättningar.

13.1.2 HUR FÖLJS DEN RÄTTSLIGA KVALITETEN UPP?

Myndighetens huvudsakliga uppföljningsverktyg är analyser av utfall i migrationsdomstolarna, enhetsbaserade kvalitetsuppföljningar samt analyser av Justitieombudsmannens (JO) och Justitiekanslerns (JK) granskningar. Indikationsbaserade tematiska kvalitetsuppföljningar genomförs vid behov.

Utfall i domstol

Under året utvecklade Migrationsverket en ny uppföljningsmodell för utfall i domstol. Resultatet ska visa ett nuläge som presenteras tre gånger per år. Samtliga ärenden för respektive ärendeslag som ändras eller återförvisas av migrationsdomstol under aktuell tidsperiod ingår. I modellen ingår även en trendanalys som visar utvecklingen över tid. Eftersom metoden för analys av utfall i domstol togs fram under 2021 är det inte möjligt att fullt ut göra en jämförelse med föregående år. Resultatet av myndighetens första analys enligt den nya modellen redovisas i avsnitt 13.2.

Enhetsbaserade kvalitetsuppföljningar

Syftet med enhetsbaserade kvalitetsuppföljningar (EKU) är att på enhetsnivå följa upp processkvaliteten och den rättsliga kvaliteten i ärendehandläggning och beslut. Uppföljningarna genomförs normalt tertialvis och omfattar 90 avgjorda ärenden per enhet och uppföljningstillfälle. Uppföljningen genomförs av två medarbetare vid den enhet som följs upp samt en medarbetare från en annan enhet, i syfte att skapa ökad enhetlighet. Metoden levererar även kvantitativ data för övergripande och jämförande statistisk analys. Metoden skapar därmed ett lärande i vardagen för medarbetarna på prövningsenheterna och även ett lärande för myndighetens stödfunktioner. Efter varje genomförd EKU lämnas återkoppling från enheterna vad gäller behov av stöd, exempelvis i form av nya eller förtydligade centrala rutiner, beslutsmallar och rättsligt stöd.

EKU har möjliggjort att betydligt fler ärenden än tidigare kan granskas, och till skillnad från utfall i domstol omfattar dessa uppföljningar även bifallsbeslut. Handläggningen av asylärenden och medborgarskapsärenden följs dock inte upp genom EKU. Migrationsverket har under året inlett ett utvecklingsarbete för att omhänderta den kritik som riktas mot användandet av denna metod i återrapporterings syfte som framkommer i Riksrevisionens rapport *Att komma till Sverige som anhörig – rättssäkerheten i anknytningsärenden* (RiR 2021:9). Nytt i denna årsredovisning är att myndigheten redovisar resultat från samtliga genomförda EKU, och inte bara för anknytnings- och arbetstillståndsärenden.

Avgöranden från JO och JK

Migrationsverket återkopplar avgöranden från JO och JK till handläggaren i det enskilda ärendet och sprider information inom myndigheten. Dessutom analyseras avgörandet för att kunna identifiera

eventuella systematiska brister. Under året förbättrades återkopplingen genom bredare spridning av besluten inom myndigheten.

Tematiska kvalitetsuppföljningar

Vid behov genomförs tematiska kvalitetsuppföljningar med fördjupad analys. Teman för dessa uppföljningar identifieras exempelvis genom beslut från JO och JK, ändringar av beslut i migrationsdomstol eller indikationer på bristande kvalitet eller enhetlighet.

13.1.3 HUR BEDÖMS DEN RÄTTSLIGA KVALITETEN?

Vid analys, bedömning och redovisning av resultatet används indikatorerna enhetlighet, korrekta beslut och utredning efter ärendets beskaffenhet. Resultatet av en enskild indikator kan inte värderas isolerat utan behöver analyseras i förhållande till och tillsammans med övriga indikatorer. Detta resulterar i en kvalitativ analys som baseras på att kvantitativ data analyseras.

13.2 Analys av utfall i migrationsdomstolarna

De till antalet största ärendegrupperna som hanterades av migrationsdomstol under 2021 var, i fallande ordning, begäran om avgörande, asylärenden, anknytningsärenden, arbetstillståndsärenden, ärenden om verkställighetshinder och medborgarskapsärenden.

Ärendeslaget begäran om avgörande hade den högsta ändringsandelen av samtliga ärendeslag och låg kvar på en oförändrat hög nivå. Majoriteten av de ändrade ärendena handlade om begäran om avgörande i medborgarskapsärenden (se avsnitt 13.4).

I ärendeslaget asyl förstagångsansökningar var ändrings- och återförvisningsandelen under tio procent, men den förändrade situationen i Afghanistan medförde att antalet återförvisade ärenden rörande afghanska medborgare ökade.

Den höga återförvisningsfrekvensen i anknytningsärenden har tidigare analyserats av Migrationsverket. Under året genomfördes ytterligare en analys som visade att en i sig juridiskt korrekt prövningsordning som innebär att en ansökan kan avslås på grund av att försörjningskravet inte är uppfyllt, utan att eventuella övriga frågor som till exempel identitet prövas, starkt bidrog till den höga återförvisningsfrekvensen. När nya underlag rörande försörjning inkom under domstolsprocessen medförde detta ofta att ärendet återförvisades eftersom övriga frågor i ärendet inte hade prövats tidigare.

Migrationsverket bedömde att återförvisnings- och ändringsandelen i arbetstillståndsärenden låg på en juridiskt sett rimlig nivå. Bedömningen baserades på en analys som visade att nivån av återförvisningar kan bero på att det förekom att det delvis saknades underlag, till exempel passhandling, vid beslutstillfället. Av processekonomiska skäl avgjordes dessa ärenden direkt utan komplettering. Det är sannolikt att just dessa ärenden ändrades av domstolarna när underlaget kompletterades. Ytterligare en anledning till ändring var att domstolarna gjorde en annan bedömning än Migrationsverket rörande arbetsgivarens ekonomiska förutsättningar att infria anställningsvillkoren.

För ärendeslaget verkställighetshinder var både återförvisnings- och ändringsandelen fortsatt låg. Ärenden rörande sökande från tre länder, Afghanistan, Irak och Iran, avvek med högre frekvenser, men mot bakgrund av att det i dessa ärenden ofta åberopas komplicerade skäl sent i processen bedömdes inte avvikelser som anmärkningsvärd.

I medborgarskapsärenden ökade återförvisningsfrekvensen men skälen till detta är oklara. Tidigare uppföljningar, genomförda 2014–2016, visade att majoriteten av alla återförvisningar och ändrade beslut berodde på att sökanden inkom med kompletteringar eller nya handlingar. Ändringarna berodde ytterst sällan på att domstolarna gjorde en annan rättslig bedömning. Ytterligare analys behöver genomföras för att kunna bedöma om skälen till återförvisningarna var de samma som tidigare.

Figur 13.1 Ändringsfrekvens av Migrationsverkets beslut i migrationsdomstol, 2019–2021

Ärendeslag	2019			2020			2021		
	Antal beslut	Andel bifall	Andel återförvisade	Antal beslut	Andel bifall	Andel återförvisade	Antal beslut	Andel bifall	Andel återförvisade
Anknytning – förstagångsärenden	10 877	2%	22%	7 776	2%	20%	6 953	2%	25%
Anknytning – förlängningsärenden	454	7%	15%	241	5%	11%	256	1%	19%
Arbetsmarknad – förstagångsärenden	2 769	3%	13%	3 892	1%	11%	3 613	2%	10%
Arbetsmarknad – förlängningsärenden	1 068	7%	18%	735	8%	19%	724	8%	18%
Asyl – förstagångsärenden	21 471	17%	4%	15 442	7%	5%	11 552	7%	7%
Asyl – förlängningsärenden	212	6%	7%	1 190	10%	5%	652	9%	20%
Begäran om att avgöra ärendet	13 979	95%	1%	33 524	97%	0%	30 698	96%	0%
EU/EES	668	7%	25%	1 096	5%	30%	899	4%	31%
Medborgarskap	1 804	10%	9%	2 888	16%	8%	2 387	14%	10%
Offentligt biträde	898	42%	1%	683	41%	2%	504	34%	4%
Studier – förstagångsärenden	540	6%	10%	477	4%	13%	695	2%	11%
Studier – förlängningsärenden	402	5%	9%	499	9%	7%	435	6%	8%
Tillfälligt besök	426	5%	5%	570	4%	14%	643	3%	6%
Verkställighetshinder	4 440	2%	1%	3 838	2%	1%	3 067	4%	2%
Visering	10 865	1%	3%	2 548	1%	3%	1 529	1%	5%
Återkallande	515	10%	18%	620	13%	10%	846	9%	8%

13.3 Rättsliga uppföljningar

13.3.1 ENHETSBASERADE KVALITETSUPPFÖLJNINGAR

Resultatet av genomförda uppföljningar presenteras här på helårsbasis istället för som tidigare per uppföljningstillfälle under respektive år. Uppföljningar avseende studerandeärenden, EES-ärenden och besöksärenden enligt denna metod påbörjades under 2020 och 2021. För indikatorn enhetlighet mäts *ej signifikant avvikelse* för fyra respektive sex relaterade nyckelfrågor.

Under 2021 följdes totalt 3 420 ärenden upp, varav 1 170 anknytningsärenden, 810 arbetstillståndsärenden, 900 besöksärenden och 540 EES-ärenden. Inga uppföljningar av studerandeärenden genomfördes under året.

I arbetstillståndsärenden har indikatorerna korrekta beslut och utredning efter ärendets beskaffenhet förbättrats under perioden 2019–2021. Det fanns ingen signifikant avvikelse i enhetlighet mellan könen gällande utredning efter ärendets beskaffenhet och korrekta beslut under 2021.

Figur 13.2 EKU arbetstillståndsärenden, 2019–2021

Indikator	2019	2020	2021
Enhetlighet	4 av 4	4 av 4	4 av 4
Korrekta beslut	80%	81%	88%
Utredning efter ärendets beskaffenhet	76%	77%	86%

I anknytningsärenden låg indikatorerna korrekta beslut och utredning enligt ärendets beskaffenhet på en relativt jämn nivå under perioden 2019–2021. Det fanns inga signifikanta avvikelser avseende enhetlighet mellan könen gällande utredning efter ärendets beskaffenhet och korrekta beslut under 2021. Det fanns dock vissa signifikanta avvikelser i enhetligheten mellan barn och vuxna, där beslut rörande barn tenderade att i något högre utsträckning vara korrekta samt utredda efter ärendets beskaffenhet.

Figur 13.3 EKU anknytningsärenden, 2019–2021

Indikator	2019	2020	2021
Enhetlighet	5 av 6	5 av 6	4 av 6
Korrekta beslut	91%	94%	91%
Utredning efter ärendets beskaffenhet	86%	87%	85%

I uppföljning av EES-ärenden har det uppmärksammats att vissa obligatoriska kontroller och slagningar inte genomförts eller registrerats på korrekt sätt. Enligt metoden ska *ej korrekt utgång* registreras om det inte går att utläsa om utgången av ärendet är korrekt, till exempel om det saknas nödvändigt beslutsunderlag i ärendet eller om en obligatorisk slagning saknas eller är för gammal. Åtgärder har tagits fram för att komma tillrätta med detta. Det fanns inga signifikanta avvikelser avseende enhetlighet mellan könen gällande utredning efter ärendets beskaffenhet och korrekta beslut under 2021. Däremot fanns det signifikanta avvikelser avseende enhetlighet mellan regionerna när det gällde korrekta beslut.

Figur 13.4 EKU EES-ärenden, 2019–2021

Indikator	2019	2020	2021
Enhetlighet	–	3 av 4	3 av 4
Korrekta beslut	–	85%	85%
Utredning efter ärendets beskaffenhet	–	98%	97%

Uppföljning av besöksärenden enligt metoden för EKU påbörjades under 2021. Det fanns inga signifikanta avvikelser avseende enhetlighet mellan könen gällande utredning efter ärendets beskaffenhet och korrekta beslut under 2021.

Figur 13.5 EKU besöksärenden 2019–2021

Indikator	2019	2020	2021
Enhetlighet	–	–	4 av 4
Korrekta beslut	–	–	89%
Utredning efter ärendets beskaffenhet	–	–	85%

13.3.2 TEMATISK KVALITETSUPPFÖLJNING AV BESLUT OM KOSTNADSRÄKNINGAR

Migrationsverket har sedan våren 2020 arbetat med ett nytt arbetssätt kring handläggning av kostnadsräkningar och utbetalning av ersättning till offentliga biträden. Det nya arbetssättet ger en mer digital hantering och gäller sedan mars 2021 inom hela myndigheten. Advokatsamfundet har haft synpunkter på hanteringen och en uppföljning genomfördes därför för att kontrollera om rättssäkerheten försämrats genom det nya arbetssättet. Möjligheten att lägga in kostnadsräkningar i den elektroniska form som tillhandahålls i biträdets e-tjänst bedöms ge förutsättningar för kvalitativt bättre underlag för besluten. Det nya kostnadsräkningssystemet ger betydligt snabbare utbetalningar till biträdena efter beslut än det tidigare systemet gjorde. En identifierad brist är dock att Migrationsverket i många fall inte uppfyller lagstiftningens krav på att kostnadsräkningen ska beslutas i samband med beslut i ärendet. Med anledning av denna brist påbörjades ett utvecklingsarbete under året.

13.4 Avgöranden från JO

Under 2021 tog JO emot 738 anmälningar mot Migrationsverket och riktade kritik i 18 ärenden. I beslut där kritik riktades mot Migrationsverkets handläggningstider konstaterades även att ärenden inte hade prioriterats på det sätt som krävs med hänsyn till syftet med 12 § förvaltningslagen. Kritik riktades också mot Migrationsverkets hantering av dröjsmålstanan enligt 12 § förvaltningslagen i medborgarskapsärenden. Migrationsverkets automatiserade hantering av dröjsmålstanan medförde visserligen att beslut fattades inom föreskriven tid, men förfarandet tog inte hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet. Utgången var därmed bestämd på förhand och blev alltid att begäran avslogs. JO konstaterade att den automatiserade hanteringen medförde att den enskilde inte fick den prövning av om ärendet uppehålls i onödan som lagstiftaren avsett. De automatiskt fattade besluten innehöll inte heller de omständigheter som varit avgörande för Migrationsverkets ställningstagande och uppfyllde inte kraven på motivering av beslut i 32 § förvaltningslagen. Migrationsverket hanterar begäran om avgörande på ett delvis annat sätt från och med den 1 september 2021 i syfte att komma tillrätta med påpekade brister.

I fyra ärenden kritiserades Migrationsverket för att inte ha hanterat begäran om att ta del av allmänna handlingar med tillräcklig skyndsamhet. JO riktade vidare allvarlig kritik mot Polismyndigheten och Migrationsverket i ett ärende där Polismyndigheten beslutade om så kallat verkställighetsförvar och verkställde utvisningsbeslutet trots att detta hade upphört att gälla. Migrationsverket verkställde förvarsbeslutet. Migrationsverket har efter det inträffade tagit fram rutindokument för att minska risken för att någon frihetsberövas utan laglig grund.

De övriga ärenden där JO riktade kritik mot Migrationsverket rörde olika frågor innefattande beslut om kroppsvisitation, sent överlämnande av överklagande, förbiseende av inkommen komplettering med mera.

13.5 Rättsligt utvecklingsarbete under året

Under våren bedrevs ett intensivt arbete för att förbereda myndigheten inför ändringarna i utlänningslagen. En central samordningsgrupp inrättades och arbetet resulterade i rättsligt stöd, utbildning, it-stöd, mallar och blanketter samt kommunikationsmaterial. Detta medförde att myndigheten var väl förberedd när ändringarna trädde i kraft.

Migrationsverket deltog i framtagandet av Country Guidance under ledning av European Asylum Support Office (EASO). Detta arbete ledde till att Migrationsverkets styrning i större utsträckning än tidigare hänvisar till produkter som är framtagna av EASO i samarbete med medlemsländerna, vilket förväntas resultera i en mer enhetlig rättstillämpning mellan medlemsstaterna och effektivisera myndighetens process med att arbeta fram styrning och stöd.

Etableringen av myndighetens nya modell för prövningsstöd påbörjades. Modellen innebär att varje region bygger upp en egen struktur för att omhänderta frågor som medarbetarna inte kan lösa inom den egna enheten. På nationell nivå etableras grupper och nätverk för stöd inom de olika processerna. Svar ska ges snabbt och frågor av mer komplex karaktär ska lösas på rätt nivå. En viktig del är att ta tillvara kompetensen i verksamheten och stärka det vardagliga lärandet.

Migrationsverket bedrev strategisk processföring som resulterade i avgöranden från Högsta förvaltningsdomstolen där det klargjordes när rätten till bistånd enligt lagen om mottagande av asylsökande m.fl. upphör.

Stort rättsligt stöd riktades mot digitaliseringen av medborgarskapsprocessen och statliga ersättningar för att öka den rättsliga kvaliteten i automatiserade beslut.

14. Tillgänglighet och service

14.1 Vad menar Migrationsverket med tillgänglighet och god service?

Migrationsverket ska enligt myndighetens instruktion vara tillgängligt och ge god service som möter de sökandes och andra intressenters behov. Migrationsverket tolkar detta som att myndigheten ska ge service inom rätt tid, med hög kvalitet och med ett gott bemötande oavsett kontaktväg. Service ska vara en naturlig del i alla medarbetares grunduppdrag och vara en integrerad del av processer och arbets sätt. Kontakten med Migrationsverket ska vara enkel och begriplig för alla målgrupper. Digital service ska bli ett förstahandsval och personlig service ska erbjudas för kvalificerat stöd och vägledning och vara likvärdig över hela landet. Migrationsverket ska samverka med andra myndigheter för att underlätta individens kontakter. Migrationsverkets verksamhet ska präglas av enhetliga arbets sätt som skapar förutsättningar för förutsebarhet i väntetider och enhetlig information. Myndigheten ska arbeta aktivt med att förutse behov av information, stöd och vägledning. Sökande och medarbetare ska involveras i utvecklingen av målgruppsanpassad service.

14.2 Migrationsverkets service under året

Figur 14.1 Servicestatistik, antal avrundat till närmaste tusental, 2019–2021

	2019	2020	2021
Antal telefonsamtal via huvudnumret (ej unika nummer)	3 754 000	2 183 000	3 825 000
Andel besvarade telefonsamtal av antal inkomna	18%	32%	16%
Svarstid på telefonsamtal i genomsnitt, minuter	36	21	20
Antal inkomna e-postmeddelanden (inkl. Säkra meddelanden)	271 000	314 000	407 000
Besvarad e-post, antal	271 000	314 000	407 000
Svarstid på e-postmeddelanden i genomsnitt, timmar*	86	88	155
Antal besök i servicecenter	804 000	498 000	422 000
varav bokade besök	203 000	189 000	192 000
Väntetid i genomsnitt vid bokade besök, minuter	20	14	12
varav drop in-besök	601 000	309 000	230 000
Väntetid i genomsnitt vid drop in-besök, minuter	46	24	18

I dagsläget är det inte möjligt att redovisa resultat uppdelat på kön.

* Mätvärden för svarstid för e-post saknas för september och november 2021 på grund av tekniska problem. Fullständig statistik skulle sannolikt innebära ännu längre väntetid.

14.2.1 PERSONLIGA SERVICEKANALER

Service via telefon och e-post

Kombinationen fortsatt hög efterfrågan på service och stor omsättning av personal i myndighetens kontaktcenter medförde att sökande fortsatt behövde ringa upprepade gånger för att få svar. En jämfört med 2020 halverad andel besvarade telefonsamtal medförde att antalet inkomna telefonsamtal ökade kraftigt, trots att antalet unika påringare endast ökade måttligt. Väntetiden för att få en förfrågan via e-post (inklusive *Säkra meddelanden*) besvarad nästan fördubblades. Under sommaren rekryterades ny personal i kontaktcenter, men efterfrågan på service ökade samtidigt tillfälligt i samband med utvecklingen i Afghanistan och den förändrade utlänningslagen. I mitten av december genomfördes en större rekrytering, men denna bedöms inte ha hunnit påverka årsutfallet i nämndvärd omfattning. Migrationsverket har fortsatt utvecklingsarbetet gällande e-legitimering vid telefonsamtal. Det är dock oklart när en eventuell lösning kan tas i bruk.

Fysiska besök

Antalet drop in-besök vid myndighetens servicecenter fortsatte att minska jämfört med de redan, relativt sett, låga nivåerna som uppmättes under 2020. De låga nivåerna kan i likhet med föregående år i huvudsak förklaras av pandemirestriktionerna. I viss utsträckning har efterfrågan som driver drop in-besök kunnat omhändertas genom alternativa lösningar. På vissa orter har det exempelvis varit möjligt att ringa servicecenter inför besöket, vilket har medfört att frågor har kunnat besvaras direkt i telefon varpå inget fysiskt besök varit nödvändigt. De tidsbokade besöken påverkades inte på samma vis, och antalet betjänade besökare ökade marginellt jämfört med 2020. Regionala skillnader i väntetid förekom vilket kan kopplas till variationer i efterfrågan, resurssättning och arbetssätt. Ett arbete med att utjämna variationerna och att ensa arbetssätten kommer att påbörjas efter pandemiperioden.

Förändringar av Migrationsverkets lokalisering medför att myndigheten framöver kommer tillhandahålla lokal service endast på ett begränsat antal orter. En förstudie genomfördes därför under hösten 2020 för att se över möjligheterna att erbjuda allmänservice via Statens servicecenter. Utifrån förstudien tecknades under 2021 ett samverkansavtal mellan myndigheterna, där beslut fattades om att undersöka möjligheterna att också erbjuda till exempel upptagning av biometri. Beslut fattades om en pilotverksamhet vid Statens servicecenter på tre orter (Visby, Mariestad och Borlänge) som Migrationsverket har lämnat eller kommer lämna inom överskådlig tid. Analysen och pilotverksamheten påbörjades den 1 september och ska via en slutrapport ligga till grund för beslut kring fortsatt samverkan och en eventuellt fullvärdig anslutning till Statens servicecenters servicekontor i framtiden.

14.2.2 DIGITALA SERVICEKANALER

En av Migrationsverkets styrande principer för att uppnå myndighetens utvecklingsmål inom service är att göra digitala kanaler till ett förstahandsalternativ. Digitala kanaler definieras som kontaktvägar där målgruppen får svar från en maskin. Syftet med att utveckla och öka användandet av digitala kanaler är att förbättra tillgängligheten och effektiviteten i myndighetens service. Målet är att det ska vara enkelt att komma i kontakt med Migrationsverket.

E-tjänster

Genom fortsatt utveckling av e-tjänsten *Min sida* öppnades under året den personliga servicekanalen *Säkra meddelanden* upp för ärendekategorin förlängning av uppehållstillstånd på grund av asyl. Årets utvecklingsarbete omfattade även två nya inloggningslösningar med planerad driftsättning 2022, dels inloggning med användarnamn och lösenord och dels inloggning med engångslösenord. *Min sida* är i dagsläget endast åtkomligt genom inloggning med bank-id, vilket är en lösning som delar av Migrationsverkets målgrupp inte kan nyttja. Genom att erbjuda fler inloggningslösningar ökar myndigheten tjänstens tillgänglighet och bidrar till ökad insyn och förutsägbarhet.

Min sida utvärderas fortlöpande genom en enkätfunktion. Uppföljningen under året visade att 77 procent av respondenterna svarade att de var nöjda med informationen, vilket var en minskning jämfört med året innan då motsvarande andel uppgick till 84 procent (enkäten började användas 2020 varför data för 2019 saknas). Genom att studera respondenternas svar på månadsbasis framträder en tydlig tidsmässig korrelation mellan minskad nöjdhet och de kraftigt försämrade svarstiderna på kontaktcenter, där *Säkra meddelanden* besvaras.

Migrationsverket strävar efter att ansökningar i så hög utsträckning som möjligt ska vara digitala. Under året ökade andelen inkomna digitala ansökningar.

Figur 14.2 Andel ansökningar via e-ansökan, 2019–2021

Ärendeslag	2019	2020	2021
Anknytningsärenden	57%	61%	70%
Arbetsmarknadsärenden	83%	85%	86%
Besöksärenden*	0%	0%	41%
Medborgarskapsärenden	67%	78%	79%
Studerandeärenden	98%	97%	98%

* Digital ansökningstjänst i besöksärenden infördes 2021.

Webbplatsen

Migrationsverkets webbplats har under året varit utan statistikverktyg varför data för det gångna året inte kan redovisas. Under året inleddes en förstudie som syftade till att kartlägga ett nuläge samt identifiera de huvudsakliga målgrupperna och deras behov. I förstudien har en webbplatsundersökning genomförts som visar att en klar majoritet av besökarna kommer till webbplatsen för att göra en ansökan eller för att få information om sitt pågående ärende. Det framgår också att hälften av de som har besökt externwebben har ett behov av att kontakta myndigheten även efter att ha besökt sajten, främst på grund av att informationen var svår att förstå eller inte var tillräcklig.

Under året granskade Myndigheten för digital förvaltning (DIGG) Migrationsverkets webbplats ur ett tillgänglighetsperspektiv och påpekade ett antal brister. Under hösten åtgärdades majoriteten av de identifierade bristerna och webbplatsen uppfyller nu lagen (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service i betydligt högre grad än tidigare. Efter omgranskning avslutade DIGG tillsynsärendet.

15. Likvärdig behandling

15.1 Allmänt om likvärdig behandling

Migrationsverket strävar efter att alla sökande ska behandlas likvärdigt. Det innebär att i ärendehantering och bemötande, samt i styrning och stöd till verksamheten, väga in sökandes olika behov och förutsättningar. Likvärdig behandling omfattar alla diskrimineringsgrunder och olika typer av utsatthet och särskilda behov. Arbetet inom bland annat sakområdena barn, hbtqi, jämställdhetsintegrering, könsrelaterat våld, människohandel (se avsnitt 17.5) och tillgänglighet för funktionsnedsatta bidrar till likvärdig behandling av sökande. Under året etablerades ett internt nätverk för likvärdig behandling som förväntas förbättra kunskaps- och informationsspridningen inom myndigheten.

15.2 Jämställdhetsintegrering och könsrelaterat våld

Migrationsverket fick genom en ändring i regleringsbrevet för 2020 i uppdrag att fortsätta att utveckla arbetet med jämställdhetsintegrering i syfte att verksamheten ska bidra till att nå de jämställdhetspolitiska målen, samt att redovisa inriktningen för det fortsatta arbetet. I augusti 2021 redovisade myndigheten en plan för jämställdhetsintegrering 2022-2025. Planen togs fram med utgångspunkt i resultaten av genomförda jämställdhetsanalyser. Analyserna visade bland annat på ett fortsatt behov av normkritik och uppföljning av efterlevnad av framtagna rutiner för ökad jämställdhet.

Enligt jämställdhetsintegreringsplanen har alla delar av myndigheten ansvar för att avgöra vilka åtgärder de ska genomföra för att bidra till målen för jämställdhetsarbetet, och för att skapa förutsättningar för arbetet på sektions- och enhetsnivå. De redovisningar som avdelningarna, regionerna och funktionerna gjort tyder på att man utgått från den egna verksamheten i planeringen av arbetet utifrån planen och att jämställdhetsperspektivet därmed ännu tydligare integrerats i den ordinarie verksamheten.

Arbetet för ökad upptäckt av könsrelaterat våld är en central del i myndighetens arbete med jämställdhetsintegrering. Under året togs en version av myndighetens webbutbildning om könsrelaterat våld fram specifikt för medarbetare på utlandsmyndigheter, och merparten av medarbetarna i Migrationsverkets nationella servicecentra deltog i en utbildning för att öka kunskapen om och upptäckten av våld. Utbildningen har tagits fram i samarbete med Nationellt centrum för kvinnofrid. Därutöver har tolv filmer spelats in i syfte att höja medarbetarnas kunskap, särskilt om hedersrelaterat våld och förtryck och könsstympning. Inom ramen för den nya samhällsintroduktionen för asylsökande får de sökande utökad information om jämställdhet, förbud mot könsstympning, tvångsäktenskap och våld i nära relationer (se vidare avsnitt 8.6.2). Information har också getts på sociala medier.

15.3 Barn

Att barnkonventionen förts in i svensk lag innebär ett tydliggörande av barnet som rättighetsbärare. Migrationsverket har inom ramen för detta arbetat för att öka kompetensen kring barnets rättigheter. Under 2021 präglades arbetet av konsolidering, men också av fortsatt utveckling med utgångspunkt i de förändringar som infördes under föregående år, bland annat ett uppdaterat stödmaterial i centrala frågor kopplade till barns ärenden i samtliga processer. Myndigheten arbetade för att förbättra möjligheterna att följa upp handläggningen statistiskt och utifrån mer kvalitativa frågeställningar. Här kan nämnas en kvalitetsuppföljning av handläggning av barn i asylprocessen vars resultat kommer presenteras under 2022, och fortsatt utveckling av statistik avseende barn i asylprocessen. Vidare initierade Migrationsverket en dialog med civilsamhället om utveckling av metod för att inhämta barns erfarenheter av mötet med myndigheten. Resultatet av dessa insatser väntas ta mer definitiv form under 2022.

Myndighetens dialog och samverkan med frivilligorganisationer genom forumet för barnfrågor *FOG – fokus barnperspektiv* fortsatte. Under året behandlades bland annat frågor om avvecklingen av tillfälliga bostäder, den nya migrationslagstiftningen och utvecklingen av situationen i Afghanistan. Den initierade dialogen kring inhämtande av barns erfarenheter är på sikt också en del av forumets funktion.

15.4 Hbtqi-personer

I januari 2021 antog regeringen en ny handlingsplan för hbtqi-personers lika rättigheter och möjligheter. Som hbtqi-strategisk myndighet förde Migrationsverket dialog med Diskrimineringsombudsmannen, Jämställdhetsmyndigheten och Polismyndigheten för att identifiera gemensamma aktiviteter inom fokusområdet *Våld, diskriminering och andra kränkningar* som kan genomföras framöver.

En ansökan om uppehållstillstånd på grund av hbtqi-skäl handläggs i enlighet med ett rättsligt ställningstagande om utredning och prövning av den framåtsyftande risken för personer som åberopar skyddsskäl på grund av sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller könsuttryck. I slutet av 2020 mottog Migrationsverket två rapporter från RFSL och RFSL Ungdom. Enligt rapporterna förekom brister i Migrationsverkets tillämpning av instruktioner och andra styrdokument. Analysen av RFSL-rapporten visade på ett behov av att fortsätta kompetensutveckla personalen, bättre nå ut med befintligt stödmaterial samt fortsätta implementera lärande i vardagen, bland annat på grund av att funktionen hbtqi-specialister tidigare har avskaffats inom myndigheten. Flera insatser genomfördes därför under året. Handläggningsstödet för utredning av hbtqi-ärenden inom asylprocessen uppdaterades och information om relevant praxis tydliggjordes. Flera tematiska utbildningar baserade på relevanta EASO-moduler genomfördes. Under året anordnades utbildningar i samarbete med bland annat RFSL samt fortsatta utbildningar i normkritiskt förhållningssätt och likvärdig behandling. Sedan 2020 har över 1 000 medarbetare genomfört RFSL:s webbaserade grundutbildning i normer och hbtqi-frågor.

Migrationsverket deltog under året i möten och konferenser som anordnades av EASO och UNHCR, och bidrog med expertstöd till EASO i framtagandet av nya hbtqi-relaterade utbildningar och uppdateringar av befintliga moduler inom EASO Training Curriculum. Myndigheten fortsatte dialogen med EASO och andra länder i syfte att identifiera eventuella alternativa metoder för utredning av hbtqi-personer.

Asylsökande som uppger hbtqi-skäl erbjuds en plats i Migrationsverkets tillfälliga bostäder. I varje ärende görs en individuell behovsprövning, till exempel vad gäller egen lägenhet, tillgång till nätverk och sjukvård. Vidare integreras hbtqi-perspektivet i den samhällsinformation som asylsökande får initialt i asylprocessen.

15.5 Uppföljning av funktionshinderspolitiken

Regeringen beslutade den 23 september 2021 om en strategi för systematisk uppföljning av funktionshinderspolitiken som ska gälla under 2021–2031. Migrationsverket ska årligen rapportera de åtgärder som myndigheten vidtagit för att nå det nationella målet för funktionshinderspolitiken samt, i den utsträckning det är möjligt, bedöma och redogöra för måluppfyllelsen. Rapporteringen ska ske i myndighetens årsredovisning med start 2021.

15.5.1 NULÄGESBESKRIVNING

Samordningsansvar inom myndigheten

I nuläget har Migrationsverkets inte någon tydlig ansvarsfördelning vad avser funktionshindersfrågor och arbetet inom området sker inte tillräckligt systematiskt. Ett viktigt steg i att strategiskt integrera frågorna i hela organisationen och skapa systematik är att inrätta ett tydligt samordningsansvar som

också omfattar uppföljningen av myndighetens arbete inom området. Under året genomförde myndigheten ett förberedande arbete i ansvarsfrågan, vilken kommer att vara myndighetens främsta prioritet på området under strategins inledande fas.

Genomförande av funktionshinderspolitiken och Agenda 2030

Under 2021 arbetade Migrationsverket med att synliggöra och integrera hållbarhetsarbetet på myndigheten. Chefer informerades om vad hållbarhet är och i vilka delar de kan bidra till hållbarhetsarbetet. Arbetet mynnade ut i specifika mål, och nyckeltal mot vilka hållbarhetsarbetet ska rapporteras internt fastställdes i slutet av året. De målområden för Migrationsverket som kopplar till funktionshinderspolitiken är mänskliga rättigheter, mångfald och jämställdhet, hälsa och välbefinnande bland medarbetarna samt upphandlingskrav avseende sociala förhållanden.

Genomförande av funktionshinderspolitiken och barnrättsperspektivet

Migrationsverkets särskilt framtagna barnpolicy syftar bland annat till att myndigheten i alla frågor som rör barn ska beakta de rättigheter som följer av barnkonventionen och att verksamheten planeras och genomförs så att hänsyn tas till barns rättigheter och behov. Barnrättspolicyn bekräftar att barnrätt är ett eget perspektiv och att barn ska få sina rättigheter tillgodosedda. Barnpolicyn förväntas därför ge goda möjligheter för myndigheten att stärka barns rätt även utifrån ett funktionshindersperspektiv.

Genomförande av funktionshinderspolitiken och jämställdhet

I Migrationsverkets plan för jämställdhetsintegrering 2022–2025 lyfts likvärdig behandling fram som ett sätt att anlägga ett intersektionellt perspektiv och att synliggöra att kön är en av flera maktordningar som samspelar och att olika diskrimineringsgrunder kan förstärka varandra. Att likvärdig behandling är etablerat som ramverk på myndigheten ger en koppling också mellan perspektiven jämställdhet och funktionshindersfrågor. Det innebär goda förutsättningar för samverkan mellan perspektiven som kan bidra till en ökad jämställdhet enligt det nationella målet för funktionshinderspolitiken.

Samråd med målgruppen

Centralt i genomförandet av det nationella målet för funktionshinderspolitiken är att nära samråda med personer med funktionsnedsättning. I dagsläget genomför Migrationsverket samverkan med aktuell målgrupp endast genom enstaka initiativ och inte strukturerat.

16. Ersättning till kommuner, regioner och apotek

16.1 Verksamhets- och ärendeutveckling

16.1.1 ERSÄTTNING TILL KOMMUNER, REGIONER OCH APOTEK

På grund av myndighetens omställning minskade antalet årsarbetare som hanterar ersättningar från 70 till 45. Handläggningstiderna var fortsatt långa och påverkades bland annat av personalminskningen, fokus på att avgöra äldre ärenden och avsluta överklagandeärenden samt en stor ökning av nya digitala ärenden. Hemarbetet med anledning av pandemin har också medfört extra administrativa arbetsmoment i form av scanning av pappersansökningar.

För kategorin *asylsökande* har antalet pappersansökningar i princip halverats varje år sedan 2019, medan antalet digitala ansökningar, som till skillnad mot pappersansökningar endast gäller en person per ärende, ökat kraftigt. Den stora ökningen under året berodde främst på att kommunerna numera kan ansöka om ersättning för asylsökande barn och elever i förskola och skola digitalt. Av de drygt 10 100 besluten i dessa ärenden, vilket motsvarade 70 procent av samtliga avgjorda digitala ärenden för asylsökande, var knappt 6 700 automatiska. Automatiska beslut infördes under året och som en kvalitetssäkring begränsades till en början antalet automatiska beslut per dygn för att sedan öka successivt. Från och med oktober fattades upp till 150 automatiska beslut per dygn, vilket innebär att det i början av 2022 fattas automatiska beslut dagen efter att ansökan inkommit. Även för kategorin *nyanlända* ökade antalet inkomna digitala ansökningar något, men inte i lika hög grad eftersom det här endast finns två ersättningar som kommunerna kan söka digitalt.

16.1.2 UTBETALADE ERSÄTTNINGAR

Kostnaden för utbetalad ersättning för asylsökande fortsatte att minska, dock i lägre grad än föregående år. Det berodde på ett fortsatt lågt antal asylsökande och framför allt färre ensamkommande barn, samtidigt som kostnaderna minskade för de asylsökande som togs emot tidigare år. Andelen av det totala beloppet för asylsökande som utbetalades som schablonersättning ökade något under 2021. Även ersättningsbeloppet för nyanlända minskade under året. Den främsta anledningen var att de flesta ersättningar som fanns tillgängliga för nyanlända som togs emot 2016 och 2017 nu har upphört, bland annat de schabloniserade ersättningarna.

16.1.3 ERSÄTTNINGAR I MÅN AV TILLGÅNG PÅ MEDEL

För asylsökande som påbörjat nationellt program på gymnasienivå efter att de fyllt 18 år finns ett fast ramanslag om 11 miljoner kronor per år sedan 2018. Antalet ungdomar som erbjudits den här möjligheten har stadigt minskat. Under 2019 räckte inte medlen för att bevilja mer än drygt en fjärdedel av sökt ersättning. Under 2020 och 2021 har de beviljade beloppen understigit anslaget.

För nyanlända finns ett fast ramanslag för vissa särskilda kostnader som 2021 var drygt 175 miljoner kronor. Migrationsverket har en prioriteringsordning där ersättning för initiala kostnader för mottagande av kvotflyktingar beslutas löpande enligt prioriteringsgrupp ett och under 2021 beviljades totalt 11,7 miljoner kronor. Ansökningar inom prioriteringsgrupp två till fyra, som omfattar olika insatser för individ och familj, beviljades med drygt 163 miljoner kronor. Totalt avslogs drygt 110 miljoner kronor, varav omkring 38,5 miljoner kronor på grund av medelsbrist.

Figur 16.1 Statlig ersättning till kommuner och regioner, inkomna och avgjorda ärenden efter ansökan, 2019–2021

	2019		2020		2021	
	Papper	Digitalt	Papper	Digitalt	Papper	Digitalt
Antal inkomna						
För asylsökande m.fl.	8 155	1 039	4 708	3 699	2 216	22 215
För nyanlända	9 469	0	6 799	2 021	5 907	2 614
För ärenden som avser automatisk ersättning*	122	1 371	27	9 713	46	7 638
Totalt	17 745	2 410	11 534	15 433	8 169	32 467
Antal avgjorda						
För asylsökande m.fl.	9 431	417	6 975	1 505	3 642	14 396
För nyanlända	8 835	0	7 662	520	5 133	1 648
För ärenden som avser automatisk ersättning*	206	1 371	51	9 713	119	7 638
Totalt	18 472	1 788	14 688	11 738	8 894	23 682
Handläggningstid (genomsnittligt antal dagar)**						
För asylsökande m.fl.	139	86	429	133	155	202
För nyanlända	93	0	106	50	85	197
Ansökta belopp digitalt (tkr)						
För asylsökande m.fl.		103 398		270 181		879 128
För nyanlända				115 120		247 530

* Beviljad ersättning med pappersunderlag, både för automatisk schablon och för ersättning efter ansökan.

** *Pappersansökan*: Genomsnittlig handläggningstid i dagar från ansökan till Migrationsverkets beslut för beviljad ersättning, inklusive tid för överklagandeprocess för ersättning som betalas ut efter dom. Ersättning till regioner för asylsökande och personer som hålls i förvar ingår inte i beräkningen, eftersom sådan statistik saknas. *Digital ansökan*: Genomsnittlig handläggningstid i dagar från ansökan till Migrationsverkets beslut.

Figur 16.2 Statlig ersättning till kommuner och regioner, öppna ärenden vid utgången av 2021 fördelade efter ansökningsår

	Inkom 2015–2019		Inkom 2020		Inkom 2021		Totalt	
	Papper	Digitalt	Papper	Digitalt	Papper	Digitalt	Papper	Digitalt
För asylsökande	174	16	130	77	640	10 680	944	10 812
varav ärenden under överklagandeprocess	114	16	128	77	66	39	308	132
För nyanlända	80	0	294	110	2 975	1 665	3 349	1 775
varav ärenden under överklagandeprocess	36	0	218	98	63	80	317	178
För ärenden som avser automatisk ersättning*	4	0	2	0	20	0	26	0
varav ärenden under överklagandeprocess	1	0	2	0	9	0	12	0
Totalt	258	16	426	187	3 635	12 345	4 319	12 587
varav ärenden under överklagandeprocess	151	16	348	175	138	119	637	310

* Beviljad ersättning med pappersunderlag, både för automatisk schablon och för ersättning efter ansökan.

Figur 16.3 Utbetalade ersättningar till kommuner, regioner och apotek, 2019–2021

	2019		2020		2021		
	Totalt	Papper*	Digitalt	Totalt	Papper*	Digitalt	Totalt
Utbetalade ersättningar till kommuner, regioner och apotek för asylsökande m.fl. (tkr)							
Ersättningar till kommuner, regioner och apotek för asylsökande m.fl.	3 523 039	1 696 021	660 001	2 356 022	837 883	841 084	1 678 967
varav schabloniserad ersättning utan ansökan	1 486 255	616 680	550 286	1 166 966	446 843	429 526	876 369
andelen schabloniserad ersättning utan ansökan i procent	42%	36%	83%	50%	53%	51%	52%
varav utbetald ersättning till apotek	47 957	40 987	0	40 987	25 416	0	25 416
Utbetalade ersättningar till kommuner och regioner för nyanlända (tkr)							
Ersättningar till kommuner och regioner	11 754 503	6 883 331	47 589	6 930 920	4 392 490	140 620	4 533 111
varav schabloniserad ersättning utan ansökan	10 353 489	5 611 677	0	5 611 677	3 509 974	0	3 509 974
andelen schabloniserad ersättning utan ansökan i procent	88%	82%	0%	81%	80%	0%	77%
Totalt (tkr)							
Ersättningar till kommuner, regioner och apotek	15 277 542	8 579 352	707 590	9 286 942	5 230 373	981 704	6 212 077
varav schabloniserad ersättning utan ansökan	11 839 745	6 228 357	550 286	6 778 643	3 956 817	429 526	4 386 343
andelen schabloniserad ersättning utan ansökan i procent	78%	73%	78%	73%	76%	44%	71%

* Beviljad ersättning med pappersunderlag, för såväl schabloniserad ersättning som för ersättning efter ansökan.

Figur 16.4 Fasta ramanslag, sökt och beviljad ersättning (tkr)

	2019	2020	2021
Nationellt program på gymnasienivå			
Anslag	11 000	11 000	11 000
Ansökt belopp	40 897	13 991	5 413
Beviljat belopp	11 000	4 978	1 715
Vissa särskilda kostnader för nyanlända			
Anslag inklusive återbetalning 2021 av knappt 73 tkr	200 000	230 000	175 073
Ansökt belopp	381 455	375 459	285 033
Beviljat belopp	200 000	228 979	175 073
varav för initiala kvotflyktkostnader			
Ansökt belopp	25 318	21 965	19 460
Beviljat belopp	14 692	14 125	11 739

16.1.4 UTVECKLINGSINSATSER

Under året har myndigheten arbetat för ökad grad av centralisering och enhetlighet i handläggningen. Ersättning för personer som hålls i förvar började hanteras centralt, och efter beslut och förberedelser under året kommer även ersättningar till apotek hanteras centralt från och med 2022. Det innebär att all hantering av statlig ersättning för asylsökande centraliseras till en enhet på myndigheten, på samma sätt som statlig ersättning för nyanlända hela tiden har varit centraliserad till en enhet.

Digital utveckling har endast skett i mindre utsträckning under året vilket medför fortsatt arbete i gamla och parallella system. Som nämnts i avsnitt 16.1.1 infördes dock automatiska beslut för ut-

bildningskostnader för asylsökande. Vid utgången av 2021 var 287 (285 år 2020) av 290 kommuner anslutna till e-tjänsten och kommunerna använder e-tjänsten alltmer istället för att (eller parallellt) lämna in pappersansökan. Samtliga ersättningar till kommuner för asylsökande kan, efter tillägg av två ersättningar under våren, sökas via e-tjänsten, men endast två av ersättningarna för nyanlända. Regioner kan fortfarande endast söka ersättning för hälsoundersökningar via en äldre e-tjänst. Den information som regionerna får om asylsökande via e-tjänsten har dock förbättrats under året.

Samarbete har inletts med eHälsomyndigheten utifrån ett gemensamt regeringsuppdrag om möjligheten att digitalisera hantering av ersättning till apotek för receptförskrivna läkemedel till asylsökande.

1. Jag söker

Arbetslös

Egen företagare

Utbildningslös

Studerar

Ansökan

17. Bidrag till brottsbekämpning samt motverkande av felaktiga utbetalningar

17.1 Myndighetsgemensamt arbete

Migrationsverkets funktion för kontrollanalys är etablerad med syfte att motverka hot, brott och missbruk av myndighetens system. Under året gjordes satsningar på att förbättra myndighetens upptäckande förmåga. Personal utbildades i databearbetning och analys för att effektivare kunna identifiera mönster och trender avseende brott. Arbetet med funktionen bedöms som centralt för det fortsatta arbetet mot organiserad brottslighet och inom initiativet Motståndskraft hos utbetalande och rättsvårdande myndigheter (MUR).

17.1.1 ORGANISERAD BROTTSLIGHET

Migrationsverket medverkar i den myndighetsgemensamma satsningen mot organiserad brottslighet. Satsningen har som mål att bekämpa den organiserade brottsligheten genom bland annat återtagande av brottsvinster, lagföring och administrativa åtgärder. Migrationsverket bidrog under året till myndighetsgemensamma underrättelsebilder och deltog i operativa insatser kopplade till satsningen. Resultatet av samverkan redovisas av Polismyndigheten.

17.1.2 MOTSTÅNDSKRAFT HOS UTBETALANDE OCH RÄTTSVÅRDANDE MYNDIGHETER

Migrationsverket har fortsatt deltagit i initiativet Motståndskraft hos utbetalande och rättsvårdande myndigheter (MUR). Initiativet har under året förstärkts genom upprättandet av en kanslifunktion vid Försäkringskassan och en styrgrupp i vilken Migrationsverket ingår. De olika arbetsgrupperna har bland annat presenterat ett förslag på en gemensam samverkansmodell för myndigheterna inom MUR, samt en mer aktörsdriven samverkan.

17.1.3 ARBETSLIVSKRIMINALITET

Migrationsverket medverkar tillsammans med sju andra myndigheter i ett regeringsuppdrag för att motverka arbetslivskriminalitet. Arbetslivskriminalitet omfattar fusk, regelöverträdelser och brott i arbetslivet, vilket utnyttjande av arbetskraft och ekonomisk brottslighet är exempel på. Samverkan mot arbetslivskriminalitet samordnas och redovisas av Arbetsmiljöverket.

Under året bidrog Migrationsverket till fortsatt utveckling av de myndighetsgemensamma arbetsplatskontrollerna som är en central del av uppdraget. Migrationsverket deltog också i utredningen om stärkt informationsutbyte mellan myndigheter, kommuner och arbetslöshetskassor, samt i att ta fram myndighetsgemensamma indikatorer för en mer ändamålsenlig uppföljning av kontrollerna och dess resultat. Särskilt fokus låg på att skapa förutsättningar för varaktig samverkan, vilket Migrationsverket bidrog till genom att tillsammans med de övriga myndigheterna besluta om en permanent organisation och internt avsätta resurser för arbetet mot arbetslivskriminalitet.

17.2 Felaktiga utbetalningar och bidragsbrott

17.2.1 GENOMFÖRDA INSATSER FÖR ATT FÖRHINDRA OCH UPPTÄCKA FELAKTIGA

UTBETALNINGAR

En serie omfattningsstudier av felaktiga utbetalningar har genomförts under 2018, 2019 och 2021. I studien som gjordes 2021 granskades utbetalningar av dagersättning till 500 slumpvis utvalda asylsökande under åren 2019 och 2020 (se vidare avsnitt 17.2.2). Under 2020 togs en handlingsplan fram med 20 åtgärder för att motverka felaktiga utbetalningar. Följande åtgärder ingår i handlingsplanen. It-stödet för utbetalning av ersättning till asylsökande har utvecklats i ett projekt vars mål varit att digitalisera och automatisera ersättningarna till asylsökande, skapa enhetlighet och minska antalet felaktiga utbetalningar. Projektet avslutades i oktober 2021. Eftersom omfattningsstudierna visat att ungefär hälften av de felaktiga utbetalningarna beror på myndigheten själv har projektet fokuserat på att hitta lösningar för att genom automatiska kontroller varna handläggare om avvikelser som påverkar den sökandes rätt till ersättning eller storleken på ersättningen. Några av de utestående projektmålen kommer att hanteras inom ordinarie it-förvaltning vilket innebär att automatisering av utbetalningarna sker tidigast under senare delen av 2022.

En annan åtgärd inom projektet har varit digitalisering av LMA-kort vilket innebär att kort som produceras efter den 1 januari 2022 förses med en QR-kod. Koden leder till en tjänst som i realtid visar om innehavaren av kortet omfattas av LMA eller är undantagen från skyldigheten att inneha arbetstillstånd. Detta innebär att vårdgivare, apotekspersonal, arbetsgivare och andra kan säkerställa att de förmåner som är förbehållna asylsökande inte kan användas av andra.

Migrationsverket har i skrivelse till regeringen under hösten 2021 hemställt om en lag- och förordningsändring som ger Migrationsverket direktåtkomst till lägenhetsregistret. Därigenom kan andelen felaktiga utbetalningar på grund av felaktig bostadsadress minskas.

Utbildning för personal som handlägger ärenden om dagersättning genomfördes. Under året lanserades också utbildning för personal som inte handlägger dessa ärenden, men som i sitt arbete kan få information som påverkar rätten till dagersättning.

17.2.2 UPPTÄCKTA FELAKTIGA UTBETALNINGAR

Den i avsnitt 17.2.1 nämnda omfattningsstudien från 2021 visade att endast 20 procent av de felaktiga utbetalningarna var korrekt registrerade i Migrationsverkets system. Det finns därför en betydande osäkerhet i statistiken. Enligt de registreringar som gjorts under året minskade de felaktiga utbetalningarna jämfört med föregående år från 2 procent till 1,39 procent. Denna andel kommer dock troligen att stiga något i takt med att fler felaktigheter upptäcks framöver. Med beaktande av omfattningsstudiens resultat bör man dock kunna dra slutsatsen att även under 2021 var de felaktiga utbetalningarna betydligt fler än vad statistiken visar.

Eftersom statistiken inte tycks tillförlitlig redovisas istället här resultatet av de genomförda omfattningsstudierna, trots att de inte omfattar utbetalningar gjorda under 2021. Sammantaget har omfattningen av felaktiga utbetalningar minskat något, från 14,2 respektive 14,7 procent enligt studierna från 2019 och 2018 till 13,5 procent enligt den senaste studien. Andelen felaktiga utbetalningar som var orsakade av Migrationsverket uppgick till 47 procent vid den senaste mätningen, en minskning från 58 procent i de två föregående studierna. De felaktiga utbetalningar som orsakades av sökande stod för 36 procent av felen, jämfört med 28 procent 2019 och 12 procent 2018. Det kan till exempel handla om att den sökande lämnat felaktiga uppgifter vid ansökan eller inte anmält ändrade förhållanden som till exempel att den sökande fått jobb. De resterande 16 procenten var så kallade förskottsfel som uppstår när en ändring i ett ärende kommer efter att utbetalningarna redan gjorts.

Jämförelsevis uppgick dessa till 13 procent i studien från 2019 och 29 procent 2018. I de fallen har varken myndigheten eller den sökande orsakat den felaktiga utbetalningen.

17.2.3 BIDRAGSBROTT

Antalet anmälda bidragsbrott sjönk enligt statistiken kraftigt jämfört med tidigare år. Statistiken är dock även här bristfällig på grund av bristande/felaktig registrering och eftersläpning finns. En möjlig förklaring till ett minskat antal misstänkta bidragsbrott kan dock vara att det under pandemin sannolikt varit svårare att hitta arbete. Orsaken till bidragsbrott är ofta att den asylsökande inte anmält inkomst av arbete i tid. Samtliga misstänkta bidragsbrott polisanmäls.

Figur 17.1 Anmälda bidragsbrott 2019–2021

	2019		2020		2021	
	Antal	Belopp	Antal	Belopp	Antal	Belopp
Totalt antal och belopp (tkr)	510	1 028	190	509	24	142

17.3 Bistå Säkerhetspolisen

Migrationsverket ska bistå Säkerhetspolisen (SÄPO) och under året bedrevs fortsatt processutveckling för att ytterligare öka förmågan att upptäcka potentiella hot i migrationsprocesserna, bland annat genom utökad digital hantering av säkerhetsärenden. En särskild insats avsåg medborgarskapsärenden vilket bland annat resulterade i nya rutiner samt muntliga föredragningar för SÄPO avseende potentiella säkerhetsärenden. Migrationsverket tog också fram en grundläggande webbaserad intern utbildning avseende att upptäcka och handlägga eventuella säkerhetshot och organiserad brottslighet.

Med anledning av kritik från JO avseende Migrationsverkets handläggning av ärenden med SÄPO som remissinstans förändrades arbetssättet för dessa ärenden. Det utvecklade arbetssättet förtydligar vikten av skyndsam handläggning av ärenden som är eller kan vara av intresse för SÄPO och betonar samtidigt betydelsen av att löpande uppföljning sker. Syftet med de vidtagna åtgärderna är att säkerställa aktiv handläggning med målet att kunna avgöra ärendena inom författningsstyrda tider.

Antalet ärenden som remitterades till SÄPO minskade under året, samtidigt som SÄPO lämnade fler invändningar mot uppehållstillstånd och medborgarskap (så kallad erinran) än tidigare. Minskningen av antalet remisser kan liksom förra året delvis förklaras med de senaste årens förändrade arbetssätt hos SÄPO rörande intag av remisser samt effekter av coronapandemin. Ökningen av antalet erinran beror till stor del på SÄPO:s förändrade arbetsmetoder. Det ökade antalet erinran i vidarebosättningsärenden kan förklaras av att delegationsuttagningarna uteblev under större delen under 2020, för att sedan återupptas under 2021.

Figur 17.2 Antal remitterade ärenden till Säkerhetspolisen samt erinran, 2019–2021

	2019	2020	2021
Remitterade ärenden i ärenden om uppehålls- och arbetstillstånd	553	483	306
Erinran från SÄPO i ärenden om uppehålls- och arbetstillstånd	122	79	126
Remitterade ärenden i ärenden om medborgarskap	436	820	598
Erinran från SÄPO i ärenden om medborgarskap	146	100	182
Erinran från SÄPO gällande vidarebosättning	247	34	189

17.4 Misstankar om folkrättsbrott

Om det i ett ärende framkommer misstankar om folkmord, brott mot mänskligheten eller krigsförbrytelser ska Migrationsverket anmäla detta till Polismyndigheten eller åklagare. Skrivelser avseende misstänkta folkrättsbrott överlämnades i 74 ärenden (jämfört med 86 skrivelser 2020 och 123 skrivelser 2019). Under året utslöts 89 asylsökande från skyddsstatus till följd av misstankar om brott med mera (jämfört med 85 beslut 2020 och 82 beslut 2019).

Inom ramen för vandelsprövningen i medborgarskapsärenden ska information som indikerar brott, inklusive folkrättsbrott, utredas och beaktas. Migrationsverket arbetade under året fortsatt med att höja förmågan att upptäcka och utreda sådan brottslighet. Under året avslogs 326 ansökningar om medborgarskap med hänvisning till folkrättsbrott och karenstid tillämpades. Detta kan jämföras med 192 beslut under 2020 (tillförlitliga motsvarande siffror för 2019 finns inte tillgängliga).

Myndigheten inledde under året ett arbete med att ytterligare höja förmågan att upptäcka och hantera potentiella säkerhetshot och misstankar om folkrättsbrott även i tillståndsärenden. Detta betonas bland annat i ett uppdaterat processtyrande dokument avseende specialisters roll och medverkan i handläggningen.

17.5 Människohandel

Migrationsverket ska bidra till arbetet mot människohandel och liknande brott. Under året genomfördes flera åtgärder för att förbättra förmågan att identifiera potentiella offer för människohandel, särskilt inom arbetstillståndsprocessen där ett kunskapsstöd publicerades och cirka 130 medarbetare utbildades av det interna nätverket mot människohandel. Därtill tillsattes en regional samordnare mot människohandel med särskild kompetens inom arbetstillståndsprocessen. Det är ännu för tidigt att mäta resultaten av åtgärderna. Möjligheterna att identifiera offer för människohandel inom ramen för arbetstillståndsprocessen är begränsade, delvis på grund av att processen är digital.

Under hösten togs ett processtyrande dokument fram och en lista med de tio vanligaste frågorna och svaren om människohandel publicerades på Migrationsverkets intranät. Dessa hjälpmedel vänder sig framför allt till den operativa verksamheten som ska ansvara för kvaliteten, samtidigt som nätverket mot människohandel bidrar med stöd. En rapport med fokus på asylsökande från Ukraina publicerades, bland annat i syfte att uppmärksamma medarbetarna på riskerna för exploatering och arbetslivskriminalitet som denna grupp möter. Utöver de utbildningsinsatser som riktades mot arbetstillståndsprocessen utbildades 360 medarbetare i myndighetens övriga processer i syfte att förbättra förmågan att identifiera brottsoffer och arbeta på ett sätt som överensstämmer med Europarådets konvention om bekämpande av människohandel.

Antalet rapporterade fall av människohandel har nästan halverats de två senaste åren. En del av förklaringen till detta är pandemin som medfört att färre personer rest in i Sverige. En annan förklaring är att profilen på de inresande förändrats; nationaliteter som vanligtvis förekommer i hög utsträckning bland de identifierade fallen för människohandel har minskat kraftigt. Det minskade antalet registreringar kan också vara en indikation på behovet av att stödjande verktyg löpande tas fram eftersom det ofta är svårt att upptäcka indikationer på människohandel och agera korrekt på dessa.

Figur 17.3 identifierade fall av misstänkt människohandel 2019–2021

	2019	2020	2021
Ärenden rörande kvinnor	284	221	144
varav flickor	18	14	9
Ärenden rörande män	197	145	117
varav pojkar	74	34	12
Totalt	481	366	261
varav minderåriga	92	48	21

För att tillse att brottsoffrens mänskliga rättigheter tillgodoses har Migrationsverket hänvisat misstänkta fall till socialtjänstens regionkoordinatorer mot människohandel och till Polismyndigheten. Migrationsverket har inhämtat samtycke till att kontakta regionkoordinator i 46 ärenden och kontaktat Polismyndigheten via tips eller anmälan i 148 ärenden. Samverkan med regionkoordinatorerna och Polismyndigheten har varit mycket god under året, men det går att konstatera att samverkan äger rum i en förhållandevis liten andel av ärendena. Utöver den ärenderelaterade samverkan har Migrationsverkets bistått Polismyndigheten och Jämställdhetsmyndigheten med information vid ett flertal tillfällen. Därtill har myndigheten samverkat med bland annat Länsstyrelsernas samverkansgrupper mot människohandel, men även internationellt genom till exempel Nordiska ministerrådets seminarium med fokus ”best practice” för de nordiska länderna.

Enligt 5 kap. 15 § utlänningslagen ska tidsbegränsat uppehållstillstånd ges till bevispersoner efter förundersökningsledares ansökan. Under 2021 beviljades 63 individer 82 stycken tidsbegränsade uppehållstillstånd som bevispersoner på grund av att de misstänktes ha utsatts för människohandel och/eller människoexploatering. Av dessa individer var 19 kvinnor (varav 6 flickor) och 44 män (varav 3 pojkar). 13 av individerna var medborgare i ett EU-land.

Figur 17.4 Antal beviljade tidsbegränsade uppehållstillstånd för bevispersoner avseende misstänkt människohandel och/eller människoexploatering 2019–2021

	2019			2020			2021		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Upphållstillstånd enligt 5 kap. 15 § första stycket utlänningslagen, samt förlängningar av tillstånden	26	12	38	49	11	60	18	55	73
Upphållstillstånd enligt 5 kap. 15 § andra stycket utlänningslagen (betänketid)	11	11	22	20	6	26	5	4	9
Totalt	37	23	60	69	17	86	23	59	82

Europeiska
migrationsnätverket

European
Migration Network

18. Internationell verksamhet

18.1 Deltagande i internationella samarbeten

Migrationsverket bistod fortsatt Justitiedepartementet med förhandlingsunderlag vid revideringen av rättsakterna inom EU:s asyl- och migrationsområde. Myndigheten medverkade också i det Europeiska stödkontoret för asylfrågor (EASO) där Migrationsverkets generaldirektör Mikael Ribbenvik under året valdes till ny styrelseordförande, den Europeiska byrån för den operativa förvaltningen av stora it-system (eu-LISA) samt den Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån (Frontex). Migrationsverket deltog vidare i de internationella samarbetsnätverken General Directors' Immigration Service Conferences (GDISC), Nordiska Utlänningsutskottet (NU) och Intergovernmental Consultations on Migration, Asylum and Refugees (IGC). Migrationsverket bistod också departementen i deras samverkan med International Organization for Migration (IOM) och International Centre for Migration Policy Development (ICMPD). Målet med det internationella samarbetet är att långsiktigt harmonisera tillämpningen av det EU-gemensamma asylsystemet i praktiken.

18.2 Internationellt utvecklingssamarbete

Migrationsverket gav stöd till länder utanför EU genom internationella projekt och bidrog därmed till regeringens arbete inom utvecklingssamarbetet samt till Sveriges genomförande av det globala migrationsramverket. Under året bedrev myndigheten fortsatt projektverksamhet med fokus på stärkt asylhantering i Serbien och Turkiet och ökat återvändande till Afghanistan genom återintegrering (se vidare om internationellt återvändandesamarbete i avsnitt 12.4).

Under Migrationsverkets ledning bedrivs två Twinningprojekt i Serbien. Ett av projekten syftar till att bidra till harmonisering av Serbiens migrationslagstiftning och system med gällande EU-regelverk, och det andra arbetar för att förbereda Serbien för att vid ett EU-medlemskap kunna delta i EUROSUR-nätverket och i Eurodac-systemet. Projekten finansieras till fullo av EU. Under året genomfördes bland annat studiebesök i andra medlemsstater för att skaffa mer kunskap kring hanteringen av legal migration respektive Eurodac-systemet. Handböcker och utbildningsmoduler har utvecklats som Serbiens myndigheter kan ta över efter projektens slut.

En förstudie genomfördes för att undersöka hur rekommendationer från tidigare projektsamarbeten kring att stärka asylprocessen kan implementeras hos den turkiska migrationsmyndigheten DGMM. Migrationsverket avslutade även en förstudie till ett EU-gemensamt utbildningspaket för viseringshandläggare som syftar till att etablera en mer enhetlig och rättssäker bedömning av viseringsärenden inom Schengenländerna. Myndigheten avser att tillsammans med ett antal medlemsstater gå vidare och ansöka om EU-finansiering för ett projekt.

18.3 Övervakning av tvångsvist återvändande

Under första halvåret påverkade pandemin starkt möjligheterna att övervaka tvångsvist återvändande, men fyra uppdrag till Afghanistan i Frontex regi kunde ändå genomföras. Det förbättrade pandemiläget medförde att arbetet kunde återupptas i större skala under andra halvåret då övervakning av nationella tvångsverkställigheter kunde genomföras. Totalt genomfördes 16 övervakningsuppdrag under året vilket var fler än 2020 då sju uppdrag genomfördes. Under 2020 och 2021 har samtliga uppdrag genomförts till slutdestination. Under 2019 genomfördes 56 uppdrag, varav 17 endast till gate). Tre nya observatörer utbildades under året, vilket innebär att myndigheten har fem operativa observatörer som kan genomföra såväl nationella uppdrag som övervakningsuppdrag i Frontex regi.

Migrationsverkets samverkan med Polismyndigheten och Kriminalvården intensifierades, och dessa myndigheter utarbetade ett flödesschema som beskriver hur rapporterade brister i verkställighetsarbetet ska omhändertas. Vidare skapades rutiner för hur återkoppling av genomförda insatser ska ske till Migrationsverket och Rådgivande forumet. Möten med Rådgivande forumet återupptogs under hösten.

18.4 Frivillig återvandring

Migrationsverket har tidigare genomfört möten och dialog med diasporagrupper för att informera om möjligheterna till återvandring. På grund av pandemin har inga sådana aktiviteter genomförts under 2021, men intressenter hade möjlighet att kontakta Migrationsverket via telefon och e-post.

Projektutlysning med fokus på återvandring till Afrikas horn och Irak genomfördes och fyra projektförslag beviljades projektstöd. Ett projekt har genomfört en pilotstudie kring faktorer som leder till framgångsrik återvandring till Somalia. Ett annat projekt genomför en utbildning riktad mot kvinnor som vill arbeta eller arbetar inom miljöområdet i Somaliland. De två övriga projekten har fokus på att informera och utbilda kommunala aktörer i återvandringsfrågor.

18.5 Europeiska migrationsnätverket

Migrationsverket är den svenska kontaktpunkten för det Europeiska migrationsnätverket (EMN). Under 2021 genomfördes studier rörande förvar och alternativ till förvar, människohandel och integration med fokus på kvinnor samt ett antal kortare rapporter om bland annat digitalisering inom migrationsområdet och nya lagliga migrationsvägar.

19. Vidarebosättning

19.1 Resultat av årets arbete

Migrationsverket ansvarar för organiserad uttagning och överföring av flyktingar och andra skyddsbehövande samt att tillhandahålla information i syfte att förbereda dem som ska vidarebosättas inför etableringen i Sverige. I början av året fattade regeringen beslut om överföring av 1 401 kvotflyktingar som inte kunde föras över under 2020 på grund av pandemin, vilket innebar ett uppdrag att överföra totalt 6 401 skyddsbehövande. Under året överfördes 6 411 individer, och 6 602 beviljades uppehållstillstånd. Nästan en tredjedel av de mottagna, drygt 1 900 personer, var syriska medborgare. Cirka 1 300 var afghaner som efter talibanrörelsens maktövertagande evakuerades under sensommaren och hösten. Medborgare i Demokratiska republiken Kongo (drygt 1 100 personer) och Sudan (drygt 700 personer) var de tredje och fjärde största grupperna. Könsfördelningen var jämn, och ungefär hälften av de som överfördes var barn.

Liksom föregående år påverkades arbetet av pandemin. Delegationsresorna för vidarebosättning, då Migrationsverket på plats i ett annat land utreder och fattar beslut, ersattes i flera fall med intervjuer via videolänk (se avsnitt 19.3). För första gången sedan februari 2020 genomfördes dock även fysiska delegationsresor. Under hösten genomfördes totalt tre delegationer till Turkiet och Jordanien.

Genomsnittskostnaden per överförd kvotflykting ökade totalt med 10 procent. Det förklaras främst av högre kostnader inom anslagspost 1.2.5 Resor för vidarebosättning m.m. Totalt ökade kostnaderna för vidarebosättning med cirka 81 miljoner kronor, motsvarande 96 procent.

Figur 19.1 Antal överförda kvotflyktingar och beviljade uppehållstillstånd, 2019–2021

	2019			2020			2021		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Antal överförda kvotflyktingar	2 475	2 527	5 002	1 669	1 942	3 611	3 114	3 297	6 411
Antal beviljade uppehållstillstånd	2 534	2 708	5 242	1 500	1 709	3 209	3 198	3 404	6 602

Figur 19.2 Kostnad för vidarebosättning, 2019–2021

	2019	2020	2021
Total kostnad (tkr)	123 525	83 871	164 631
varav anslag 1:1 (tkr)	56 671	42 643	61 457
varav anslag 1.2 ap.5 Resor vid vidarebosättning m.m.(tkr)	66 854	41 228	103 174
Genomsnittskostnad per överförd kvotflykting (kr)	24 695	23 304	25 680
varav anslag 1:1 totalt (kr)	11 330	11 849	9 586
därav personalkostnader anslag 1:1 (kr)	8 881	9 499	7 372
därav övriga kostnader anslag 1:1 (kr)	2 449	2 350	2 214

Genomsnittlig total kostnad innefattar kostnader för operativ verksamhet samt stöd- och ledningsfunktioner. Tabellen är baserad på kostnader, inte anslagsavräknade utgifter och kostnader.

19.2 Förberedande informationsinsatser för vidarebosatta

Under 2020 ingick Migrationsverket en överenskommelse med International Organization for Migration (IOM) om utförande av informationsinsatser. Insatserna omfattar tre dagars föreläsningar innehållande information om rättigheter och skyldigheter, att arbeta i Sverige, att ankomma till Sverige med mera. Programmet innehåller även interaktiva övningar och frågor och svar. Enligt överenskommelsen med IOM, som sträcker sig till och med mars 2022, ska informationsinsatserna nå cirka 50 procent av alla kvotflyktingar som omfattas av avtalsperioden.

Den slutliga fasen av pilotprojektet genomfördes i Niger under våren 2021. Med anledning av pandemin genomfördes den digitalt med sammanlagt 109 deltagare och endast under en dag. Enligt IOM:s egen utvärdering fick programmet ett gott betyg av deltagarna. Majoriteten av deltagarna ansåg att deras kunskap om Sverige hade förbättrats samt att de blivit mer förberedda på att flytta till Sverige. Programmet implementerades därefter men på grund av pandemin genomfördes insatserna digitalt och i mindre skala. Sammanlagt har 1 054 kvotflyktingar (16 procent av målgruppen) tagit del av informationsinsatserna. 832 kvotflyktingar i Niger, Jordanien, Sudan och Turkiet har genomfört endagsinsatser, 107 kvotflyktingar i Turkiet har genomfört tvådagarsinsatser, och 115 personer i Turkiet och Libanon har genomfört det ordinarie tredagarsprogrammet. Kostnaderna för informationsinsatserna regleras av vidarebosättningsavtalet med IOM och redovisas först efter att projektet är avslutat den 30 mars 2022.

19.3 Verksamhetsutveckling

Det stod tidigt klart att inga fältdelegationer skulle kunna genomföras under åtminstone första halvåret. Ett utvecklingsarbete utmynnade i användandet av videosamtal för uttagningar i Jordanien, Libanon och Turkiet. Under hösten kunde detta arbetssätt användas i den ordinarie verksamheten, särskilt för den fortsatta hanteringen av ärenden rörande afghanska medborgare som inte evakuerades i augusti men som tagit sig till tredje land i närområdet.

Under året infördes Robotic Process Automation (RPA) för att utföra vissa arbetsuppgifter som tidigare utfördes manuellt, i nuläget registrering av framställan från UNHCR samt upprättande av resebokningar. Användningen av RPA frigör resurser och eliminerar den mänskliga faktorn i registreringsfasen, och målsättningen är att 99 procent av de ärenden som inkommer till myndigheten ska registreras av RPA. Sedan starten i maj har RPA registrerat endast drygt 50 procent av de inkomna ärendena, vilket främst beror på att de ärenden som presenterades av ambassaden i Kabul registrerades manuellt. Den andra delen av RPA, som avser att registrera resebokningar och avisera kommuner om datum för inresa, har inte kunnat slutföras på grund av att IOM behövt genomföra intern it-utveckling.

20. Migrationsverksamheten vid utlandsmyndigheterna

20.1 Verksamheten under året

Coronapandemin medförde ett förhållandevis lågt antal inkomna ärenden även under 2021. Variationen var dock stor, både över tid och mellan olika utlandsmyndigheter. Givet den ovissa utvecklingen, främst vad gäller antalet inkomna viseringsärenden, ändrades inte den ordinarie resurssättningen vid utlandsmyndigheterna nämnvärt. Antalet kortare personalförstärkningsuppdrag, som normalt används vid främst säsongvariationer, kunde dock hållas på ett minimum eftersom den befintliga utsända personalen kunde täcka upp för varandra mellan olika utlandsmyndigheter. Förändringar i resurssättningen skedde i Afrika till följd av regionalisering av viseringsverksamheten. Det innebar en viss utökning av bemanningen vid ambassaden i Nairobi och en reduktion av bemanning och andel av resurser vid utlandsmyndigheter från vilka viseringshanteringen flyttades.

Flera åtgärder vidtogs för att mildra pandemins effekter. Videoutredningar genomfördes från en utlandsmyndighet till en annan för att möjliggöra utredningar för sökande som påverkades av regionala inreseförbud. Genom förändrade arbetssätt, exempelvis vid schemaläggning, kunde väntetiderna på utlandsmyndigheter med lång väntetid kortas avsevärt och sökande kunde få tid för utredning inom rimlig tid.

20.2 Verksamhetsutveckling

Arbetet med att öka effektiviteten och kvaliteten i hanteringen av viseringsärenden genom regionalisering och centralisering fortsatte. Genom regionalisering koncentreras hanteringen av viseringsärenden till vissa utlandsmyndigheter inom en region. Under året regionaliserades viseringsverksamheten i Dar es Salaam, Lusaka och Pretoria, och en hubb startades upp i Nairobi dit viseringsärenden skickas för beslut. Ett intensivt förberedelsearbete pågick för fortsatt regionalisering av viseringsverksamheten i Afrika, med fokus på Abuja och Addis Abeba. Genom koncentration av resurser och kompetens förväntas på sikt effektiviteten och kvaliteten öka och kostnaderna minska.

Centralisering är ett alternativ till regionalisering och innebär att Migrationsverket i Sverige fattar beslut och utfärdar viseringar. Förberedelser för centralisering av viseringsverksamheten i London inleddes under året och hemtagningen av denna verksamhet beräknas kunna ske under första kvartalet 2022. Förberedelserna inkluderar exempelvis framtagande av rutiner för att skicka ansökningar och passhandlingar till Migrationsverket och för hantering av viseringsmärken.

Migrationsverket informerade under året i skrivelser och andra utskick utlandsmyndigheterna om förändringar och beslut som påverkar migrationsverksamheten i utlandet. En checklista togs fram som ett stöd i att säkerställa att migrationsverksamheten vid utlandsmyndigheterna bedrivs effektivt och i enlighet med gällande rutiner och riktlinjer. För att öka effektiviteten i migrationsverksamheten vid utlandsmyndigheterna inleddes ett arbete med att genomföra verksamhetsdialoger med respektive utlandsmyndighets migrationsansvarige. Syftet med dialogerna är att ge stöd till verksamheten och att identifiera prioriterade utvecklingsområden.

Samarbetet mellan utsända migrationshandläggare fördjupades under året. Arbetet med att etablera regionala nätverk fortsatte i syfte att öka kunskapsspridning och erfarenhetsutbyte. Detta förväntas bidra till högre kvalitet i handläggningen och en mer enhetlig hantering på utlandsmyndigheterna. Nätverken medförde att många frågor som tidigare skickades till hemmaverksamheten istället kunde hanteras regionalt. Inom nätverken togs det fram rutiner för andrahandsansvar för beslutsfattandet vid utlandsmyndigheterna vid ordinarie personals frånvaro, vilket medförde ett minskat behov av att skicka ut förstärkande personal.

EUROPEISKA UNIONEN
Asyl-, migrations- och
integrationsfonden

Vi främjar migrationens möjligheter genom
att driva ett projekt som medfinansieras av
Asyl-, migrations- och integrationsfonden.

www.migrationsverket.se/fonder

www.twitter.com/migrationsverk

#AMIFse

21. Asyl-, migrations- och integrationsfonden

21.1 Inledning

Migrationsverket är ansvarig myndighet för förvaltning och kontroll av det nationella programmet för EU:s asyl-, migrations- och integrationsfond (AMIF). Fonden finansierar projekt inom olika specifika mål, samt ger schablonersättning till EU:s medlemsländer för personer som vidarebosatts som kvotflyktingar eller omplacerats från Grekland och Italien.

21.2 Verksamhetsutveckling

Inför den kommande programperioden 2021–2027 har Migrationsverket fortsatt utvecklingsarbetet med att effektivisera fondförvaltningen. Fondförvaltningssystemet för den kommande programperioden sjösattes i tid och förbättrade arbetssätt har tagits fram och tillämpas. Förseningen av godkännande av det nationella programmet från EU-kommissionen medförde undernyttjande av beställningsbemyndigandet under 2021 (se vidare den finansiella redovisningen, sidan 139). Projekt inom programperioden 2014–2020 pågår alltjämt och fortsätter bidra till ökad nyttjandegrad av fondmedel från EU-kommissionen.

Verksamhetsutvecklingen under året fokuserades på att anpassa arbetssätt efter nya regelverk för den kommande programperioden samt att förbättra processerna utifrån lärdomar från den nuvarande programperioden. Målen med utvecklingsarbetet har varit att öka nyttjandegraden av fondmedel från EU-kommissionen samt att underlätta för stödmottagare och fondförvaltning. Migrationsverket har bland annat tagit fram ett förenklat redovisningsalternativ som ska bidra till att minska den administrativa bördan för stödmottagare. Vidare har ett nytt ärendehanteringssystem för den kommande programperioden kommit på plats i samarbete med Tillväxtverket.

21.3 Rapporterade fondmedel till EU-kommissionen

21.3.1 TOTALT RAPPORTERAT BELOPP TILL EU-KOMMISSIONEN

Det totala rapporterade beloppet utgörs av AMIF-medfinansierade projekt och schablonersättning inom särskilda fall inom ramen för programperioden 2014–2020. Under 2021 rapporterades totalt cirka 316 miljoner euro till EU-kommissionen för AMIF-finansierade projekt och vidarebosättning. Den totala ackumulerade nyttjandegraden av AMIF:s nationella programbudget på 345 miljoner euro uppgick till 91 procent, vilket var en ökning med fyra procentenheter jämfört med föregående år. Rapportering av särskilda fall avslutades föregående år.

Figur 21.1 Ackumulerat rapporterat belopp till EU-kommissionen, samt ackumulerad nyttjandegrad av AMIF:s nationella programbudget

	2019	2020	2021
Belopp (tEUR)	180 730	299 966	315 529
Nyttjandegrad	52%	87%	91%

21.3.2 AMIF-MEDFINANSIERADE PROJEKT

Hittills under programperioden 2014–2020 har totalt knappt 108 miljoner euro rapporterats till EU-kommissionen gällande AMIF-medfinansierade projekt med specifika mål i det nationella programmet. Coronapandemin fortsatte påverka projektaktiviteter negativt och utbetalningar till projekt var på samma nivå som förra året. Den totala nyttjandegraden av EU-medel inom AMIF-finansierade projekt uppgick till 79 procent vilket innebar en ökning med 10 procentenheter jämfört med föregående år. Programperioden 2014–2020 är i sin slutfas och inga nya projekt har tecknats inom ramen för programperioden.

Figur 21.2 Ackumulerade rapporterade EU-medel till och med 2021, samt ackumulerad nyttjandegrad av programperiodens budget

Specifika mål	Budget	2019		2020		2021	
		Belopp (tEUR)	Nyttjandegrad	Belopp (tEUR)	Nyttjandegrad	Belopp (tEUR)	Nyttjandegrad
Asyl	48 492	5 413	11%	67 629	139%	67 730	140%
Särskilda åtgärder (inom asyl)	4 410	2 004	45%	2 856	65%	3 363	76%
Integration och laglig migration	62 468	15 689	25%	20 188	32%	31 847	51%
Återvändande	19 938	1 918	10%	3 098	16%	4 626	23%
Totalt	135 308	25 024	18%	93 771	69%	107 566	79%

21.4 Förvaltningskostnader per utbetald stödkrona

Hittills under programperioden 2014–2020 har totalt cirka 540 miljoner kronor betalats ut till projekt från anslag 1:8 Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar. Förvaltningskostnaderna per utbetald stödkrona fortsatte att minska under året i och med att förvaltningskostnaderna inte ökade samtidigt som utbetalningarna till projekt fortsatte.

Figur 21.3 Förvaltningskostnad per utbetald stödkrona

Period	2016–2019	2017–2020	2018–2021
Förvaltningskostnad per utbetald stödkrona (SEK)	0,44	0,28	0,24

Finansiell redovisning

Väsentliga uppgifter

Belopp i tkr	2021	2020	2019	2018	2017
Låneram					
Beviljad i regleringsbrevet	713 000	1 273 000	870 000	796 000	664 000
Utnyttjad (vid räkenskapsårets slut) ¹	430 670	455 090	516 331	502 287	465 605
Kontokredit hos Riksgäldskontoret					
Beviljad i regleringsbrevet	250 000	250 000	250 000	250 000	250 000
Maximalt utnyttjad	0	0	0	232 832	0
Räntekonto					
Ränteintäkter	0	0	60	3 477	0
Räntekostnader	0	17	1 258	2 260	6 313
Avgiftsintäkter					
Avgiftsintäkter som disponeras av myndigheten	12 062	15 670	11 474	10 943	10 057
Beräknat belopp enligt regleringsbrev ²	4 000	4 000	10 000	10 000	0
Avgiftsintäkter som inte disponeras av myndigheten	727 130	1 206 051	929 420	872 793	838 390
varav expeditions- och ansökningsavgifter	340 343	340 283	321 236	272 598	240 319
Beräknat belopp enligt regleringsbrev ³	357 500	258 000	237 600	215 100	230 800
Medel som tillförts statens budget från uppbořdsverksamhet	-1 547 182	-909 166	-848 076	-527 681	-877 767
Anslagskredit					
Beviljad i regleringsbrevet	602 407	822 840	1 211 369	1 559 492	3 627 567
Utnyttjad kredit	0	0	6 469	0	1 466 449
Anslag					
Anslagssparande (samtliga ramanslag)	2 462 934	3 206 499	1 926 796	4 814 195	6 917 013
Bemyndigande					
Åtaganden	146 929	256 705	277 803	80 379	184 635
Tilldelade	920 000	265 700	356 400	0	303 400
Medeltal under året					
Årsarbetskrafter	4 421	4 868	5 096	5 842	7 153
Anställda	5 419	5 925	6 399	7 352	8 562
Driftkostnader⁴					
Per årsarbetskraft	1 036	994	1 062	1 124	1 204
Kapitalförändring					
Årets kapitalförändring	-694 396	1 129 038	1 374 590	5 087 709	5 089 290
Balanserad kapitalförändring	-657 231	-1 798 385	-3 182 314	-8 278 187	-13 371 061

1 Anläggningstillgångar finansierade med lån år 2021 uppgår till 434 116 tkr, därav 3 446 tkr avser bokslutstransaktioner gällande anläggningstillgångar som inte tagits lån för.

2 Avser tjänsteexport, reserestriktioner har gjort att endast 99 tkr har utnyttjats.

3 I Migrationsverkets regleringsbrev för år 2021 har raderna "varav" för tillståndsansökningar beräknats dubbelt.

4 I driftkostnader per årsarbetskraft ingår bland annat kostnader för till exempel tolkar, resor och livsmedel till asylsökanden. Skulle dessa kostnader exkluderas skulle kostnaden per årsarbetskraft bli lägre.

Resultaträkning

Belopp i tkr	Not	2021	2020
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	1	4 706 872	4 957 702
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	12 062	15 670
Intäkter av bidrag	3	42 645	59 686
Finansiella intäkter	4	834	212
Summa		4 762 413	5 033 270
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	5	-3 049 646	-3 248 732
Kostnader för lokaler		-804 857	-815 642
Övriga driftkostnader	6	-727 598	-774 230
Finansiella kostnader	7	-344	-225
Avskrivningar och nedskrivningar	8	-192 333	-206 557
Summa		-4 774 778	-5 045 386
Verksamhetsutfall		-12 365	-12 116
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras	9	727 130	1 206 051
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet		-1 547 182	-909 166
Saldo	10	-820 052	296 885
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag	1	6 962 742	10 250 370
Finansiella intäkter	4	95	59
Finansiella kostnader	7	-237	-235
Lämnade bidrag	11	-6 824 579	-9 405 925
Saldo		138 021	844 269
Årets kapitalförändring	12	-694 396	1 129 038

Balansräkning

Belopp i tkr	Not	2021-12-31	2020-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar	13		
Balanserade utgifter för utveckling		274 040	316 554
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar		1 648	3 181
Summa immateriella anläggningstillgångar		275 688	319 735
Materiella anläggningstillgångar	14		
Förbättringsutgifter på annans fastighet		148 785	128 880
Maskiner, inventarier, installationer m.m.		66 801	76 228
Summa materiella anläggningstillgångar		215 586	205 108
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar	15	1 925	2 583
Fordringar hos andra myndigheter		48 150	52 591
Övriga kortfristiga fordringar	16	1 620	4 638
Summa fordringar		51 695	59 812
Periodavgränsningsposter	17		
Förutbetalda kostnader		185 457	241 385
Upplupna bidragsintäkter		20 819	17 615
Övriga upplupna intäkter		1 481	744 650
Summa periodavgränsningsposter		207 757	1 003 650
Avräkning med statsverket	18		
Avräkning med statsverket		-353 685	-53 645
Summa avräkning med statsverket		-353 685	-53 645
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	19	909 564	495 542
Kassa och bank		6 111	7 411
Summa kassa och bank		915 675	502 953
SUMMA TILLGÅNGAR		1 312 716	2 037 613

Fortsättning på nästa sida

Belopp i tkr	Not	2021-12-31	2020-12-31
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital			
Statskapital	20	69 523	75 554
Balanserad kapitalförändring	21	-657 231	-1 798 385
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	12	-694 396	1 129 038
Summa myndighetskapital	22	-1 282 104	-593 793
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	23	8 337	5 299
Övriga avsättningar	24	145 936	155 174
Summa avsättningar		154 273	160 474
Skulder m. m.			
Lån i Riksgäldskontoret	25	430 670	455 090
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	26	126 712	107 121
Leverantörsskulder	27	135 553	91 848
Övriga kortfristiga skulder	28	67 063	62 550
Summa skulder m. m.		759 998	716 609
Periodavgränsningsposter	29		
Upplupna kostnader		1 544 053	1 693 800
Oförbrukade bidrag		58 448	60 524
Övriga förutbetalda intäkter		78 048	0
Summa periodavgränsningsposter		1 680 549	1 754 324
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		1 312 716	2 037 613
ANSVARSFÖRBINDELSER			
Övriga ansvarsförbindelser	30	144 205	361 221

Anslagsredovisning

Redovisning mot anslag (belopp i tkr)

Anslag	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt regleringsbrev	Omdisponerade anslagsbelopp	Utnyttjad del av medgivet över-skridande	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter 2021-01-01 -2021-12-31	Utgående överföringsbelopp	Not
UTGIFTSOMRÅDE 8 Migration									
1:1 Migrationsverket (Ramanslag)									
1:1 ap 1 Migrationsverket	95 222	4 420 863	0	0	0	4 516 085	-4 089 904	426 181	31
1:2 Ersättningar och bostadskostnader (Ramanslag)									
1:2 ap 2 Ersättningar till asylsökande, kommuner och regioner	1 086 218	2 200 000	0	0	-1 086 218	2 200 000	-2 048 021	151 979	32
1:2 ap 3 Boende för asylsökande	360 994	679 869	0	0	-360 994	679 869	-556 035	123 834	33
Summa	1 447 212	2 879 869	0	0	-1 447 212	2 879 869	-2 604 057	275 812	
1:3 Migrationspolitiska åtgärder (Ramanslag)									
1:3 ap 4 Återvändningsförberedelser	308	2000	0	0	-308	2 000	-1 950	50	
1:3 ap 5 Återvändningsbidrag	456	500	0	0	-456	500	0	500	34
1:3 ap 8 Anhörigresor	6 511	9 500	0	0	-6 511	9 500	-564	8 936	35
Summa	7 275	12 000	0	0	-7 275	12 000	-2 514	9 486	
1:6 Offentligt biträde i utlänningsärenden (Ramanslag)									
1:6 ap 2 Migrationsverket	119 400	361 150	0	0	-119 400	361 150	-184 086	177 064	36
1:7 Utresor för avvisade och utvisade (Ramanslag)									
1:7 ap 1 Migrationsverket	62 386	62 202	0	0	-62 386	62 202	-25 312	36 890	37
1:8 Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar (Ramanslag)									
1:8 ap 1 Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar	5 520	137 950	0	0	-5 520	137 950	-120 886	17 064	38
1:8 ap 2 Statlig medfinansiering	10 407	17 500	0	0	-10 407	17 500	-15 418	2 082	39
Summa	15 927	155 450	0	0	-15 927	155 450	-136 304	19 146	
Summa utgiftsområde 8	1 747 422	7 891 534	0	0	-1 652 200	7 986 756	-7 042 177	944 579	

Fortsättning på nästa sida

Redovisning mot anslag (belopp i tkr)

Anslag	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt regleringsbrev	Omdisponerade anslagsbelopp	Utnyttjad del av medgivet överskridande	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter 2021-01-01 -2021-12-31	Utgående överföringsbelopp	Not
UTGIFTSOMRÅDE 13 Jämställdhet och nyanlända invandras etablering									
1:2 Kommunersättningar vid flyktningmottagande (Ramanslag)									
1:2 ap 1 Schablonersättning för mottagandet av nyanlända	393 008	2 893 300	0	0	-393 008	2 893 300	-2 439 420	453 880	40
1:2 ap 2 Bidrag till kommuner med högt flyktningmottagande	0	200 000	0	0	0	200 000	-200 000	0	
1:2 ap 3 Ersättning för initialt ekonomiskt bistånd	19 886	80 810	0	0	-19 886	80 810	-64 063	16 747	41
1:2 ap 4 Ersättning för ensamkommande barn och unga	915 761	1 752 040	-71 000	0	-915 761	1 681 040	-971 485	709 555	42
1:2 ap 5 Resor och informationsinsatser vid vidarebosättning	33 772	75 000	71 000	0	-33 772	146 000	-103 174	42 826	43
1:2 ap 6 Hyreskostnader	11 067	56 400	0	0	-11 067	56 400	-32 550	23 850	44
1:2 ap 12 Ersättning för ekonomiskt bistånd m.m.	27 421	248 650	0	0	-27 421	248 650	-171 366	77 284	45
1:2 ap 14 Ersättning för vissa särskilda kostnader	1 021	175 000	0	0	-1 021	175 000	-175 000	0	
1:2 ap 15 Ersättning för stöd och service och hälso- och sjukvård	57 141	673 440	0	0	-57 141	673 440	-479 227	194 213	46
Summa utgiftsområde 13	1 459 077	6 154 640	0	0	-1 459 077	6 154 640	-4 636 285	1 518 355	
Summa utgiftsområde 8 och 13	3 206 499	14 046 174	0	0	-3 111 277	14 141 396	-11 678 463	2 462 934	

Redovisning mot inkomstitlar

Inkomstittel (belopp i tkr)		Beräknat belopp	Inkomster 2021
2394			
	114		24
2511			
	024	357 500	340 343
2714			
	441		2 756
6911			
	010		1 204 108
Summa			1 547 231

1 I Migrationsverkets regleringsbrev för år 2021 har raderna "varav" för tillståndsansökningar beräknats dubbelt.

2 Avser medborgarskap, uppehålls- och arbetstillstånd, främlingspass, resedokument med mera och inkomsterna är 17 157 tkr lägre än beräknat belopp. Den totala ökningen av ansökningsavgifter jämfört med år 2020 var 60 tkr. Ansökningar inom uppehålls- och arbetstillstånd har ökat likt föregående år medan medborgarskapsärenden minskat. Förändringen mellan åren beror främst på ändrade volymer i antal ansökningar. Ansöknings- och uppehållstillstånd har ökat med ca 6 900 ansökningar år 2021 jämfört med samma period 2020. Medborgarskap har sjunkit med ca 12 700 ansökningar år 2021 jämfört med samma period 2020.

Redovisning av finansiella villkor

Finansiella villkor (belopp i tkr)	Villkor	Utfall 2021
1:1 Migrationsverket (Ramanslag)		
1:1 ap 1 Abonnemangsavgift för radiokommunikationssystemet Rakel ¹	484	484
1:2 Ersättningar och bostadskostnader (Ramanslag)		
1:2 ap 2 Ersättning enligt 3a § förordningen (2017:193) om statlig ersättning för asylsökande m.fl. ²	11 000	1 715
1:7 Utresor för avvisade och utvisade (Ramanslag)		
1:7 ap 1 Kostnader i samband med övervakning av tvångsvist återvändande ³	7 000	1 431
1:7 ap 1 Åtgärder i samband med utlänningars återvändande enligt avtal ⁴	21 000	11 449

1 Migrationsverket ska enligt regeringsbeslut I:2 daterat 2020-12-22 betala 484 tkr till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) som abonnemangsavgift för det gemensamma radiokommunikationssystemet Rakel.

2 I regeringsbeslut I:2 daterat 2020-12-22 får Migrationsverket utbetala ersättning upp till ett belopp om 11 000 tkr enligt 3 a § förordningen (2017:193) om statlig ersättning för asylsökande m. fl. Samtliga ansökningar inkomna under år 2021 är handlagda och beslutade. Sökt belopp uppgick till totalt 5 413 tkr. Av dessa har endast 1 715 tkr beviljats. Avslagen beror i de flesta fall på att de gymnasieungdomar som kommunerna ansöker ersättning för har fått andra former av uppehållstillstånd och inte längre räknas som asylsökande.

3 Migrationsverket får enligt regeringsbeslut I:2 daterat 2020-12-22 använda 7 000 tkr för kostnader som uppstår i samband med övervakning av tvångsvist återvändande. I augusti 2021 fattade Migrationsverket beslut om en handlingsplan för återupptagandet av övervakningsuppdraget i större skala. På grund av coronapandemin och till följd av att uppdraget utförts under en begränsad tid år 2021 är kostnaderna låga.

4 Enligt regeringsbeslut I:2 daterat 2020-12-22 ska högst 21 000 tkr användas för åtgärder som enligt avtal med svenska, utländska och internationella organisationer vidtas i samband med utlänningars återvändande. Med anledning av reserestriktioner under coronapandemin, det försämrade säkerhetsläget i Afghanistan och att International Organization Migration (IOM) haft utnyttjade medel från tidigare avtal, har endast 11 449 tkr utnyttjats.

Redovisning av beställningsbemyndigande

Anslag 1:8 Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar

Anslag (belopp i tkr)	Tilldelat bemyndigande år 2021	Ingående åtaganden 2021-01-01	Utestående åtaganden 2021-12-31	Utestående åtagandens fördelning per år		
				2022	2023	2024-2027
Anslag 1:8 Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar ¹	920 000	256 705	146 929	123 450	23 479	0

¹ Utestående åtaganden per 31 december 2021 och framåt gäller åtagande som tecknades huvudsakligen under 2019 och 2020 inom Asyl-, migrations- och integrationsfonden (AMIF) för programperioden 2014-2021. Mer än hälften av projekten har den 31 dec 2022 som slutdatum, men några har avslutat sina verksamheter redan den 31 dec 2021 och kommer att lämna slutrapport och skicka in ansökan om utbetalning år 2022. Beräkning av tilldelat bemyndigande på 920 000 tkr baserades på antagandet att den nya fondprogramperioden 2021-2027 skulle påbörjas 2021, samt att Migrationsverket därmed skulle utbetala projektmedel vid fondprogrammets startperiod. På grund av att Kommissionens arbete med den nya programperioden försejats har tilldelat bemyndigande inte nyttjats i den omfattning som planerats.

Utestående åtagande

Anslag 1:7 Utresor för avvisade och utvisade

Anslag (belopp i tkr) ¹	Ingående åtaganden 2021-01-01	Utestående åtaganden 2021-12-31	Utestående åtagandens fördelning per år
			2022
Utgiftsområde 8 Migration			
European Return and Reintegration Network (ERRIN) – Afghanistan	735	0	0
European Return and Reintegration Network (ERRIN) – Irak (s&c)	15	2 787	2 787
European Return and Reintegration Network (ERRIN) – Irak (KRG)	1 812	1 381	1 381
European Return and Reintegration Network (ERRIN) – Nigeria	90	109	109
European Return and Reintegration Network (ERRIN) – Pakistan	63	384	384
European Return and Reintegration Network (ERRIN) – Somaliland	125	0	0
European Return and Reintegration Network (ERRIN) - Somalia	251	0	0
European Return and Reintegration Network (ERRIN) – Marocko	321	102	102
European Return and Reintegration Network (ERRIN) – Etiopien	0	537	537
The Repatriation and Departure Service (R&DS) - Holland	1 408	0	0
Summa utgiftsområde 8	4 820	5 300	5 300

¹ Migrationsverket får göra ekonomiska åtaganden upp till högst 10 000 tkr för denna verksamhet. Ett nytt avtal är tecknat inom European Return and Reintegration Network (ERRIN) som sträcker sig fram till 1 juli 2022, ett europeiskt samarbetsprogram vars syfte är att främja ett hållbart återvändande och reintegration av tredjelandsmedborgare. Från och med 1 juli 2022 kommer ERRIN-programmet att övertas av Frontex.

Finansieringsanalys

Belopp i tkr	Not	2021	2020
DRIFT			
<i>Kostnader</i>	47	-4 588 428	-4 946 389
Finansiering av drift			
Intäkter av anslag		4 706 872	4 957 702
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	48	8 023	13 451
Intäkter av bidrag		42 645	59 686
Övriga intäkter		834	212
<i>Summa medel som tillförts för finansiering av drift</i>		4 758 374	5 031 051
<i>Ökning(-)/minskning(+)</i> av kortfristiga fordringar		803 352	-283 807
<i>Ökning(+)/minskning(-)</i> av kortfristiga skulder		129 258	-88 300
Kassaflöde från drift		1 102 556	-287 445
INVESTERINGAR			
Investeringar i materiella tillgångar		-93 888	-37 404
Investeringar i immateriella tillgångar		-65 416	-137 644
<i>Summa investeringsutgifter</i>		-159 304	-175 048
Finansiering av investeringar			
Lån från Riksgäldskontoret		155 547	133 200
- amorteringar		-179 967	-194 441
Ökning/minskning av statskapital med medel som erhållits från/tillförts statens budget		6 084	43 927
Försäljning av anläggningstillgångar		4 363	3 155
<i>Summa medel som tillförts för finansiering av investeringar</i>		-13 973	-14 159
<i>Förändring av kortfristiga fordringar och skulder</i>		4 132	736
Kassaflöde från investeringar		-169 145	-188 471
UPPBÖRDSVERKSAMHET			
Intäkter av avgifter m.m. samt andra intäkter som inte disponeras av myndigheten		727 130	1 206 051
Förändring av kortfristiga fordringar och skulder		572	2 777
<i>Inbetalningar i uppbördsverksamhet</i>		727 702	1 208 828
<i>Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet</i>		-1 547 182	-909 166
Kassaflöde från uppbördsverksamhet		-819 480	299 662
TRANSFERERINGSVERKSAMHET			
Lämnade bidrag		-6 824 579	-9 405 925
Finansiella kostnader		-237	-235
Förändring av kortfristiga fordringar och skulder		-139 269	-869 725
<i>Utbetalningar i transfereringsverksamhet</i>		-6 964 085	-10 275 885
Finansiering av transfereringsverksamhet			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag		6 962 742	10 250 370
Finansiella intäkter		95	59
<i>Summa medel som tillförts för finansiering av transfereringsverksamhet</i>		6 962 837	10 250 429
Kassaflöde från transfereringsverksamhet		-1 248	-25 456
FÖRÄNDRING AV LIKVIDA MEDEL		112 683	-201 710

Belopp i tkr	Not	2021		2020	
SPECIFIKATION AV FÖRÄNDRING AV LIKVIDA MEDEL					
Likvida medel vid årets början			449 350		651 060
Ökning (+) / minskning (-) av kassa och bank		-1 300		-5 278	
Ökning (+) / minskning (-) av tillgodohavande Riksgäldskontoret		414 022		118 115	
Ökning (+)/ minskning (-) av avräkning med statsverket ¹		-300 039		-314 547	
<i>Summa förändring av likvida medel</i>			112 683		-201 710
Likvida medel vid årets slut			562 033		449 350

¹ Justering av differens avräkning med statsverket på -12 tkr år 2016 och en justering av differens på 54 tkr år 2014. Likvida medel vid årets slut år 2021 är 561 991 tkr och år 2020 449 308 tkr i och med tidigare års justeringar.

Tilläggsupplysningar och noter

Kommentar till finansiella delarna

Belopp redovisas i tusental kronor (tkr) om inte annat anges. Avrundningsdifferenser gör att totalsumman inte alltid stämmer vid summering av delposterna.

Redovisnings- och värderingsprinciper

ALLMÄNT

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med Förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB).

KOMPENSATIONSRÄTT FÖR MERVÄRDESSKATT PÅ ANLÄGGNINGSBOENDE

Migrationsverket har inte rätt till kompensation för ingående mervärdesskatt på anläggningsboenden som faller under Skatteverkets definition av stadigvarande bostad. Avdragsförbudet omfattar kostnader för hyror samt kostnader kopplade till boendet som till exempel reparationer, inköp av inventarier och el.

LIKVIDA MEDEL/BETALNINGAR

Migrationsverket har två betalningsflöden. I räntebärande flöde finns anslag 1:1 Migrationsverket. Övriga anslag är icke räntebärande.

VÄRDERING AV ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk med ett anskaffningsvärde på minst 25 tkr och en nyttjandeperiod på tre år eller längre definieras som anläggningstillgångar. Ett möblerat rum med inventarier som var för sig inte uppfyller kraven för en anläggningstillgång klassificeras som en fungerande enhet.

För balanserade utgifter avseende utveckling tillämpas en beloppsgräns på 500 tkr medan beloppsgränsen gällande förbättringsutgift på annans fastighet är 100 tkr. Från och med år 2019 görs undantag för datorer som definieras som anläggningstillgång oavsett anskaffningsvärde.

Anläggningstillgångar skrivs av linjärt över den bedömda nyttjandeperioden. Migrationsverket har inga tillgångar som delas upp i komponenter. Följande avskrivningstider tillämpas:

MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR:

- IT-utrustning 3–5 år
- Bilar 5 år
- Inventarier i anläggningsboende 3 år
- Övriga inventarier och maskiner 5 år
- Förbättringsutgifter på annans fastighet Kvarvarande hyrestid om den bedöms uppgå till 3 år eller mer

IMMATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR:

- Licenser och programvaror 3–5 år
- Utgifter för utveckling 3–5 år

VÄRDERING AV FORDRINGAR OCH SKULDER

Fordringar har upptagits till det belopp som beräknas bli betalt. Löneskulder avseende december år 2021 som betalats ut i januari år 2022 har bokförts under övriga skulder. Skulder i utländsk valuta har värderats till den kurs som gällde den 31 december 2021. Riksbankens kurs har använts.

Fordran och skuld mot EU-kommissionen avseende AMIF har beräknats utifrån inbetalade fondmedel i förhållande till förbrukning. Vid värdering har ingen hänsyn tagits till de ekonomiska risker som kan uppstå i samband med slutredovisning till kommissionen.

PERIODAVGRÄNSNINGSPOSTER

Förutbetalda kostnader och intäkter samt upplupna kostnader och intäkter bokförs som periodavgränsningspost om beloppet överstiger 100 tkr per faktura. Transfereringskostnader bokförs som en periodavgränsningspost om summan per kostnadsslag och kostnadsställe överstiger 100 tkr. Upplupna transfereringskostnader är i många fall svåra att beräkna varför det finns en viss osäkerhet i dessa periodiseringar.

AVSÄTTNINGAR

Under posten redovisas avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser samt övriga avsättningar.

Som övrig avsättning redovisas:

- Lokalt omställningsarbete (tidigare kompetensväxlings- och kompetensutvecklingsåtgärder).
- Lön till personal under deltagande i Trygghetsstiftelsens åtgärder vid omställning. Deltagandet i sådana åtgärder har uppskattats till femtio procent av ordinarie arbetstid.
- Lön till personal som inte har arbetsplikt under ordinarie uppsägningstid.
- Avvecklingskostnader för lokaler.
- Bistånd till asylsökande som återbetalats från utbetalande bank.
- Engångspremier till Statens tjänstepensionsverk (SPV).
- Tvister samt återställningskostnader för onormalt slitage på boende.

BRYTDAG

Brytdagen, som är gemensam för statsförvaltningen, inföll den 5 januari 2022. Fakturor och dylikt för år 2021 måste ha inkommit senast brytdagen för att ingå i den löpande redovisningen.

UNDANTAG FRÅN EKONOMIADMINISTRATIVA REGELVERKET

Enligt regleringsbrevet undantas Migrationsverket från kravet att redovisa en treårsserie enligt 3 kap. 1 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag när det gäller redovisningen av grunder för beviljade tillstånd fördelade efter medborgarskap, kön och ålder.

Migrationsverket medges även undantag från bestämmelserna i 2 kap. 1 § Kapitalförsörjningsförordningen (2011:210) samt 12 § Anslagsförordningen (2011:223) för anläggningstillgångar som helt eller till väsentlig del finansieras från anslaget 1:8 Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar. Undantaget omfattar hela finansieringen av berörda anläggningstillgångar, även eventuell del som belastar annat än angivet anslag. Berörda anläggningstillgångar ska till sin helhet anslagsfinansieras.

LAG (2005:590) OM INSYN I VISSA FINANSIELLA FÖRBINDELSER M.M.

Migrationsverket gör bedömningen att omsättningen i företagsverksamheten inte uppgår till de tröskelvärden på 40 miljoner euro som lagen anger och att lagen därför inte är tillämplig för Migrationsverkets del.

UPPGIFTER OM LEDNINGENS OCH INSYNSRÅDETS ERSÄTTNINGAR OCH FÖRMÅNER ENLIGT 7 KAP. 2 § FÖRORDNING (2000:605) OM ÅRSREDOVISNING OCH BUDGETUNDERLAG (FÅB)

Generaldirektör Mikael Ribbenvik erhöll 1 756 344,08 kronor i lön och skattepliktiga förmåner under år 2021. Överdirektör Inga Thoresson Hallgren erhöll 1 300 060,33 kronor i lön och skattepliktiga förmåner under år 2021.

MIGRATIONSVERKETS INSYNSRÅD

Ledamöterna erhåller arvoden med 1 500 kronor per sammanträde. Reseersättning och ersättning för förlorad arbetsinkomst kan utgå.

LEDAMÖTER OCH ARVODEN I INSYNSRÅDET UNDER ÅR 2021:

Barbro Thorblad	4 500 kr
Boel Godner	1 500 kr
Carina Ohlsson	4 500 kr
Fredrik Malm	3 000 kr
Hans Eklind	3 000 kr
Jonny Cato	4 500 kr
Kerstin Brunnberg	4 500 kr
Maria Malmer Stenergard	4 500 kr
Patric Åberg	4 500 kr
Rasmus Ling	4 500 kr
Robert Hannah	1 500 kr

MIGRATIONSVERKETS LEDNING OCH INSYNSRÅDETS LEDAMÖTER HAR HAFT FÖLJANDE UPPDRAG SOM STYRELSE- ELLER RÅDSLEDAMÖTER:

Mikael Ribbenvik	Insynsrådet för Jämställdhetsmyndigheten E-samverkansprogrammet (eSam) European Asylum Support Office (EASO)
Inga Thoresson Hallgren	Post- och telestyrelsen (PTS)
Barbro Thorblad	Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden
Boel Godner	Sydvästra Stockholmsregionens VA-verksaktiebolag (SYVAB) Söderenergi AB Telge AB KPA Livförsäkring AB
Carina Ohlsson	Inga övriga uppdrag
Fredrik Malm	Inga övriga uppdrag
Hans Eklind	Inga övriga uppdrag
Jonny Cato	Inga övriga uppdrag

Kerstin Brunnberg	Delegationen för migrationsforskning Nyréns arkitektkontor Göteborgs universitet Arkitektur Förlag AB Stockholms stadsteater Kulturhuset Vad Vi Vet Media AB
Maria Malmer Stenergard	Inga övriga uppdrag
Patric Åberg	Östra Göinge Renhållning
Rasmus Ling	Polismyndighetens insynsråd Säkerhetspolisens insynsråd Trygghetsberedningen
Robert Hannah	Inga övriga uppdrag

**UPPGIFTER OM SJUKFRÅNVARO ENLIGT 7 KAP. 3 § FÖRORDNING (2000:605) OM
ÅRSREDOVISNING OCH BUDGETUNDERLAG (FÅB)**

Uppgifter om sjukfrånvaro redovisas i resultatredovisningen, se kapitel 6 Kompetensförsörjning, avsnitt 6.3 Arbetsmiljö och sjukfrånvaro.

Noter till resultaträkningen

NOT 1

Intäkter av anslag och medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag

Specifikation	2021	2020
Utgiftsområde 8 Migration		
1:1 Migrationsverket	4 089 904	4 343 096
1:2 Ersättningar och bostadskostnader	2 604 057	3 488 787
1:3 Migrationspolitiska åtgärder	2 514	4 724
1:6 Offentligt biträde i utlänningsärenden	184 086	281 750
1:7 Utresor för avvisade och utvisade	25 312	24 816
1:8 Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar	136 304	139 524
Utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandras etablering		
1:2 Kommunersättningar vid flyktingmottagande	4 636 285	6 972 470
Avräknat anslag	11 678 462	15 255 168
Intäkter av anslag enligt resultaträkning	4 706 872	4 957 702
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag enligt resultaträkning	6 962 742	10 250 370
Summa intäkter	11 669 614	15 208 072
Differens ¹	8 848	47 096

¹ Differensen består av anslagsfinansierade immateriella anläggningstillgångar i projekten Exit UK och Digitaliserad överprövningsprocess Migrationsverket (DÖM) med totalt 6 084 tkr, samt årets minskning avseende semesterlöneskuld intjänad före år 2009 på totalt 2 764 tkr.

NOT 2

Intäkter av avgifter och andra ersättningar

Specifikation	2021	2020
Intäkter av avgifter enligt 4§ Avgiftsförordningen	2 485	8 928
Offentligrättsliga avgifter som disponeras av myndigheten	321	329
Intäkter av andra ersättningar:		
Icke statliga medel enligt 1§ kap.6 Kapitalförsörjningsförordningen	5 217	4 194
Realisationsvinst	4 039	2 219
Summa	12 062	15 670

Specifikation av intäkter av avgifter enligt 4§ Avgiftsförordningen

Specifikation	2021	2020
Konsultuppdrag ¹	2 320	7 541
Tjänsteexport ²	99	1 287
Övriga intäkter	66	100
Summa	2 485	8 928

¹ Under år 2020 lånade Migrationsverket ut personal till andra myndigheter på grund av coronapandemin genom det så kallade förstärkningsuppdraget. Uppdraget avslutades under första kvartalet år 2021.

² Budget för tjänsteexport år 2021 uppgick till 4 000 tkr, men har inte kunnat nyttjas som planerat på grund av reserestriktioner.

Specifikation av icke statliga medel enligt 1§ kap. 6 Kapitalförsörjningsförordningen

Specifikation	2021	2020
Skadestånd och försäkringsersättningar	5 170	4 193
Övrig försäljning	47	1
Summa	5 217	4 194

NOT 3

Intäkter av bidrag

Specifikation	2021	2020
Bidrag från Arbetsförmedlingen avseende anställningsstöd och lönebidrag	1 045	922
Bidrag från övriga statliga myndigheter ¹	28 273	45 338
Bidrag från kommuner ²	-3 032	577
Bidrag från EU:s institutioner och andra EU-länder ³	16 359	12 849
Summa intäkter av bidrag	42 645	59 686

- 1 Förändringen i bidragsintäkter beror främst på att Migrationsverket år 2020 erhållit bidrag i förskott från Polismyndigheten för pågående ISF-projekt, vilka överförts och förbrukats under år 2021. I övrigt beror minskningen på att ersättningen från Försäkringskassan för höga sjuklönekostnader under coronapandemin upphörde från och med 1 oktober 2021.
- 2 Projektet Barnets bästa avslutades år 2021 och i samband med slutreglering justerades finansieringsfördelningen mellan Migrationsverket och Strömsunds kommun. Därav omfördes överskjutande kostnader från bidragsfinansiering till att istället belasta Migrationsverkets förvaltningsanslag.
- 3 Saldot år 2021 består av erhållna bidrag för projekten Twinning Serbia 3, EURLO Kabul 3 och Webbased Application Tool (WAT) och EMN 2019-2020 för tidigare programår, där Twinningprojektet utgör störst del. Vidare består saldot av upplupna bidragsintäkter för två nya projekt år 2021 EMN 2021-2022 och EURLO Kabul 3.2.

NOT 4

Finansiella intäkter

Specifikation	2021	2020
Kursvinster	6	27
Övriga ränteintäkter	828	185
Summa finansiella intäkter verksamhet	834	212
Kursvinster transfereringsverksamhet	95	59
Summa finansiella intäkter transfereringar	95	59

NOT 5

Kostnader för personal

Specifikation	2021	2020
Lönekostnader (exkl. arbetsgivaravgift, pensionspremier och andra avgifter enligt lag) ¹	-2 018 432	-2 180 680
Arvoden till styrelse och ej anställd personal enligt lag och avtal	-75	-109
Summa lönekostnader	-2 018 507	-2 180 790
Arbetsgivaravgift, pensionspremier, andra avgifter enligt lag och övriga personalkostnader	-1 031 139	-1 067 942
Summa personalkostnader	-3 049 646	-3 248 732

- 1 Genomsnittligt antal årsarbetskrafter har minskat från 4 868 år 2020 till 4 421 år 2021.

NOT 6

Övriga driftskostnader

Driftkostnaderna har minskat med 46 632 tkr jämfört med år 2020. Kostnaderna har varit lägre särskilt för konsulttjänster, tolktjänster, livsmedel och konsumtionsvaror för asylsökande.

NOT 7

Finansiella kostnader

Specifikation	2021	2020
Räntekostnader avseende räntekonto i Riksgäldskontoret	0	-17
Dröjsmålsräntor	-214	-131
Övriga räntekostnader	-95	-65
Övriga finansiella kostnader	-35	-12
Summa finansiella kostnader verksamhet	-344	-225
Kursförluster transfereringsverksamhet	-237	-235
Summa finansiella kostnader transfereringar	-237	-235

NOT 8

Avskrivningar och nedskrivningar

Nedskrivning av immateriella anläggningstillgångar har gjorts år 2021 med 38 772 tkr, för projekten Dokumenthantering Bas, Digitalt stöd allmänna handlingar, Effektivisering av ersättning till asylsökande och Effektivisering av skyddsprocessen. Eftersom projekten inte kunnat slutföra leverans samt att det råder osäkerhet kring framtida nyttor, färdigställanden och livslängd uppfylls inte kraven för anläggningstillgång.

NOT 9

Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras

Specifikation	2021	2020 ¹
Offentligrättsliga avgifter		
Ansökningsavgifter, medborgarskap ¹	88 648	109 030
Ansökningsavgifter, främlingspass	5 055	4 532
Ansökningsavgifter, resedokument	6 184	5 633
Ansökningsavgifter, uppehålls- och arbetstillstånd ¹	238 972	218 025
Ansökningsavgifter, utlandsmyndigheter ²	894	1 696
Ansökningsavgift, varaktigt bosatt, status/uppehållstillstånd	405	693
Ansökningsavgift, förlängning av visering	186	674
Summa offentligrättsliga avgifter	340 343	340 283
Övriga inkomster som redovisas mot statens verksamhet		
Andra ersättningar, utomstatliga ³	0	5 822
Böter och sanktionsavgifter, utomstatliga	2 756	1 070
Periodiseringar andra ersättningar, utomstatliga	-1 738	1 702
Summa övriga inkomster som redovisas mot statens verksamhet	1 018	8 594
Bidrag från EU		
Bidrag AMIF ⁴	1 204 108	578 308
Återbetalning beviljat nödbistånd från AMIF ⁵	0	-16 960
Periodiseringar AMIF ⁶	-818 314	295 453
Summa intäkter av bidrag från EU	385 793	856 801
Övriga intäkter och ersättningar		
Övriga finansiella intäkter i uppördsverksamhet	-24	373
Summa övriga intäkter och ersättningar	-24	373
Summa	727 130	1 206 051

- I samband med utbyte av Migrationsverkets digitala plattform för webbansökan har grupperingen mellan medborgarskap och uppehålls- och arbetstillstånd blivit felaktig för år 2020. Därför har jämförelsetalen justerats upp med 37 343 tkr för medborgarskap, och ned med motsvarande belopp för uppehålls- och arbetstillstånd.
- Migrationsverket redovisar endast viseringsavgifter mottagna via webbansökan för utlandsmyndigheternas räkning. Viseringsavgifter betalda på plats disponeras eller redovisas inte.
- Saldot för år 2020 bestod av en slutreglering avseende EURLO för programperioden år 2017-2019. Något motsvarande har inte skett år 2021.
- Bidrag från EU Kommissionen gällande Asyl-, migrations- och integrationsfonden (AMIF) har främst ökat genom erhållna medel avseende åtaganden som rapporterats i årsräkenskaper år 2020.
- År 2020 gjordes en delåterbetalning av Sveriges andra ansökan om nödbistånd i enlighet med beslut från EU-kommissionen efter revision år 2019.
- Saldot består av periodisering av medel från EU-kommissionen. Fordran år 2020 hade sin grund i stora utbetalningar från Funktionen för fonderna till fondfinansierade projekt samt medel för tekniskt stöd (technical assistance/TA-medel). År 2021 är saldoutöppet istället sammantaget en skuld som förklaras av att erhållet bidrag för tidigare års åtaganden överstiger årets förbrukade och utbetalade medel.

NOT 10

Saldo uppördsverksamhet

Skillnaden mellan intäkter och avgifter som inte disponeras och medel som tillförts statens budget från uppördsverksamheten består av periodiseringsposter och finansiella intäkter från försäljning av anslagsfinansierade anläggningstillgångar. Posten utgörs främst av upplupna bidragsintäkter från Asyl-, migrations-, och integrationsfonden (AMIF) med 818 314 tkr.

NOT 11

Lämnade bidrag

Specifikation	2021	2020
UTGIFTSOMRÅDE 8 Migration		
1:1 Migrationsverket (Ramanslag)		
1:1 ap 1 Migrationsverket		
Inomstatligt bidrag	0	-1 000
Delsumma 1:1 Migrationsverket	0	-1 000
1:2 Ersättningar och bostadskostnader (Ramanslag)		
1:2 ap 2 Ersättningar till asylsökande, kommuner och regioner		
Ersättning till asylsökande:		
Dagersättning enligt LMA	-330 737	-504 464
varav Dagersättning enligt LMA ensamkommande barn	-1 650	-3 192
Särskilt bidrag enligt LMA	-7 047	-10 012
varav Särskilt bidrag enligt LMA ensamkommande barn	-125	-222
Boendeersättning enligt LMA	0	-7
Delsumma Ersättningar till asylsökande¹	-337 784	-514 482
varav Delsumma ensamkommande barn	-1 775	-3 415
Ersättning enligt sjukvårdsförordning:		
Schablonersättning, sjukvård	-413 239	-575 839
Kostnadskrävande vård	-134 566	-90 409
Sjuk-, hälso- och tandvård (förvar)	-13 057	-17 834
Hälsoundersökningar/hälsosamtal	-6 117	-20 950
Läkemedel	-25 107	-39 359
Delsumma Ersättning enligt sjukvårdsförordning	-592 086	-744 391
Ersättning enligt asylerättningsförordningen:		
Ersättning för skolkostnader	-569 358	-617 096
Placering av barn i annat hem än barnets eget	-48 238	-73 212
Extraordinära kostnader	-13 048	-5 560
Placeringskostnader för ensamkommande barn	-489 515	-633 238
Delsumma Ersättning enligt asylerättningsförordningen²	-1 120 158	-1 329 105
Övrig omsorg och omvårdnad:		
Placering av familjer och vuxna	-28 898	-55 337
Övriga kostnader	-31	-6 014
Delsumma Övrig omsorg och omvårdnad	-28 929	-61 352
Återetableringsstöd	-3 418	-12 498
Delsumma 1:2 Ersättningar och bostadskostnader	-2 082 376	-2 661 828
1:3 Migrationspolitiska åtgärder (Ramanslag)		
1:3 ap 4 Återvändningsförberedelser	-1 948	-1 687
1:3 ap 5 Återvändningsbidrag	0	-44
1:3 ap 8 Anhörigresor	-564	-2 989
Delsumma 1:3 Migrationspolitiska åtgärder	-2 512	-4 720
1:6 Offentligt biträde i utlänningsärende (Ramanslag)		
1:6 ap 2 Migrationsverket	-210 597	-269 512
Delsumma 1:6 Offentligt biträde i utlänningsärende	-210 597	-269 512

Fortsättning på nästa sida

Specifikation	2021	2020
1:7 Utresor för avvisade och utvisade (Ramanslag)		
1:7 ap 1 Migrationsverket	-17 899	-19 913
Delsumma 1:7 ap 1 Migrationsverket	-17 899	-19 913
1:8 ap 1 Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar (Ramanslag)		
Asyl-, migrations- och integrationsfonden (AMIF)	-89 912	-46 785
Övriga projekt	-926	-5 176
Delsumma 1:8 Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar	-90 838	-51 961
Summa utgiftsområde 8	-2 404 222	-3 008 934
UTGIFTSOMRÅDE 13 Jämställdhet och nyanlända invandrares etablering		
1:2 Kommunersättningar vid flyktingmottagande (Ramanslag)		
1:2 ap 1 Schablonersättning för mottagandet av nyanlända ³	-2 354 026	-3 628 958
1:2 ap 2 Bidrag till kommuner med högt flyktingmottagande	-200 000	-80 000
1:2 ap 3 Ersättning för initialt ekonomiskt bistånd	-63 326	-60 547
1:2 ap 4 Ersättning för ensamkommande barn och unga ⁴	-813 228	-1 569 333
1:2 ap 5 Resor och informationsinsatser vid vidarebosättning	-84 759	-40 939
1:2 ap 6 Hyreskostnader	-63 563	-29 742
1:2 ap 12 Ersättning för ekonomiskt bistånd	-161 147	-181 676
1:2 ap 14 Ersättning för vissa särskilda kostnader	-169 159	-223 703
1:2 ap 15 Ersättning för stöd och service och hälso- och sjukvård	-511 151	-582 093
Summa utgiftsområde 13	-4 420 358	-6 396 991
Summa utgiftsområde 8 och 13	-6 824 579	-9 405 925

- 1 Minskade kostnader för dagersättning beror på att antalet inskrivna personer i Migrationsverkets mottagningssystem har minskat med ungefär 11 000 år 2021 jämfört med år 2020.
- 2 Ersättningen har minskat med 208 947 tkr vilket förklaras av lägre placerings- och skolkostnader för ensamkommande barn, till följd av färre antal inskrivna asylsökande barn i Migrationsverkets mottagningssystem.
- 3 Schablonersättning för mottagandet av nyanlända har minskat med 1 274 932 tkr på grund av ett lägre antal mottagna i kommunerna.
- 4 Ersättningen för ensamkommande barn och unga har minskat med 756 105 tkr. Många barn har fyllt 18 år och genererar en lägre ersättning samtidigt som det kommer färre ensamkommande barn och ungdomar än tidigare.

NOT 12

Årets kapitalförändring

Specifikation	2021	2020
Anslagsfinansierad verksamhet		
Avskrivningar av anläggningstillgångar finansierade med anslag	-12 365	-12 116
Periodiseringsposter i transfereringsavsnittet ¹	138 021	844 269
Summa anslagsfinansierad verksamhet	125 656	832 153
Uppbörd		
Periodiseringsposter i uppbördsavsnittet ²	-820 052	296 885
Summa uppbörd	-820 052	296 885
Summa årets kapitalförändring	-694 396	1 129 038

- 1 Posten består av periodiserade transfereringar till kommuner, regioner och övriga organisationer samt andra EU-länder.
- 2 År 2021 redovisas en skuld då tidigare upplupna kostnader reglerats under året genom bidrag från Asyl-, migrations- och integrationsfonden (AMIF).

Noter till balansräkningen

NOT 13

Immateriella anläggningstillgångar

Specifikation	2021-12-31	2020-12-31
Balanserade utgifter för utveckling		
Anskaffningsvärde, ingående balans	821 646	721 846
Årets anskaffningar	64 400	137 243
avgår avyttrade anläggningar	-466	-37 443
Anskaffningsvärde, utgående balans	885 580	821 646
Akkumulerade avskrivningar och nedskrivningar, ingående balans	-505 092	-466 151
Årets avskrivningar	-68 142	-76 384
Årets nedskrivningar ¹	-38 772	0
avgår avskrivningar avyttrade anläggningar	466	37 443
Akkumulerade avskrivningar och nedskrivningar, utgående balans	-611 540	-505 092
Bokfört värde	274 040	316 554
Rättigheter avseende dataprogram och licenser		
Anskaffningsvärde, ingående balans	47 195	46 963
Årets anskaffningar	1 015	401
avgår avyttrade anläggningar	-168	-169
Anskaffningsvärde, utgående balans	48 042	47 195
Akkumulerade avskrivningar, ingående balans	-44 014	-40 026
Årets avskrivningar	-2 548	-4 118
avgår avskrivningar, avyttrade anläggningar	168	130
Akkumulerade avskrivningar, utgående balans	-46 394	-44 014
Bokfört värde	1 648	3 181
Summa immateriella anläggningstillgångar	275 688	319 735

¹ Projekt Dokumenthantering Bas initierades för att få ett helhetsgrepp kring Migrationsverkets dokumenthantering och syftet var att införa en CS-plattform (Nuxeo) för effektivare handläggning. Det visade sig senare att Nuxeo med tillhörande tjänster utgår som strategisk plattform och avvecklas vilket har gjort att beslut om nedskrivning har fattats. Projekten Digitalt stöd allmänna handlingar, Effektivisering av ersättning till asylsökande och Effektivisering av skyddsprocessen har inte färdigställt leveranser som bedöms till fullo kunna användas i verksamheten och osäkerhet finns kring förväntad livslängd.

NOT 14

Materiella anläggningstillgångar

Specifikation	2021-12-31	2020-12-31
Förbättringsutgifter på annans fastighet		
Anskaffningsvärde, ingående balans	427 925	417 205
Årets anskaffningar	58 914	15 425
avgår avyttrade anläggningar	-26 897	-4 705
Anskaffningsvärde, utgående balans	459 942	427 925
Akkumulerade avskrivningar, ingående balans	-299 045	-236 663
Årets avskrivningar	-39 016	-67 087
avgår avskrivningar avyttrade anläggningar	26 904	4 705
Akkumulerade avskrivningar, utgående balans	-311 157	-299 045
Bokfört värde	148 785	128 880
Maskiner, inventarier, installationer m.m.		
Anskaffningsvärde, ingående balans	513 299	556 958
Årets anskaffningar	34 974	21 979
avgår avyttrade anläggningar	-26 476	-65 638
Anskaffningsvärde, utgående balans	521 797	513 299
Akkumulerade avskrivningar, ingående balans	-437 071	-440 841
Årets avskrivningar	-43 854	-58 969
avgår avskrivningar avyttrade anläggningar	25 929	62 739
Akkumulerade avskrivningar, utgående balans	-454 996	-437 071
Bokfört värde	66 801	76 228
Summa materiella anläggningstillgångar	215 586	205 108

NOT 15

Kundfordringar

Specifikation	2021-12-31	2020-12-31
Kundfordringar utomstatliga kunder	6 476	5 956
Kundfordringar utländska kunder	21	35
Befarade kundförluster, utomstatliga	-4 552	-3 389
Befarade kundförluster, utländska kunder	-20	-19
Summa	1 925	2 583

NOT 16

Övriga kortfristiga fordringar

Specifikation	2021-12-31	2020-12-31
Uppbördsfordringar ¹	36	1 738
Fordringar hos anställda	382	387
Fordringar återetableringsstöd	235	164
Skadeståndsfordringar ²	967	2 349
Summa	1 620	4 638

1 Fordringar avseende sanktionsavgifter till lufttrafikföretag har reglerats.

2 Förändringen förklaras främst av värdereglering av skadestånd.

NOT 17

Periodavgränsningsposter

Specifikation	2021-12-31	2020-12-31
Förutbetalda kostnader		
Hyror	102 078	139 378
Datatjänster m.m.	32 895	37 034
Dagersättning enligt LMA	8 173	11 070
Övriga förutbetalda kostnader	42 311	53 903
Delsumma förutbetalda kostnader	185 457	241 385
Upplupna bidragsintäkter		
Statliga myndigheter ¹	613	2 413
Övriga upplupna bidragsintäkter ²	20 206	15 202
Delsumma upplupna bidragsintäkter	20 819	17 615
Övriga upplupna intäkter		
EU-medel, AMIF ³	0	740 267
Statliga myndigheter	1 407	717
Övriga upplupna intäkter ⁴	74	3 666
Delsumma övriga upplupna intäkter	1 481	744 650
Summa	207 757	1 003 650

- Upplupna bidragsintäkter har minskat år 2021 jämfört med föregående år. Det beror främst på att den ersättning för höga sjuklönekostnader Migrationsverket erhållit från Försäkringskassan under coronapandemin upphörde att gälla från och med 1 oktober 2021. I övrigt består saldot år 2021 av upplupna bidragsintäkter i pågående projekten Twinning Serbien 2 och 3 för den del som finansieras av Sida samt av projektet Totalförsvarsövning 2020 (TFÖ) som finansieras av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB).
- Upparbetade kostnader i pågående och nya projekt år 2021 har medfört upplupna bidragsintäkter då få eller inga bidragsintäkter erhållits. Nya projekt år 2021 är EMN 2021-2022, EURLO Kabul 3.2 och ERRIN MAVRRI.
- År 2020 hade Migrationsverket en samlad fordran på EU-kommissionen gällande AMIF, vilket berodde på upplupna kostnader för projekt som EU-kommissionen ännu inte betalat ersättning för. År 2021 har Migrationsverket både erhållit ersättning för tidigare årsräkenskaper och årlig förfinansiering, vilket resulterat i att årets saldo är en skuld gentemot EU-kommissionen gällande AMIF.
- Posten består av ett upplupet återkrav gällande ensamkommande barn och unga. Den främsta orsaken till minskningen är att tidigare återkrav av statsbidrag till kommuner har reglerats under år 2021.

NOT 18

Avräkning med statsverket

Specifikation	2021-12-31	2020-12-31
Uppbörd		
Ingående balans	0	0
Redovisat mot inkomstitel	-1 547 182	-909 166
Uppbördsmedel som betalats till icke räntebärande flöde	1 547 182	909 166
Fordringar/Skulder avseende uppbörd	0	0
Anslag i icke räntebärande flöde		
Ingående balans	37 493	233 979
Redovisat mot anslag	7 588 558	10 912 071
Medel hänförliga till transfereringar m.m. som betalats till icke räntebärande flöde	-7 558 114	-11 108 557
Fordringar/Skulder avseende anslag i icke räntebärande flöde	67 937	37 493
Anslag i räntebärande flöde		
Ingående balans	-95 222	5 443
Redovisat mot anslag	4 089 904	4 343 096
Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-4 420 863	-4 443 762
Fordringar/Skulder avseende anslag i räntebärande flöde	-426 181	-95 222
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
Ingående balans	9 046	12 124
Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	-2 764	-3 078
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	6 282	9 046
Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto		
Ingående balans	-4 962	9 356
Inbetalningar i icke räntebärande flöde	1 678 329	1 083 483
Utbetalningar i icke räntebärande flöde	-7 686 022	-11 297 191
Betalningar hänförliga till anslag och inkomstitlar	6 010 932	10 199 391
Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto	-1 723	-4 962
Summa Avräkning med statsverket	-353 685	-53 645

NOT 19

Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret

Saldot på räntekontot har ökat med 414 022 tkr vilket främst beror på minskade personalkostnader till följd av lägre genomsnittligt bemanningsutfall än planerat och kvarstående effekter av pandemin.

Migrationsverkets gällande kreditram på räntekontot år 2021 är 250 000 tkr. Bokslutstransaktioner som lån inte tagits upp för uppgår till 3 446 tkr.

NOT 20

Statskapital

Specifikation	2021-12-31	2020-12-31
Ingående balans	75 554	40 966
Kapitalförändring från föregående år ¹	-12 116	-9 338
Konst från Statens konstråd	0	-92
Anslagsfinansierade anläggningstillgångar	6 084	44 018
Utgående balans	69 523	75 554

1 Utgör avskrivningskostnader på anslagsfinansierade tillgångar från år 2020.

NOT 21

Balanserad kapitalförändring

Specifikation	Ingående balans 2021-01-01	Årets kapital- förändring 2020 ¹	Utgående balans 2021-12-31
Ingående balans	-1 798 385		-1 798 385
Omföring 2020 års kapitalförändring, periodisering uppbörd		296 885	296 885
Omföring 2020 års kapitalförändring, periodisering transferering		844 269	844 269
Summa balanserad kapitalförändring	-1 798 385	1 141 154	-657 231

1 Bokförd kapitalförändring år 2020 var 1 129 038 tkr. Dessutom har 12 116 tkr förts mot statskapital.

NOT 22

Myndighetskapital

Specifikation	Statskapital	Balanserad kapital- förändring, anslags- finansierad verksamhet	Balanserad kapitalförändring, uppbördsverksamhet	Kapitalförändring enligt resultat- räkningen	Summa
Utgående balans 2020	75 555	-2 214 628	416 242	1 129 038	-593 793
Ingående balans 2021	75 555	-2 214 628	416 242	1 129 038	-593 793
Föregående års kapitalförändring	-12 116	844 269	296 885	-1 129 038	0
Anslagsfinansierade anläggningstillgångar	6 084				6 084
Årets kapitalförändring				-694 396	-694 396
Summa årets förändring	-6 032	844 269	296 885	-1 823 434	-688 312
Utgående balans 2021	69 523	-1 370 359	713 127	-694 396	-1 282 104

NOT 23

Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser

Specifikation	2021-12-31	2020-12-31
Ingående avsättning	5 299	5 282
Årets pensionskostnad	5 881	2 689
Årets pensionsutbetalningar	-2 843	-2 672
Utgående avsättning	8 337	5 299

NOT 24

Övriga avsättningar

Specifikation	Ingående balans 2021-01-01	Årets förändring 2021	Utgående balans 2021-12-31
Avsättning för engångspremier ¹	3 560	1 015	4 575
Lokalt omställningsarbete (kompetensväxling)	64 323	4 815	69 138
Avsättning för personal, löner ²	29 784	-21 451	8 333
Avsättning för personal, sociala avgifter ²	15 415	-10 003	5 412
Avsättning för återbetalt bistånd ³	924	-373	551
Återställningskostnader för lokaler ⁴	12 545	29 048	41 593
Avvecklingskostnader för lokaler ⁵	28 623	-12 289	16 334
Summa	155 174	9 238	145 936

- 1 Avsättning för engångspremier för uppsagd personal som fyllt 57 år, men inte 63 år och 7 månader. Antalet uppsagd personal inom åldersspannet har ökat, vilket påverkar avsättningen.
- 2 Minskningen beror på att avsättningarna som gjordes under år 2020 till stor del har reglerats och under år 2021 har inte lika många beslut om uppsägning fattats.
- 3 Avsättningen avser dagersättning med mera som inte hämtats ut av asylsökanden och som återbetalats till Migrationsverkets betalningsförmedlare. Migrationsverkets juridiska skuld uppgår år 2021 till 113 229 tkr. Tidigare år har visat att en väsentlig del av skulden inte kommer att regleras och därför sker årligen en schablonmässig värdering. Avsättningen skrivs ned till det belopp som förväntas utbetalas kommande år, vilket har värderats till 551 tkr för år 2022.
- 4 Återställningskostnader och onormalt slitage gällande framför allt boenden har ökat på grund av ännu inte avslutade tvister.
- 5 Avvecklingskostnader avseende hyra för boenden och administrativa lokaler har minskat år 2021 eftersom färre beslut om avveckling har fattats.

NOT 25

Lån i Riksgäldskontoret

Specifikation	2021-12-31	2020-12-31
Ingående skuld	455 090	516 331
Lån upptagna under året	155 547	133 200
Årets amorteringar	-179 967	-194 441
Utgående skuld	430 670	455 090
Beviljad låneram	713 000	1 273 000

Anläggningstillgångar finansierade med lån uppgår till 434 116 tkr. Därav utgör 3 446 tkr bokslutstransaktioner gällande anläggningstillgångar som inte tagits lån för.

Skillnaden mellan beviljad låneram och utgående skuld förklaras av att IT-investeringar är lägre än beräknat och att vissa investeringar avseende förbättringsutgift på annans fastighet istället avtalats som hyrestillägg.

NOT 26

Kortfristiga skulder till andra myndigheter

Skulder till andra myndigheter har ökat år 2021 jämfört med föregående år. Inomstatlig fakturering som tillkommit i slutet av år 2021 avser evakueringsinsatsen i Afghanistan.

NOT 27

Leverantörsskulder

I mars 2020 rekommenderade Riksgälden statliga myndigheter att betala sina leverantörsfakturor omgående för att stödja företagens likviditetssituation under conopandemin. Rekommendationen togs bort 1 juli 2021, vilket ökat leverantörsskulden på grund av återinförd betalning på förfallodagen.

NOT 28

Övriga kortfristiga skulder

Specifikation	2021-12-31	2020-12-31
Personalens källskatt	45 564	46 008
Övriga skulder personall ¹	15 484	9 545
Skulder till asylsökande via kortutbetalning ²	5 977	7 178
Övriga kortfristiga skulder	38	-181
Summa	67 063	62 550

1 Sent rapporterade lönetransaktioner redovisas som en skuld och utbetalas nästkommande år.

2 Avser ersättningar till asylsökande som utbetalats till ett mindre antal personer år 2021 jämfört med år 2020, vilket minskat skulden avseende bistånd som utbetalats till betalningsförmedlaren men ännu inte hämtats ut av de asylsökande.

NOT 29

Periodavgränsningsposter

Specifikation	2021-12-31	2020-12-31
Upplupna kostnader		
UTGIFTSOMRÅDE 8 Migration		
Placering barn ¹	73 549	88 839
Sjuk- och hälsovård ²	143 078	170 819
Skolkostnader och organiserad verksamhet ³	305 735	225 078
Offentliga biträden ⁴	57 457	30 946
Övriga transfereringar	3 801	4 586
Semesterlöneskuld (inkl. sociala avgifter)	236 677	235 202
Lönekostnader ⁵	486	13 935
Övriga verksamhetskostnader	22 464	22 605
Delsumma	843 248	792 011
UTGIFTSOMRÅDE 13 Jämställdhet och nyanlända invandrades etablering		
Ersättning för ensamkommande barn och unga ⁶	212 375	374 150
Ersättning för stöd, service, hälso- och sjukvård ⁷	201 319	169 395
Schablonersättning ⁸	161 889	247 166
Ersättning för ekonomiskt bistånd	76 801	87 755
Ersättning för extraordinära kostnader, hyreskostnader, SFI m.m. ⁹	48 422	23 323
Delsumma	700 805	901 789
Summa upplupna kostnader	1 544 053	1 693 800
Oförbrukade bidrag		
Statliga myndigheter ¹⁰	47 653	50 195
Övriga oförbrukade bidrag ¹¹	10 795	10 329
Summa oförbrukade bidrag	58 448	60 524
Övriga förutbetalda intäkter, utomstatliga, EU-medel ¹²	78 048	0
Summa förutbetalda intäkter	78 048	0
Summa periodavgränsningsposter	1 680 549	1 754 324

1 Antalet inskrivna ensamkommande barn och ungdomar i mottagningssystemet har fortsatt minska även i år.

2 Färre antal inskrivna i mottagningssystemet medför att det inte betalas ut lika mycket schablonersättning för hälso- och sjukvårdskostnader år 2021 jämfört med år 2020.

3 Ärendebalansen vid årsskiftet var högre än år 2020 med anledning av ett mer kvalitetssäkrande arbetssätt.

4 Förändringen beror främst på nya rutiner i och med nytt handläggningssystem.

5 Lönerrevisionen blev klar tidigare år 2021 än året innan.

6 Antalet nyanlända och ensamkommande barn och ungdomar har minskat med 59 procent jämfört med föregående år.

7 Fler antal ansökningar från kommuner som tagit emot ett större antal kvotflyktingar under år 2021.

8 Schablonersättning baseras på antal kommunplacerade personer, januari månads utbetalning ligger till grund för periodiseringsbeloppet. Antalet kommunplacerade har minskat vilket medfört att beloppet har minskat mellan åren.

9 Fler antal ansökningar från kommunerna gällande hyreskostnader som har föranletts av ett större mottagande av kvotflyktingar under 2021.

10 Nedan specificeras inom vilket tidsintervall de oförbrukade bidragen från statliga myndigheter förväntas tas i anspråk eller återbetalas:

- Polismyndigheten - Inom ett till tre år avseende oförbrukade bidrag på totalt 44 427 tkr för ISF-projekten Ny Datacenter site, VIS-EES, Revis VIS-viseringar, SIS Vidareutveckling och Projekt för kontrollanalys.
- Kammarkollegiet - inom en till tre månader avseende oförbrukade bidrag på 1 512 tkr för regeringsuppdragen Förstudie asyl och skydd Turkiet avseende genusrelaterat våld, Utveckling och samverkan för upptäckt av våld i nära relationer, Inriktat arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck och Förebygga och bekämpa könsstympning av flickor och kvinnor.
- Arbetsmiljöverket - inom en till tre månader avseende oförbrukade bidrag på 1 713 tkr för regeringsuppdraget Motverka brottslighet i arbetslivet.
- Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) - inom en till tre månader avseende oförbrukade bidrag på 0,5 tkr för projektet Samhällsberedskap vid ökat antal migranter (SÖM).

11 De oförbrukade bidragen utgörs till störst del av projekten Twinning Serbia 2 och Twinning Serbia 3 till den del medel erhållits från EU med 5 378 tkr. I projektet Webbased Application Tool (WAT) finns oförbrukade bidrag till andra EU-länder på 4 677 tkr. I övrigt redovisas oförbrukade bidrag från EU för projektet Twinning Kosovo på 740 tkr.

12 Det samlade mellanhavandet gentemot EU-kommissionen när det gäller EU-medel utgörs år 2021 av en skuld. Skulden beror på att beloppet för erhållna EU-medel överstiger vad som förbrukats, då så kallad förfinansiering har erhållits. År 2020 utgjordes det samlade mellanhavandet av en fordran då tidigare upplupna kostnader inte hunnit regleras fullt ut genom ersättning.

NOT 30

Övriga ansvarsförbindelser

Migrationsverket uppskattar att det aktuella kapitalbeloppet per den 31 december år 2021 avseende alla skadeståndsanspråk kommer att hamna mellan 60 miljoner kronor och 145 miljoner kronor. Utgången i samtliga ärenden är osäker och ligger utom Migrationsverkets kontroll.

Migrationsverkets ansvarsförbindelser avser:

- **Notz Invest AB** har yrkat ersättning på grund av skadegörelse i tillfälligt anläggningsboende. Målet är överlämnat till Norrköpings tingsrätt.
- **Öre fastigheter AB** har lämnat in stämningsansökan till Norrköpings tingsrätt med anledning av avtalsbrott mot lagen om offentlig upphandling (LOU).
- **Way in hotel AB** har lämnat in stämningsansökan till Norrköpings tingsrätt med anledning av avtalsbrott mot lagen om offentlig upphandling (LOU).
- **Jokarjo AB** har lämnat in stämningsansökan till Norrköpings tingsrätt avseende utebliven beläggning för två stycken anläggningar, vilket resulterat i två rättegångsmål. Jokarjo AB har även lämnat in stämningsansökan till Varbergs tingsrätt avseende återställningskostnader i tillfälliga anläggningsboenden (campingstugor).
- **Stimulans Invest AB** har lämnat in stämningsansökan till Blekinge tingsrätt avseende återställningskostnader i tillfälligt anläggningsboende, vilket resulterat i två stycken rättegångsmål.
- **Trygg Hansa (Codan försäkring A/S genom Trygg Hansa)** har lämnat in stämningsansökan till Stockholms tingsrätt och Migrationsverket är stämt via Kammarkollegiet som bett Migrationsverket driva sin egen talan. Tvisten avser regresstalan och skadestånd på grund av återställningskostnader i en av Migrationsverket förhyrd lägenhet.
- **Göingehem AB** har yrkat skadestånd i Kristianstads tingsrätt på grund av återställningskostnader i tillfälligt anläggningsboende.
- **Kristianstadsbyggen AB** har lämnat in stämningsansökan till Kristianstads tingsrätt avseende skadestånd för återställningskostnader i tillfälligt anläggningsboende.
- **Länsförsäkringar Älvsborg** har lämnat in stämningsansökan till Borås tingsrätt avseende skadestånd för återställningskostnader i tillfälligt anläggningsboende.
- **HK Partners AB** har lämnat in stämningsansökan till Norrköpings tingsrätt med anledning av avtalsbrott mot lagen om offentlig upphandling (LOU).
- **Haparandahem AB** har lämnat in stämningsansökan till Norrköpings tingsrätt avseende skadestånd för återställningskostnader i tillfälligt anläggningsboende.
- **Speed Identity AB** har lämnat in stämningsansökan till Patent- och Marknadsdomstolen avseende skadestånd för upphovsrättsligt intrång.
- **Swedworks AB** har lämnat in stämningsansökan till Norrköpings tingsrätt avseende skadestånd på grund av avtalsbrott.
- **Brandbergagården KB** har lämnat in stämningsansökan till Norrköpings tingsrätt avseende skadestånd för återställningskostnader i tillfälligt anläggningsboende.
- **Krokomsbostäder AB** har lämnat in stämningsansökan till Östersunds tingsrätt avseende skadestånd för återställningskostnader i tillfälligt anläggningsboende.
- **AB Sofielunds Fastigheter** har lämnat in stämningsansökan till Eskilstuna tingsrätt avseende skadestånd för återställningskostnader i tillfälligt anläggningsboende.
- **Pajala Förvaltning AB** har lämnat in stämningsansökan till Norrköpings tingsrätt med anledning av avtalsbrott mot lagen om offentlig upphandling (LOU).
- **Nicom Fastigheter AB** har lämnat in stämningsansökan till Örebro tingsrätt avseende skadestånd för återställningskostnader i tillfälligt anläggningsboende.

Noter till anslagsredovisningen

För budgetåret 2021 tilldelades Migrationsverket medel från Justitiedepartementet för utgiftsområde 8 Migration enligt regleringsbrev;

- regeringsbeslut I:2 2020-12-22 (Ju2020/00700)
- regeringsbeslut I:8 2021-02-11 (Ju2021/00608)
- regeringsbeslut I:4 2021-05-20 (Ju2021/01899)
- regeringsbeslut I:6 2021-06-23 (Ju2021/02524)

Från Arbetsmarknadsdepartementet tilldelades Migrationsverket medel för utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrades etablering enligt regleringsbrev;

- regeringsbeslut II 10 2020-12-17 (A2020/02658)
- regeringsbeslut II 3 2021-02-11 (A2021/00342)
- regeringsbeslut II 10 2021-10-28 (A2021/02055)

NOT 31

1:1 Migrationsverket (ramanslag)

Minskningen av antalet årsarbetare är cirka nio procent mellan åren, bland annat till följd av utmaningar att rekrytera personal. Det har medfört ungefär 200 miljoner kronor lägre lönekostnader år 2021. Det lägre kostnadsutfallet förklaras även av minskade resekostnader, konsultkostnader och utbildningskostnader än planerat.

NOT 32

1:2 ap 2 Ersättningar till asylsökande, kommuner och regioner (ramanslag)

Att anslaget inte har utnyttjats fullt ut under år 2021 förklaras av att tilldelade medel baserats på antagande om ett högre antal inskrivna i mottagningen än planerat. Dessutom att styckkostnaden för vissa ersättningstyper varit lägre jämfört med tidigare prognos.

NOT 33

1:2 ap 3 Boende för asylsökande (ramanslag)

Antal inskrivna i mottagningssystemet fortsatte att minska under år 2021, bland annat på grund av fortsatta reserestriktioner. Till följd av minskat behov av tillfälliga bostäder har Migrationsverket avvecklat omkring 6500 platser.

NOT 34

1:3 ap 5 Återvandringbidrag (ramanslag)

Anslagsutnyttjandet minskade från 9 procent till 0 procent. Reserestriktioner under coronapandemin omöjliggjorde genomförande och inga ansökningar om återvandringbidrag beviljades under året.

NOT 35

1:3 ap 8 Anhörigresor (ramanslag)

Anslagsutnyttjandet minskade från 32 procent till 6 procent på grund av ett mycket lågt antal ansökningar av anhörigresor till följd av de resebegränsningar som gällt under coronapandemin.

NOT 36

1:6 ap 2 Offentligt biträde i utlänningsärenden (ramanslag)

Anslagsutnyttjandet minskade från 70 procent till 51 procent. Antalet inkomna och avgjorda asylansökningar har varit lägre än planerat vilket medfört ett minskat behov av offentligt biträde.

NOT 37

1:7 ap 1 Utresor för avvisade och utvisade (ramanslag)

Möjligheterna att genomföra utresor var fortsatt begränsade till följd av coronapandemin, vilket medfört lågt anslagsutnyttjande även år 2021.

NOT 38

1:8 ap 1 Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar (ramanslag)

Anslagsutnyttjandet har minskat från 96 procent till 88 procent jämfört med föregående år. Coronapandemin har inneburit svårigheter för vissa projekt att driva verksamheten som planerat.

NOT 39

1:8 ap 2 Statlig medfinansiering (ramanslag)

Statlig medfinansiering har ökat från 41 procent till 88 procent jämfört med föregående år, främst på grund av ökade förvaltningskostnader hos funktionen för fonderna.

NOT 40

1:2 ap 1 Schablonersättning för mottagandet av nyanlända (ramanslag)

Tilldelade medel har utnyttjats i lägre grad än planerat år 2021 på grund av antagande om ett högre antal nyanlända och inresta anhöriga.

NOT 41

1:2 ap 3 Ersättning för initialt ekonomiskt bistånd (ramanslag)

Det låga anslagsutnyttjandet förklaras av att tilldelade medel baserats på antagande om ett högre antal nyanlända och inresta anhöriga.

NOT 42

1:2 ap 4 Ersättning för ensamkommande barn och unga (ramanslag)

Enligt regeringsbeslut II 3 daterat 2021-02-11 gjordes en omfördelning av anslag 1:2 mellan anslagspost 4 och 5. Omfördelningen innebar en minskning av anslagspost 4 med 21 miljoner kronor och motsvarande ökning på anslagspost 5. Enligt regeringsbeslut II 10 daterat 2021-10-28 gjordes ytterligare en omfördelning av anslag 1:2 mellan anslagspost 4 och 5. Omfördelningen innebar en minskning av anslagspost 4 med 50 miljoner kronor och motsvarande ökning på anslagspost 5.

Det låga anslagsutnyttjandet förklaras av att tilldelade medel baserats på antagande om ett högre antal ensamkommande barn.

NOT 43

1:2 ap 5 Resor vid vidarebosättning (ramanslag)

Enligt regeringsbeslut II 3 daterat 2021-02-11 gjordes en omfördelning av anslag 1:2 mellan anslagspost 4 och 5. Omfördelningen innebar en minskning av anslagspost 4 med 21 miljoner kronor och motsvarande ökning på anslagspost 5. Enligt regeringsbeslut II 10 daterat 2021-10-28 gjordes därmed ytterligare en omfördelning med 50 miljoner kronor mellan anslagspost 4 och 5 med anledning av evakueringsinsatserna i Afghanistan.

Kostnaderna för insatserna i Afghanistan blev lägre jämfört med de antaganden som låg till grund för hemställan, vilket berodde på att Försvarmakten deltog i samarbetet utan att debitera Migrationsverket.

NOT 44

1:2 ap 6 Hyreskostnader (ramanslag)

Det låga anslagsutnyttjandet beror på lägre kommunmottagande än planerat samt att handläggningstiden för ansökningar om ersättning har ökat under året.

NOT 45

1:2 ap 12 Ersättning för ekonomiskt bistånd m.m. (ramanslag)

Det låga anslagsutnyttjandet beror på lägre kommunmottagande än planerat samt att handläggningstiden för ansökningar om ersättning har ökat under året.

NOT 46

1:2 ap 15 Ersättning för stöd och service och hälso- och sjukvård (ramanslag)

Det låga anslagsutnyttjandet beror på lägre kommunmottagande än planerat samt att handläggningstiden för ansökningar om ersättning har ökat under året.

Noter till finansieringsanalysen

NOT 47

Kostnader

Belopp i tkr	2021	2020
Kostnader enligt resultaträkning	-4 774 778	-5 045 386
Justeringar:		
Avskrivningar	192 333	206 557
Realisationsförlust	217	2 001
Avsättningar	-6 200	-109 561
Kostnader enligt finansieringsanalysen	-4 588 428	-4 946 389

NOT 48

Intäkter av avgifter och andra ersättningar

Belopp i tkr	2021	2020
Intäkter av avgifter och andra ersättningar enligt resultaträkning	12 062	15 670
Justeringar:		
Realisationsvinst	-4 039	-2 219
Intäkter av avgifter och andra ersättningar enligt finansieringsanalysen	8 023	13 451

Ordlista

Arbetsgivareerbjudande – attraktiva budskap om vad det innebär att arbeta på Migrationsverket.

Bifallsandel – andel bifall av samtliga beslut inom ett ärendeslag, inklusive ärenden som avskrivits eller avvisats.

Bifallsandel mot avslag – andelen bifall av samtliga beslut, exklusive ärenden som avskrivits eller avvisats. Används i årsredovisningen för asylärenden för att exkludera beslut om överföring enligt Dublinförordningen. I dessa fall avvisas asylansökan.

Författningsstyrd tid – den tid inom vilken ett ärende ska avgöras enligt författning. Tiderna varierar mellan ärendeslagen.

Kostnad per avgjort ärende – den genomsnittliga kostnaden per avgjort ärende redovisas utifrån total kostnad för ärendeslaget.

Kötid – åldern på öppna ärenden per årets sista dag.

Ledtid – tiden från det att en process startar till den är fullbordad, till exempel tiden från uppehållstillstånd till anvisning om kommunmottagande.

Liggtid – används synonymt till Kötid i återvändandeärenden.

Handläggningstid – tiden från ansökan till Migrationsverkets beslut som första instans.

Omedelbar verkställighet – ett beslut om avvisning får enligt 8 kap. 19 § utlänningslagen verkställas även om det inte vunnit laga kraft, om asylansökan bedöms som uppenbart ogrundad och det är uppenbart att uppehållstillstånd inte ska beviljas på annan grund.

Produktivitet – antal avgjorda ärenden per årsarbetare och år. Produktivitetetsvärdet inkluderar årsarbetare inom operativa delar av organisationen. Utöver ren produktion ingår även resurser för ledning och stöd samt service och bemötande inom samma organisationsdel.

Tekniskt stöd (Technical assistance/TA-medel) – Intressenter kan få tekniskt stöd för att genomföra de program och projekt som EU-kommissionen finansierar. Inom ramen för EU:s sammanhållningspolitik kan sådant ekonomiskt stöd användas för att betala för förberedelser, förvaltning, utvärdering, granskning, revision och kontroll.

Enligt EU:s regler får bara en viss andel av anslagen till de operativa programmen gå till tekniskt stöd. Om stödet har initierats av kommissionen eller på kommissionens vägnar, är andelen högst 0,35 % av det årliga anslaget för varje fond. Om det tekniska stödet kommer från medlemsstaterna är taket 4 %.

Vistelsetid i mottagandesystemet – tiden från ansökan om asyl till utskrivning från mottagandesystemet.

